

Fantastic
Club

CONSTANTIN CUBLEȘAN

IARBA CERULUI

CLUB

EDITURA
ALBATROS

Fantastic
Club

CONSTANTIN CUBLEȘAN

IARBA CERULUI

SCAN: Doru Filip

PRELUCRARE: Costin Teo Graur
prima ediție digitală, iunie 2011

EDITURA ALBATROS • 1974

Coperta:
Reproducere
după o pictură
de Jacques Wyr
(Franța)

Sofiei mele, Luminița

Capitolul I

Un caz fără precedent pe planetă

Am zburat câteva ore, fără întrerupere, pînă la Ellim, importantul oraș portuar de pe coasta Mării de Purpură, lăfăindu-mă în fotoliul spațios, deosebit de confortabil, al *minorului* colonelului Bred. Era o frumoasă rachetă neagră, cu linie elegantă, modernă, aidoma tuturor acelor aflate în dotarea instituțiilor de interes planetar. Zbura ușor, fără zgomot; avea un interior agreabil — fotoliile cu suspensie glisantă, pe lîngă faptul că erau extrem de comode, nu te lăsau să simți nici măcar cea mai mică zdruncinătură și asta mă făcea să crăp de invidie. De fiecare dată cînd călătoream cu vreunul din aceste vehicule, mă decideam să pornesc ofensiva pe toate fronturile pentru a obține și pentru procuratură asemenea aparate de zbor. Și mi-era ciudă că nu izbuteam să mă aleg decît cu promisiuni. Mi-era ciudă că o asemenea chestiune putea să-mi provoace zile negre, cînd nimeni nu se mai sîchisea azi de niște minuscule rachete, în vreme ce uriașe nave interastrale, intergalactice se deplasau cu viteze colosale dintr-un punct în altul al cerului, făcînd curse regulate, normale. Iar aici, pe S.M.-61100, trei minori constituiau o problemă!

— De ce taci? Te gîndești la mobilurile crimei? m-a întrebat colonelul Bred, atent la peisajul variat al unei întinse delte peste care treceam.

— Nu... De fapt mă gîndeam la cu totul altceva. Înainte de-a avea vreo informație precisă asupra *incidentului*, cred că este oricum inutil.

— Totuși, a replicat Bred, un asemenea caz este fără precedent pe planetă. Și, după cîte-mi dau seama, în general pentru epoca noastră.

— Anormal... Epoca noastră...

— Ei, da. Ce ți se pare ciudat?

Îl priveam din profil. Linile dure ale feței păreau tăiate în bronz, sub lumina piezișă, cu nuanțe oranj, a după-amiezii. Era atent la zborul rachetei; ochii i se mutau ageri, la intervale regulate, de pe cadranele instalațiilor de bord, pe întînderoa frămîntată a ținuturilor de dedesubt, apoi iarăși pe tabloul de comandă... Eram singuri în minuscula rachetă și între noi se stabilise o atmosferă intimă.

— Știi ce cred eu? am răspuns într-un tîrziu. Tot ceea ce este omenesc este și normal, indiferent de epocă...

— Vrei să spui că e omenesc să ucizi?

Colonelul era sincer tulburat, iar discuția aceasta îl irita; îmi dădeam bine seama, de aceea am căutat s-o închei aici. El însă a continuat cu o oarecare vehemență:

— Omul de astăzi nu poate fi confundat cu omul de ieri sau, și mai rău, de alaltăieri. Dacă pentru cineva care a trăit acum o mie de ani era *normal* să ucidă, pentru cel de astăzi este o aberație.

— Ești chiar atît de sigur?

— Altfel de ce ne-am fi străduit să progresăm...
— Să progresăm! Colonele, te rog nu mai folosi cuvinte mari.

— Spune-mi un alt cuvânt în locul acestuia.

— Uite ce e, am replicat de data aceasta sec, atîta vreme cît oamenii nu vor fi trasi pe banda rulantă, fiecare individ în parte va fi un univers în care se vor petrece și fenomene independente de gradul de evoluție generală a omenirii.

— Fals! Absurd! a țipat colonelul, tocmai în clipa în care la orizont a apărut calota purpurie a mării în buza căreia orașul Ellim se întindea toropit de căldură.

Bred, șeful Departamentului de ordine publică, era un tip uscățiv, înalt, blond, chiar foarte blond, cu ochii albaștri, expresivi, cu buzele subțiri, trădînd caracter voluntar, energic. Se stabilise de mai mulți ani pe planetă și declara satisfăcut că n-avea de gînd s-o părăsească vreodată; de altfel nici n-ar fi avut unde să plece; nu-l lega nimic de nici un colț al Universului: tatăl său, pilot pe astronave intergalactice, își luase soția la bord, cum de altfel se obișnuiește în asemenea cazuri, așa încît copilul se născuse undeva în zona Lebăda, într-o cabină spațială, și nu pusese piciorul pe nici o planetă pînă la vîrsta de cincisprezece ani, hoinărind de colo-colo, de la o stație intermediară la alta, dintr-o parte în alta a cerului, cu mici escale pentru alimentare și revizii pe diverse baze, sub cupolele de cristal ale diversilor asteroizi, într-o atmosferă artificială, într-o lume limitată mereu de vidul cosmic ucigător. A studiat

pe nave, s-a dopat mai bine zis cu un imens material documentar-informațional și s-a prezentat doar la examenul de licență pe care l-a trecut fără dificultăți la o universitate din Centauri. După oțeva luni de plimbări în aer liber, s-a imbarcat pe o astronavă în direcția Licornului unde, suferind un grav accident, s-a văzut nevoit să se retragă din corpul de piloți activi. Pe S.M.-61100 ajunsese întâmplător. Citva timp a lucrat ca inspector, dînd dovadă de o exemplară conștiinciozitate, de o mare capacitate de muncă și de o rară intuiție, calități ce l-au recomandat cu prisosință pentru avansare în clipa cînd postul care îl deține azi deveni vacant. Acum, nimeni nu se mai îndoaia că alegerea fusese excelentă și că nu exista un altul pe întreaga planetă care să se descurce mai bine în chestiunile — uneori delicate — de menținere impecabilă a ordinei publice, mai ales că planeta, fiind de o relativ recentă amenajare, cuprindea grupuri de populație extrem de pestrițe, oameni veniți din te miri ce colțuri ale Universului, căci minereurile prețioase descoperite aici, ca și combinatele uriașe de prelucrare a acestora reprezentau fără îndoială un punct de atracție pentru multă lume. Bred însuși mă întrebasese la sosirea mea pe planetă:

— Te-a atras aici aventura descinderii într-o lume încă nouă sau vrei într-adevăr să te apuci de muncă serioasă?

— N-are nici o importanță de ce am venit, i-am răspuns. Dar dacă mă aflu aici înseamnă că vreau să-mi fac datoria cu toată responsabilitatea. Atita timp cît voi rămîne aici!

— Așadar, tot intenționezi să pleci într-o bună zi, mai devreme sau mai târziu...

— De ce să mint?... Am să plec. Vreau să mă întorc pe Pământ.

— Pe Pământ...

— De ce nu?

— Știi că bunicii mei erau pămînteni? Că părinții mei s-au născut și ei acolo?

— Nu, evident nu.

— Spune-mi, cum e Pămîntul?

L-am privit surprins. Mă surprinsese întrebarea în sine; întrebare pe care nu mi-o mai pusese încă nimeni, la care eu însumi nu mă gândisem vreodată. Am tăcut cîteva minute lungi. Colonelul părea emoționat. Aștepta răspunsul meu cu gravitatea cu care poate aștepta cineva numai un verdict suprem. Înțelegeam că în sufletul său se întîmplase ceva, ceva tulburător, și nu știam ce anume trebuia să-i răspund. Întrebarea îmi stăruia în auz, cumva obsedant, și nu găseam cuvintele potrivite pe care să le rostesc. În cele din urmă, fără să-mi dau seama, i-am repetat, cu glas tare, întrebarea:

— Cum e Pămîntul?

— Da, a întărit el cu o curiozitate bolnăvicioasă; fața lui căpătase o neașteptată expresivitate — ochii i se mijiseră sub sprîncenele subțiri, galbene, ca puful de păpădie, buzele se crispaseră, nările i se dilataseră agitate, respirînd avide un aer ce nu le îndestula.

— Cum să fie? am răspuns, oarecum în dificultate. Pămîntul e... frumos. E...

— Frumos...

— Da. N-ai fost niciodată pe Pământ?

— Niciodată...

Bred își aplecase fruntea, ca apăsător de o vină pe care trebuia s-o recunoască mîhnit, și refuza să mă privească. M-am ridicat. N-a schițat nici un gest prin care să înțeleg că ar fi dorit să mă rețină; totuși, în prag, m-am întors și i-am spus pe tonul cel mai firesc din lume:

— Dacă vrei, am să-ți povestesc.

Și-a ridicat privirile spre mine, neîncrezător, cumva temător.

— Cînd vei avea mai mult timp liber, am adăugat, caută-mă. Caută-mă oricînd. Cînd vrei. Mi-ar face plăcere...

Acesta a fost începutul prieteniei noastre.

Am ajuns curînd la locul crimei, însoțit de procurorul local și de inspectorul orășenesc al Departamentului ordinii publice, care ne-au făcut între timp o succintă expunere asupra cazului.

Clădirea nu avea nimic deosebit. Era unul din acele imobile standard, din plăci termorefractare, ce fuseseră înălțate provizoriu, în zona imediat apropiată marelui complex chimic HAZAL, imobile bine cunoscute mie, întrucît în urmă cu mai multe luni anchetasem tot în același cartier un interesant caz de hipnoză involuntară. Am urcat cu liftul pînă la ultimul etaj, al patruilea numai, unde ne-a întîmpinat o numeroasă asistență alcătuită din oameni ai ordinii publice, reporteri, vecini, cunoscuți, gură-cască și așa mai departe, cu toții pîrînd enervați, mai degrabă de întîrzierea noastră decît de odiosul asasinat petrecut în imediata lor apropiere.

Am refuzat, înainte de începerea anchetei propriu-zise, să dăm orice fel de relații privind cazul, deși reporterii ne asaltau pur și simplu, fotografiindu-ne din toate pozițiile și vîrîndu-ne sub nas fel de fel de microfoane pentru a nu le scăpa nimic din eventualele supoziții pe care le-am fi putut emite. Scandalul stîrnit în jur cu acest prilej m-a enervat de-a binelea. Mai ales impertinența cu care insistau cîțiva din cei nechemati m-a determinat să ordon imediata lor evacuare din imobil. Faptul a produs un val de rumoare semnificativă la adresa mea, ceea ce pe mine m-a lăsat totalmente indiferent, nu însă și pe colonelul Bred.

— De ce faci asta? m-a întrebat. E un abuz.

— Eu nu împiedic pe nimeni să-și facă datoria la locul său de muncă, i-am răspuns. Deci, pot pretinde același lucru din partea lor. Asta așa, ca să-ți satisfac curiozitatea, oferindu-ți o explicație. Dacă nu-ți convine, n-ai decît să pleci.

Bred m-a privit crunt și eram sigur că peste cîteva zile urma să suport o muștruluială zdravănă pentru că-l repezisem, dar excesul lui de bonomie, manierele extrem de elegante, *umanismul* său exagerat mă călca pe nervi.

Lucrurile nu mi se păreau deloc complicate. Un bărbat și o femeie, de vîrste apropiate, amîndoi încă tineri, fuseseră literalmente masacrați, tăiați cu un obiect ascuțit — mai mult ca sigur, un cuțit — totul însă efectuat cu o adevărată voluptate a gestului. Acest lucru șoca dintr-o dată și medicul legist nu prididea să se uimească, amintindu-ne că așa ceva nu întîlnise în întreaga sa ca-

rieră de peste patru decenii. Femeia primise douăsprezece lovituri — aproape toate mortale. Bărbatul fusese și el străpuns de nouă ori, după care i se tăiasc beregata.

Priveam aiuriți cadavrele și înregistram totul cu o revoltă stăpînită.

— Ce zici? m-a întrebat la sfîrșit colonelul Bred.

— Sadism!... Canibalism!...

— Canibalism?

— Da. De ce te miri?

— Întoarcere în preistorie?

— După cum vezi. Dar nu tocmai în preistorie. Canibali erau deja oameni. În felul lor oameni. Înțelegi?

Asasinul a fost indentificat în mai puțin de două zile, chiar în persoana soțului victimei. Era un tip mătăhălos, un malac cu priviri angelice; impulsiv ca temperament, destul de redus intelectual, dar cu o forță a brațelor extraordinară. Lucra în flota de pescuit — mecanic pe un supertrauler — din care cauză lipsea zile întregi de acasă, uneori chiar săptămîni la rînd. Își iubise foarte mult soția — ne repeta mereu acest lucru, ținînd parcă anume să nu ne îndolm de sentimentele sale „sincere” — din care cauză era extrem de gelos. Își suspectase soția de adulter și în mai multe rînduri venise acasă inopinat, dar de fiecare dată găsisese totul în perfectă ordine. Or, zicea el, tocmai această comportare impecabilă a soției i se păruse dubloasă. Într-o zi i-ar fi spus-o: „Dacă mă-nșeli, te omor”. Ea însă n-a dat nici o atenție amenințării și viața lor a continuat să se desfășoare ca și pînă atunci. Cu

două zile în urmă, un prieten i-a comunicat că îi văzuse soția alături de cineva într-un loc și într-o atitudine nu tocmai potrivită. El se afla cu supertraulerul, tocmai în cealaltă parte a Mării de Purpură. A lăsat totul baltă, s-a urcat pe prima rachetă ce traversa spre Ellim și după numai câteva ore a dat buzna pe ușa locuinței sale unde, într-adevăr, și-a găsit soția în brațele unui necunoscut. Mai departe nu știa, nu-și dădea seama ce se întâmplase. Umblase bezmetic pe străzi, pînă cînd unul din inspectori de la Departamentul de ordine publică îl depistase. S-a predat imediat, fără nici o împotrivire. Abia mai apoi, la anchetă, a început să-și piardă stăpînirea de sine, să devină violent, recalcitrant.

— De ce ai făcut asta? l-am întrebat, la un moment dat, pe un ton absolut degajat, căci nu mă interesa în mod special răspunsul. Pentru mine lucrurile erau limpezi, cazul mi se părea extrem de banal; ceea ce constituia într-adevăr latura aparte a asasinatului era sadismul cu care fusese săvîrșit și pentru care nu exista nici o circumstanță atenuantă, nici o... scuză. Întrebarea o pusesem pentru colonelul Bred, care ținuse să fie tot timpul prezent la anchetă, alături de mine, și care părea buimăcit de cruzimea întîmplării, nelămurit în continuare mai ales asupra *mobilurilor* crimei.

— De ce-ai făcut asta? am repetat, fără culoare în glas, întrebarea, văzînd că răspunsul întîrzia să vină. Inculpatul mă privea cumva prost. Simplitatea, franchețea și formularea atît de lejeră a întrebării îl deruta.

— Nu puteam concepe una ca asta, a răspuns în cele din urmă.

— Să te înșele?

— Da.

— Nu asta voiam să știu. De ce i-ai masacrat astfel? Nu-ți era de ajuns să-i omori odată, cu o singură lovitură? Trebuia să-i ucizi de zeci de ori, cu fiecare nouă înfigere a cuțitului în carne?

Mă privea timp, cumva paralizat și nu înțelegea ce anume voiam să aflu de la el. Dar eu așteptam. În cameră se făcuse o liniște apăsătoare și colone-lul Bred nu mai putu suporta, intervenind pentru prima dată.

— E inuman!

— Inuman?! tresări surprins malacul și în clipa următoare fața i se destinse într-un zîmbet larg, ca de o mare bucurie. Un ris gîlgîit, nervos, un ris grotesc, neverosimil.

Ancheta s-a încheiat relativ repede; dosarul complet a fost trimis instanței...

Procesul s-a judecat în fața unei săli arhipline, stîrnind un interes nemaipomenit pe întreaga plan-etă. Dar, ceea ce a făcut cu adevărat o mare senza-ție a fost, spre surprinderea mea, nu atît odioasa crimă din Ellim, cît cererea mea de condamnare la moarte a inculpatului.

În primul rînd, sala a reacționat neașteptat, de parcă ar fi fost supusă unui extraordinar șoc. O clipă a tăcut înghețată, apoi dintr-o dată s-a pornit rumoarea, mereu crescîndă, făcîndu-se cu timpul sesizabile accente individuale de protest, iar cursul procesului a trebuit să se întrerupă.

Ce șocase, oare, în cererea mea? mă întrebam.

— Cruzimea, mi-a replicat colonelul Bred.

— Nu înțeleg. Un act bestial trebuia sancționat exemplar. Or, cum vrei altfel decât prin suprimarea acestui *animal* biped, ajuns accidental în climatul nostru de civilizație actuală?... Și, cum vrei să aperi și să menții această civilizație dacă nu și prin purificarea continuă a speței umane de propriile ei erori?!

Bred se plimba agitat prin încăpere, fără să scoată un cuvânt.

— De, ce taci? Hai, răspunde. Spune ce crezi, doar și tu ești unul *de-al lor*, cel puțin așa preținzi: că te-ai aclimatizat, te-ai integrat total spiritului umanității ei. Eu nu; mărturisesc, încă nu. Eu sînt și cred că voi rămîne pentru totdeauna un pămîntean și voi judeca deci totul în lumea asta cu ochii și cu inima unui pămîntean...

— Crezi că oricare alt pămîntean în locul tău ar fi procedat la fel?

Întrebarea m-a pus pe gînduri. Oare, într-adevăr, nu greșisem cumva? Oare nu exista și o altă soluție? Am simțit deodată broboane de transpirație prelingîndu-mi-se pe tîmple și gura mi s-a făcut amară, ca de cocleală.

— Da. Cred că da, am răspuns.

Colonelul a tras la o parte perdeaua ce acoperea în întregime peretele transparent al încăperii. Lumina galben-uleioasă a zilei s-a prelins peste noi, peste obiectele din jur, învăluindu-ne cumva leneșă. De sus, de la înălțimea etajului la care ne aflam se vedea panorama orașului, o alcătuire arhitectonică deschisă, spațioasă, cu bogate zone verzi

deconectante; numai văzduhul era aglomerat, încărcat de traiectoriile nenumăratelor aparate de zbor într-un du-te-vino continuu, obositor, poate prea obositor la ora aceea pentru mine. Mi-am așezat palma în dreptul ochilor pentru a mă izola cumva, fie și numai iluzoriu, de trepidația dinamică a zilei, trepidație ce pătrundea agresivă prin acel perete cristalin, și am deschis ventilatorul.

— Vezi tu, a început colonelul Bred să vorbească, după o lungă pauză în care, sînt sigur, ne gîndisem fiecare la cu totul altceva, ne concentrasem fiecare asupra altor frămîntări. Vezi tu, acest individ pe care-l numești animal biped a venit aici, pe această planetă, abia în urmă cu cîțiva ani, căutînd (cine știe?) tocmai această civilizație în care să se poată integra, prin care să se înalțe pe scara umană, dacă vrei, aspirînd spre o evoluție pe care, evident, nu o putea parcurge dintr-o dată... Nu uita, pe planeta lui, de-acolo de unde a venit, societatea se află încă într-un stadiu mai puțin evoluat; lumea din care descinde este încă puțin civilizată. Evadarea sa trebuie înțeleasă nuanțat, poate, de ce nu?, ca o formă a intuiției dezvoltării... Aici avea șansa de a-și recupera anacronismul seminției sale. De aceea n-avem dreptul să ne pronunțăm atît de categoric și atît de...

— Aiurea! A venit aici pentru că se cîștigă mai bine!

— Judeci îngust. Tu de aceea ai venit aici, pentru că se cîștigă mai bine?

— Acum nu discutăm despre mine. Eu n-am ucis!

— Nu încă. Sentința încă nu s-a pronunțat.

— Aha!... Atunci, să-l lăsăm în pace. Poate

vrei să-l și aplaudăm, iar peste cîțiva ani, cînd ne va mai oferi din nou un asemenea spectacol, tot eu...

— De ce crezi că peste cîțiva ani va repeta gestul odios de acum? Îl acuzi apriori.

— Va să zică, voi așa judecați?!

— Poate așa judecă mulți din cei pe care cerea ta de a-l executa i-a indignat.

— I-a indignat... am repetat, înțelegînd abia atunci cît de străin eram pe acea minusculă planetă S.M.—61 100, pierdută undeva la marginea lumii...

Incidentul de la Ellim, ca și procesul ce i-a urmat, venise pe neașteptate, solicitîndu-mă altfel decît toate cazurile pe care le anchetasem pînă atunci.

Era într-o duminică. Mă deșteptasem de cîteva minute. Somnul încă îmi stăruia pe pleoape și, to-lănit între albiturile moi ale așternutului, continuam să lenevesc, deși arătătoarele ceasului indicau o oră înaintată, aproape de prînz. Deodată însă bli-zitul infundat al videofonului îmi atrase atenția și abia atunci mi-am amintit că aparatul rămăsese închis de multe zile, de cînd nu mai dădusem pe acasă: becul roșu, aidoma unui ochi ciclopic, instalat deasupra ecranului, se aprindea și se stingea nervos, ca o chemare, ca un avertisment.

M-am ridicat numaidecît și din cîțiva pași am traversat încăperea. Ajungînd în dreptul aparatului, am răsucit precipitat butoanele și, după două-trei secunde, pe cadran a apărut figura jovială a lui Bo.

— Mi se pare că de data asta ai încurcat-o, bătrîne! mi-a spus pe un astfel de ton, încît nu mi-am putut da seama dacă glumea sau vorbea într-adevăr serios.

— Bună dimineața, Bo, i-am răspuns. S-a întîmplat ceva?

— Care dimineață? La ora asta nu mai doarme nimeni.

— Ei, nici chiar așa. Or mai fi dormind unii...

— Credeam că nu ești acasă. Te sun din cinci în cinci minute de azi-dimineață.

— De ce?

— Trebuie să vii imediat. Un caz grav, deosebit de grav.

— De ce nu l-ai chemat pe Alec? Ori crezi că numai eu am datoria să anchetez aici, pe nenorocitul ăsta de *asteroid*?

— Acuma, șefule, mi se pare că n-ai dreptate. E ceva cu totul ieșit din comun. Spunînd aceasta, Bo dădu semnificativ din umeri, apoi, cu degetul arătător al mîinii drepte ridicat insinuant în sus, adăugă: Te așteaptă și... cel mare. Îți spun doar că e al naibii de încurcată treaba.

— Bine. Într-o jumătate de oră sînt acolo.

Am închis aparatul și m-am uitat dezorientat prin cameră. Teribil ce-mi venea să mă întind iarăși pe pat și să dorm. N-aveau decît să se descurce și fără mine!

Ajunsesem de un an acolo, pe planeta aceea minusculă, cît o nucă, așezată undeva la marginea lumii, care nici măcar nume nu avea, fiind trecută în toate atlasele sub indicativul anost S.M.-61 100, ceea ce, la drept vorbind, habar nu am ce putea

să însemne; tocmai de aceea îi și spuneam *asteroid*, ca o totală desconsiderare, și nu făceam altceva decât să alerg de colo pînă colo pentru fel de fel de fleacuri, pentru fel de fel de false probleme care, în fond, nu țineau neapărat de obligațiile meseriei mele; mai rău decât mi-aș fi putut imagina vreodată. În alte părți, primul procuror executor se bucura de un incomparabil prestigiu!

Am aruncat cit colo perna și am început să mă îmbrac, iritat de-a binelea. Era duminică, aveam dreptul și eu să mă odihnesc, mai ales că întreaga săptămînă fusesem într-o anchetă penibilă, tocmai în zona uranică, de unde mă întorsesem în ajun frînt și mai ales plictisit peste măsură. Proastă inspirație avusesem atunci cînd mă decisesem pentru acest post. Și cînd te gîndești că voisem să fiu departe de toți și de toate, să am liniște, să fiu lăsat în pace, să încerc să uit prin cîte trecusem.

Am ieșit în curte. Lumina cădea uleioasă peste împrejurimi; o căldură cumva jilavă făcea atmosfera să pară îmbîcsită, poate prea densă, și în minte mi-au venit, ca în atîtea alte dăți, vorbele lui Pasa-kopoli, cel ce deținuse postul înaintea mea:

— Mai greu o să te acomodezi cu clima... Asta pentru că ești pămîntean.

— Trebuie să-nțeleg, l-am întrebat, că și dumneata ai avut neplăceri pînă să te acomodezi?

— N-ai decât să înțelegi ce vrei. Dacă tot ai venit, va trebui să te descurci.

— O să încerc. Oricum, să știi că n-am de gînd să rămîn aici prea mult. Cîțiva ani, după care...

— Fii atent. Și eu am zis la fel, însă nu știu cum s-a făcut că am rămas vreo jumătate de secol.

— Chestie de șansă.

— Dacă-ți place s-o numești astfel...

Pasakopoli părea foarte îmbătrinit. Avea fața adânc ridată, părul încărunțit și gura știrbă, aproape grotescă. Se trăgea de undeva din Corsica și studiasse dreptul la o universitate din Galaxia Mică, celebră cu foarte mulți ani în urmă pentru excelențele promoții de astrofizicieni pe care le dăduse și din rindurile cărora se afirmaseră cei mai mulți pionieri ai marilor drumuri spațiale. Dar juriști celebri nu auzisem să se fi ridicat dintre foștii ei studenți, așa că... I-am spus asta lui Pasakopoli și am așteptat să se infurie. El însă a clătinat din cap și mi-a zîmbit cu indulgență:

— La vârsta dumitale îți convine să faci pe teribilul. Mi-ar plăcea să știu că nu te vei schimba, totuși, odată cu trecerea anilor...

— O să fac tot ce-mi stă în putință.

La despărțire ne-am strîns mîinile prietenește, iar bătrînul m-a sărutat. Era un sentimental, un romantic refulat care se retrăgea din activitate într-un total anonim și cred că asta îl durea cel mai mult. I-am purtat însă mereu o amintire plăcută. Din cînd în cînd ne-am și scris: de Anul Nou, de ziua nașterii... Pînă într-o zi cînd am primit vestea că Pasakopoli s-a stins. S-a stins încet, abia perceptibil, întocmai unui foc ultat...

În mijlocul grădiniș se afla un mic bazin de înot — cincisprezece metri lungime, șase lățime — suficient să mă pot bălăci în flecare dimineață (cînd

eram acasă) măcar câteva minute, în loc de orice altă gimnastică de înviorare.

M-am aruncat în apă fără s-o încerc — era nesperat de rece și de proaspătă, și asta a avut darul să alunge numaidecît moleșeala ce se cuibărise în mine ca o vietate parșivă și nesuferită. Îmi plăcea să înot; cîndva obținusem chiar un premiu la nu mai știu ce campionat universitar, dar acum aveam atît de puțin timp liber...

Am parcurs în forță câteva lungimi de bazin, simțindu-mi mușchii încordați, gata să plesnească, după care, flămînzit de-a binelea, am dat buzna în bucătărie unde domnea o nerușinată vraște. Degeaba am răscolit peste tot, n-am găsit nimic demn de a fi luat cu adevărat în seamă.

— Ei, fir-ar să fie, am zis trîntind cutia unei conserve de sucuri concentrate, după ce-i băusem conținutul fără nici o plăcere. Chiar azi o să-i trimit o telegramă Lilianei să vină acasă. M-am săturat de singurătate, de pustiu din camere, de toată dezordinea și brambureala asta. N-are decît să-și pregătească teza de doctorat aici. Pentru filozofie nu i se cer prospecțiuni, analize de laborator, probe practice... Să-și aducă aici o bibliotecă întreagă, sau două biblioteci, chiar trei dacă vrea, și să citească; n-are decît să tot citească, dar aici. Lîngă mine. Ei!...

Videofonul sună din nou. De data aceasta atît de puternic, încît la început am crezut că era altceva, că se prăbușise plafonul în odaia de alături.

— Ce vrei? l-am întrebat, puțin iritat, pe Bo care mă privea, nu știu de ce, derutat.

— Păi, ziceam să vii repede și uite, de-atunci a trecut mai bine de...

— Ei și? i-am răspuns. N-au decît să aștepte cu toții! Apoi, fără nici un alt cuvînt, i-am închis aparatul în nas.

Pînă în orăș făceam vreo treizeci de minute cu elicopterul meu — o hodoroagă veche, un tip de aparat arhaic, ieșit din uz, care pe alte planete, sînt sigur, ar fi constituit obiectul unei adevărate invidii muzeistice sau pur și simplu ținta multor ironii nu tocmai blînde. Elicopterul era în dotarea procuraturii de dinaintea lui Pasakopoli — am aflat că și el îl moștenise deja uzat și demodat — care avu-sese pasiunea nebună de a-l păstra, pentru că fusese fabricat la Torino, adică pe Terra, iar tînărul — pe atunci procuror — trăia nostalgia *Europei*.

— Să se ducă naibil cu mașinăria lui cu tot, m-am revoltat sincer cînd am văzut ce epavă trebuia să iau în primire. N-am să zbor nici doi metri cu rabla asta. Vreau să mi se dea o minirachetă modernă, de ultimul tip, așa cum există în dotarea tuturor instituțiilor și întreprinderilor de pe planetă! Doar n-o să vreți să-i moștenesc acum și ticurile, și plăcerile, și durerile de stomac, odată cu postul?

— Ia-o mai domol, șefule, mi-a spus atunci Bo. Colivia asta nici nu-i chiar atît de nenorocită pe cit îți pare. A fost bine întreținută. Și-apoi, să nu-ți închipui cumva că vei obține de la guvernator vreun *miniminor*. Tot ce pot să-ți spun este că, dacă vrei neaparat o rachetă de ultimul tip, trebuie s-o cumperi.

— Dar instituția? Procuratura?

- Mai are două elicoptere, cam tot atât de vechi.
Unul al lui Alec, iar altul al meu.
— Și voi le acceptați?
— Au avantajele lor. Ai să te convingi singur.

M-am convins repede. Elicopterul meu, de culoarea vișinei putrede, se deplasa ca un melc, tremurând din toate încheieturile și scuturând ca o căruță — nu-mi dau seama ce senzație trebuie să fi avut țărani aceia de pe la 1 800—1 900, sau chiar de mai înainte, călătorind cu căruța, dar nu pot crede că zdruncinăturile erau mai neplăcute decât cele produse de bătrina mea „libelulă“. Ori dacă judecai bine, tocmai în asta consta avantajul. Nu exista riscul de a te fura vreodată somnul. Și, cum nu puteai să zbori multă vreme fără să, te gîndești la ceva, căci, repet, elicopterul se deplasa neînchipuit de încet, trebuia să meditezi asupra cazurilor aflate în anchetă, economisind astfel destul timp, întrucît la birou nu erai niciodată prea multe minute singur ca să te poți concentra asupra uneia sau alteia din problemele curente.

Orașul de reședință al planetei S.M.-61 100, deși cel mai întins ca suprafață și cel mai aglomerat ca populație, nu putea fi comparat nici pe departe cu multe din celelalte capitale planetare, cu acele orașe-mamut cu care mă obișnuisem în călătoriile mele de odinioară. Nu. Orașul era prin totul provincial, așa cum planeta însăși era evident provincială, față de altele, mult mai privilegiate, ale Galaxiei, unde viața se consuma în ritmuri trepidante, pe ample dimensiuni...

Procuratura ocupa cinci încăperi în aripa din dreapta, la primul etaj al unei clădiri bizare, cumva informe — o combinație de cupole metalice cu turnuri de cristal, ridicate asimetric, ceva cu totul aparte, adecvat mai curînd sediului uniunii artiștilor decît înaltului for al Tribunalului. Între turnuri, nu tocmai înalte, se lansau piste subțiri, arcuite, destinate decolărilor și aterizărilor — folosesc acest limbaj terestru de care cred că n-am să mă pot debarasa niciodată — a tuturor rachetelor mici ori mai mari, ce soseau și plecau fără întrerupere de dimineța pînă seara.

De la altitudinea redusă la care zburam, închis în colivia șubredă a aparatului, panorama orașului se vedea deșlușit, viu colorată, și de fiecare dată cînd mă aproplam, aveam ciudata senzație că eram atras din ce în ce mai mult de peisajul unei cărți poștale ilustrate în care, în cele din urmă, intram și eu, ca într-un decor de operetă, confundîndu-mă cu totul și cu nimic, devenind un oarecare în forfota aceea de rachete și elicoptere ce-și intersectau cu o apreciabilă agilitate traiectoriile zborurilor agitate deși, la drept vorbind, totul se resimțea cumplit de pe urma unui ritm lent, chiar leneș, de existență.

Preferasem o locuință în afara orașului, într-o mică și cochetă colonie de așa-zise vile. Mi se păruse acolo aerul mai răcoros și gălăgia diurnă mai mică. Aveam tot confortul necesar, nu mă plîngeam de nimic — camerele erau spațioase, luminoase, de jur-împrejur un parc miniatural îmi despărțea discret edificiul de celelalte, învecinate; în sfîrșit, îmi

convenea. Numai de cîteva luni, de cînd plecase Lili-
liana să-și prepare teza de doctorat — în filozofie!
— mă simțeam singur și plictisit. Poate de aceea
mă și ambalasem în toate fleacurile, iar acum lumea
se obișnuise cu felul meu de a răspunde prompt so-
licitărilor și nu mă mai slăbea deloc.

„Ce putea fi atît de extraordinar? mă întreba-
sem în timp ce, pironit în văzduh, deasupra clădirii
Tribunalului, căutam un loc de parcare cît mai
apropiat de banda rulantă ce avea să mă transporte
apoi de-a lungul turnului II, pînă în fața biroului.
Cine știe, și-o fi pierdut careva cățelul, iar eu sînt
dator să aflu neîntîrziat dacă javra este sau nu în
viață!“

Ce mai, eram iritat de-a binelea și tînjeam după
așternutul moale pe care-l lăsasem încă desfăcut,
pregătit a mă primi oricînd în moliciunile lui odih-
nitoare, măcar duminica.

— Nici duminica nu mă lăsați în pace? am în-
trebat, în loc de orice altceva, de cum am intrat pe
ușă.

— Nici, mi-a replicat sec jovialul Bo. În birou te
așteaptă de cîteva minute colonelul Bred. Are să te
informeze el despre ce este vorba...

N-am mai așteptat alte amănunte și am dat pur
și simplu ușa de perete.

— Vreau să aflu totuși ce naiba s-a-ntîmplat de
sinteți cu toții în stare de alarmă?

— Alarmă? Asta-i bună, zise colonelul și-mi în-
tinse amical mina.

Peste o jumătate de oră zburam spre Ellim.

Capitolul II

Vulcanii se trezesc din cînd în cînd

Pe terasa rachetodromului sosisem cu puține minute în urmă și, aflînd că pasagerii navei dinspre Eridan, aplanetizată încă în timpul nopții, nu primiseră permisiunea de a coborî — formalitățile birocratice ale vizelor prelungindu-se peste limita obișnuită — am hotărît să aștept, pentru a nu face încă un drum în întîmpinarea Lilianei.

Era o dimineață cu lumină difuză; plafonul cerului fiind scăzut, atmosfera mi se părea mai răcoroasă, mai puțin înăbușitoare.

Am luat un pahar cu suc de flori marine și două prăjituri, instalîndu-mă confortabil la masa cea mai periferică a terasei, acolo de unde puteam supraveghea pînă la capăt șoseaua ce venea de la pista propriu-zisă a rachetodromului, adică din zona de restricție. Nu mai aveam răbdare. Cumpărasem flori, îmbrăcasem un costum elegant, eram emoționat iar așteptarea începea să mă irite. La întrebările mele repetate, funcționara îmi răspundea invariabil să nu mă impacientez căci totul era în deplină ordine; din clipă în clipă omnibuzul trebuia să-și facă apariția și așa mai departe, ceea ce pe mine nu avea darul de a mă liniști. Voiam negreșit să fiu la punctul de sosire atunci cînd ușa autovehiculului se va deschide și Liliana își va face apariția, după atîtea luni în care absența ei mă chinuise de-a binelea.

În cele din urmă am deschis televizorul cu ecran minuscule, instalat pe masă, schimbînd canalele unul

după altul în căutare de emisiuni distractive. M-am oprit cu greu la un spectacol de balet, transmis direct din sala nu știu cărui teatru — ceva clasic, solemn, o muzică maiestuoasă, gravă — privind cu oarecare detașare, chiar neglijent, șirurile de dansatoare ce-și alcătuiau și-și desfăceau ritmic formația în prim plan, înconjurând, într-o adevărată corolă florală, perechea soliștilor, dansatori admirabili, executori abili ai unei vaste game de figuri dificile, spectaculoase, mereu aplaudate de public.

Spectacolul a durat destul de mult, sau poate numai mie mi s-a părut așa. Nici n-am băgat de seamă când cortina a coborât peste ultima scenă, marcînd și ultimele acorduri ale melodiei; n-am observat când locul balerinelor a fost luat de un crai-nic. Deodată cîteva cuvinte îmi treziră auzul, mă șocară cumva incert, îmi răsunară ca un ecou în minte: „...erupții vulcanice...“ M-am concentrat pentru a putea urmări buletinul de știri, pentru a putea înțelege sensul precis al acelor cuvinte, dar era prea tîrziu. N-am mai prins știrea decît pe jumătate, reținînd totuși că foarte curînd urma să fim martorii unor erupții vulcanice de o deosebită violență, afectînd grav cîteva zone ale planetei. Care zone anume îmi scăpase.

Ideea unor posibile seisme vulcanice acolo m-a înfiorat în prima clipă, apoi m-a cuprins o furie neputincioasă împotriva destinului ce mă urmărea fatal... Plecasem de pe Pămînt tocmai din cauza vulcanilor. Îi uram; îi uram din suflet pentru că sub lavă îmi rămăsese pietrificată, îngropată de vie întreaga copilărie, cu tot ce mă lega de ea —

cu amintiri, cu prieteni, cu jucării, cu vise de împlinire, cu dezamăgiri și bucurii juvenile — totul sub focul materiei ce se scurgea implacabil peste noi... Peste noi... Atunci am scăpat printr-un accident, printr-o minune; numai eu — singur eu dintre câteva sute de oameni aflați în colonia celui șantier... Poate fusese un noroc, poate fusese blestemul meu de a supraviețui... Au trecut de atunci ani, mulți ani și nu m-am putut stabili nicăieri. Pretutindeni m-a urmărit ca o amenințare incendiul vulcanilor dezlănțuiți. Pretutindeni... De aceea am călătorit mereu — mereu învins, mereu revoltat, mereu în căutare de refugiu. Iar acum, așa deodată, vulcanii...

Liliana se bălăcea zgomotos în bazin; o urmăream cu plăcere, admirându-i trupul zvelt, culoarea arămie a pielii, gesturile delicate, totuși viguroase. Ar fi trebuit să mă simt fericit pe deplin — eram iarăși împreună — totuși un gând îmi înnegura mintea, îmi stârnea amintiri triste și o neliniște febrilă îmi stăpânea întreaga ființă.

Stăteam adâncit în plasa moale a balansoarului montat la umbra unor copaci rămuroși, având alături toate publicațiile de după-masă. Le răsfoisem nerăbdător în căutarea știrilor senzaționale privitoare la erupțiile vulcanice, dar nimic din ceea ce aflasem nu mă mulțumea. Erau informații seci, aride, informații de serviciu, lipsite de culoare și de viață. Un singur magazin ilustrat publica alături de o fotografie înfățișând peisajul incendiat al munților la ultima lor erupție de lavă, din urmă cu vreo două decenii, un scurt interviu cu șeful Direcției Geo-

logice care, în răspunsul său la cele patru întrebări ale reporterului, făcea și câteva observații privind modalitatea de prevenire a unor eventuale efecte dezastruoase.

Ceea ce mă neliniștea cel mai mult era faptul că orașul nostru se afla cuprins în perimetrul — adevărat, în raza lui periferică — a uneia din zonele cele mai puternic amenințate de mișcările seismice. Departe în zare se profilau bătrînii munți vulcanici, deșteptați acum din somnolență, și nu-mi puteam reține ura privindu-i, deși culoarea lor de un verde intens nu lăsa să se bănuiește nimic dramatic. Numai boarea aceea de fum alburii, prelingîndu-se lingusitor de o parte și de alta a Pliscului Pleșuv, era un semn, era o prevestire pentru cel ce știa să privească și să înțeleagă.

— Am impresia că a devenit o obsesie pentru tine toată povestea asta cu erupțiile vulcanice, mi-a spus Liliana în timp ce-și ștergea părul negru, lung pînă la mijlocul spatelui.

— Ce poveste? Nu e nici o poveste... Cunoști de altfel și tu foarte bine toată această... poveste, dacă vrei s-o numești așa, și te poftesc să nu mă faci obsedat.

— Altfel?

— Altfel, ce?

— Altfel ce-are să se întîmple?

Se așezase lîngă mine, în balansoar, deschizînd o sticlă cu nectar. După ce bău din ea, mi-o întinse.

— Vrei?

Am golit-o și am aruncat-o cît colo. Nectarul mi s-a părut sălciiu și nu îndeajuns de rece; de fapt nici nu-mi fusese sete — băusem numai așa, ca să fac

ceva. Abia cînd Liliana m-a cuprins cu brațele de după gît, alintîndu-se ca un copil, am uitat cîteva clipe de neliniștea mea, și mi-a venit să rid vîzînd-o cum se străduia să-mi distragă atenția de la „obsesia” erupțiilor vulcanice.

— Ia te uită, am zis, cine face filozofie!...

— Și ce dacă?

— Păi, nu ‘vezi că ești un copil?

— S-o crezi tu...

Pe Liliana o cunoscusem la un bal studențesc. Era mai mică decît mine cu doi ani, dar se străduia, prin tot ce făcea, să pară foarte matură, sobră și preocupată de problemele majore ale existenței. Ne știam mai de mult din vedere, așa că ne-am împrietenit repede și am dansat toată noaptea împreună. Dimineaua, cînd am condus-o acasă, i-am spus la despărțire că deși mi-ar fi făcut plăcere s-o mai întilnesc, nu aveam timp pentru asemenea fleacuri — trebuia să învăț pe brînci, să-mi pregătesc teza de absolvire. Ea s-a îmbufnat deodată și m-a făcut nesuferit, apoi mi-a întors spatele intrînd în lift. Am așteptat pînă cînd s-a aprins becul alb, marcînd etajul zece, unde a coborît Liliana, și am apăsat butonul chemînd liftul înapoi la parter. După numai cîteva minute am sunat la ușa apartamentului.

— Ce mai vrei? m-a întrebat răstit, prefăcîndu-se supărată, cînd a dat cu ochii de mine.

— Știi ce? i-am zis. Există o soluție ca să ne putem vedea mai des.

— Care?

— Să te măriți cu mine.

Liliana m-a privit amuzată.

— Știi ceva? Sint foarte obosită. Mor de somn. Las-o pe miine. Iar dacă nu te răzgîndești, n-ai decît să vii să mă întrebî încă o dată. Oricum, trebuie să mă gîndesc și eu. Nu?...

A doua zi, cu un enorm buchet de flori în brațe, am urcat la etajul zece și am sunat lung, insistent, nerăbdător. Mi-a deschis maică-sa și am intrat.

— Liliana nu-i acasă, mi-a spus. Dar zicea s-o aștepți, că altfel dai de bucluc cu ea.

Femeia zîmbea privindu-mă prietenește. Am așezat florile pe masă și am întrebato precipitat:

— Atîta tot? Altceva nimic? Nu v-a spus nimic? Nu știți nimic altceva?

— Ce să știu?

— Trebuia să primesc un răspuns: da ori ba. Asta țin să aflu neapărat.

— A, uitasem. Mi-a spus să-ți comunic, firește, că da.

În prima clipă nu mi-a venit să cred. Eram surprins eu însumi de întîmplare; totul se petrecuse atît de neașteptat, atît de brusc și de neobișnuit. Stăteam năuc și o priveam pe mama Lilianeî fără să pot articula vreun cuvînt, fără să pot face vreun gest, pînă cînd aceasta m-a întrebato sincer nedumerită de ceea ce simțea că se petrece cu mine:

— Ei, spune-mi și mie ce s-a întîmplat. Ce înseamnă acel da? Pot să aflu?

— Evident, am biiguit eu, dar habar nu aveam ce să-i spun. Norocul a fost că tocmai atunci s-a deschis ușa și Liliana a dat buzna înăuntru.

— Ai venit? a întrebato ea oprindu-se lîngă mine,

aproape, atît de aproape, încît i-am simțit răsufleta agitată.

I-am cuprins ușor fața cu mîinile și am privit-o drept în ochi.

— Adevărat, Liliana?

Ea și-a înclinat capul pe umăr, m-a privit lung, altfel decît mă privise pînă atunci, apoi s-a lipit afectuoasă de mine și, rușinată parcă, a șoptit:

— Să-i spunem mamei...

Am format numărul procuraturii și pe ecranul videofonului a apărut Bo care, de îndată ce m-a recunoscut, mi-a spus:

— Cum de ai timp și pentru noi, șefule? Credeam că astăzi ești definitiv sechestrat în scopuri... cum să spun?... sentimentale...

— Te poftesc să nu fi insinuant, i-am retezat-o, dar Liliana, aplecîndu-se peste umărul meu, ca să-l vadă și să poată fi văzută la rîndu-i, s-a amestecat în discuție:

— Mai vorbim noi, Bo, cînd o să ai și tu soție.

— Bine-ai venit, Liliana.

— Bine te-am găsit, Bo. Ce mai faci?

— Aștept să-mi vină de hac vreo prea-frumoasă. Poate așa să mă însor...

— Ești mofturos, Bo. Alegi prea mult.

— Eu nu aleg deloc. Aștept să fiu ales.

— Atunci n-ai decît s-aștepti.

— Hei, am strigat eu, v-ați și așternut la palavre. Încetați odată!

Liliana s-a îndepărtat de aparat în timp ce Bo își confecționa o mutră spășită, uitîndu-se cu coada ochiului să vadă cum voi reacționa.

— Ești dat naibii, Bo. Faci tu ce faci și tot simpatîc rămîi.

— Mulțumesc, șcfule, pentru compliment.

— Ascultă de ce te-am chemat: Tu ai aflat ceva despre mișcările seismice ale planetei? Despre erupțiile vulcanice?

— Ceva foarte vag. Cît am citit prin ziare...

— Mda. Interesează-te unde trebuie. Ia informații exacte. Vreau detalii. Înțelegi?... Tot ce se poate ști la ora actuală. Și mă suni imediat.

— E-n regulă, a zis Bo notîndu-și într-un carnet. Dar nu deranjez? Poate ar fi mai bine dacă...

— Dacă ți-ai vedea de treabă!

Trecuse de miezul nopții. Liliana dormea frumos alături de mine; zîmbea în somn — vise dulci îi legănau odihna.

Stăteam întins, nemișcat, încă treaz. Răcoarea de afară pătrundea prin geamurile deschise și-mi stîmpăra dogoarea din obraji. Fusesse o zi plină de emoții, o zi care mă tulburase. Mai întîi Liliana... Eram iarăși împreună (o, cît dorisem asta), apoi... știrile despre posibilele erupții vulcanice... Mi se părea dintr-o dată prea mult pentru o singură zi.

Cerul era senin. Bolta strălucea luminată de puzderia stelelor... În jur era atîta liniște și atîta calm... Din cînd în cînd, la intervale regulate, apăreau discurile luminoase ale sateliților artificiali — verzi, albaștri, oranj — cîțiva doar din cei aproape o sută ce asigurau rețeaua comunicațiilor video, planetare și interplanetare. Le urmăream traiectoriile spectaculoase, aidoma unor scînteii desprinse din jerba jocurilor de artificii, stingîndu-se

lent la orizont, ca într-o ardere epuizată după ce o clipă străluciseră intens la zenit. Priveam acest joc impecabil și superb, avînd cumva sentimentul participării mele afective la realizarea lui și căutam aici, în aceste certitudini ale izbînzilor civilizației tehnice, calmul și siguranța oamenilor, a civilizației umane superioare față de teribilele dezlănțuiri naturale haotice, pe care trebuia să le supună, să le învingă, să le domine. Trebuia!...

M-am ridicat cu grijă din pat și am trecut dincolo, în cealaltă odaie, instalîndu-mă la masa videofonului. Am făcut apelul. Imediat pe ecran a apărut Alec, ursuzul Alec, diametral opus ca temperament lui Bo, și în primul moment am vrut să închid. Totuși mi-am cerut scuze:

— Credeam că-l mai găsesc pe Bo.

— A plecat de-o jumătate de oră. E ceva special?

— Nu. Adică da. Ce știi despre erupții?... Îl rugasem să se intereseze...

— Nimic grav. Deocamdată.

— Deocamdată... Altceva?

— Nimic, ți-am spus. Dacă te interesează, spre seară a erupt în Munții de Gresie. Ceva, însă, cu totul nesemnificativ.

— Munții de Gresie?! Asta înseamnă că tocmai pe partea cealaltă a planetei.

— Da. Însă la același meridian...

— Înțeleg... Mulțumesc, Alec. Noapte bună.

Cînd m-am reintors în dormitor, am găsit lumina aprinsă. Liliana se deșteptase. Sprijinită de perete, mă privea muștrător. Era somnoroasă; visele încă

nu i se topiseră de pe pleoape și de aceea părea îmbufnată.

— Of, ce copil ești! mi-a spus, văzînd că rămăsesem lingă fereastră, privind-o vinovat, căci o treziseram.

— De ce?

— Nu-ți dai seama? Tu nu-ți dai seama că nimic nu mai este acum posibil din ceea ce ți s-a întîmplat atunci, din ceea ce ți s-a întipărit în minte în colonia aceea unde v-a inundat lava vulcanică, unde zici tu că ți-a murit copilăria și de unde ți se trage teama asta absurdă, obsesia asta exasperantă?... Tu nu-ți dai seama că nimic din tragedia aceea nu se mai poate repeta?... Pe toate planetele pe care le-am colindat de-atunci nu s-a mai întîmplat nimic; vulcanii ăștia care se trezesc din cînd în cînd, nu mai sînt decît niște spectacole de operetă, sînt neputincioși în fața civilizației noastre, iar teama asta a ta este ridicolă? Tu nu-ți dai seama că nici aici nu se poate întîmpla nimic?! Ori vrei iarăși să ne luăm lumea în cap și să plecăm, să fugim din fața acestor fumegări de pipe anacronice?! Of, Cristi...

Am stîns lumina și m-am întins din nou în așternut. Îmbrățișarea Liliane era delicată, caldă, odihnitoare. Era atîta siguranță și atîta calm în gestul ei, încît pentru prima dată de cînd ne știam împreună i-am simțit dragostea neîchipuit de puternică și de adevărată... Iar somnul m-a învăluit numaidecît și am dormit mult, adînc, fără vise, pînă cînd dimineața mi-a coborît pe pleoape lumina portocalie a soarelui, odată cu sărutul tandru al Liliane care îmi veghease tot timpul odihna...

Capitolul III

Pe aceeași treaptă cu ... criminalul

În anticameră se afla o femeie înaltă, uscățivă, cu fața surprinzător de copilărească, care m-a privit întrebătoare de cum am închis ușa în urma mea.

— Am fost chemat pentru ora 12, i-am spus.

Și-a consultat agenda de birou apoi, ridicându-și ochii spre mine, a zîmbit satisfăcută.

— Procurorul ...

— Întocmai.

Nu o cuneșteam. N-o mai văzusem niciodată. Era nouă, desigur, însă nici eu nu mai intrasem la guvernator de aproape o jumătate de an, dacă nu cumva chiar de mai multă vreme. El nu crezuse de cuviință să mă cheme, să mă consulte ori să se sfătuiască cu mine în vreo problemă anume, iar eu nu avusesem neapărată nevoie de ajutorul său ca să mi le rezolv pe ale mele; apoi, nici nu sînt dintre aceia care să stea cît e ziua de lungă în pragul șefilor, așa că totul în jur îmi era, acolo, în bună măsură străin.

Am fost anunțat și guvernatorul m-a primit de îndată.

Salonul vast era copleșitor prin atmosfera sa austeră. Pereții goi, albi, pardoseala tot albă. Tavanelul era încheiat din oglinzi enorme, în felurite forme geometrice, ce reflectau, multiplicat halucinant, toate imaginile obiectelor reduse numeric la minimum; totul îți dădea o stranie senzație de im-

ponderabilitate, iar pe mine interiorul acela mă amăn-
te de fiecare dată și mă irita ca un cântec monoton
repetat la nesfârșit.

La extremitatea opusă intrării se afla un birou
negru, nu mare, sau cel puțin așa părea, implantat
acolo, singur în spațiul exagerat al încăperii, în
dosul căruia stătea rigid, cu ținuta monumentală,
gravă guvernatorul. Deasupra capului, pe perete,
era fixat, cine știe de când (probabil nimeni nu se
întrebase vreodată ce rost avea acolo; fusese
moștenit în timp de către toți cei ce s-au suc-
cedat la cîrmuirea planetei), un tablou oarecare,
pictat de cine știe ce pictor obscur în urmă cu
cîteva secole, înfățișînd probabil — culorile se oxi-
daseră și abia se distingeau de la o distanță ceva
mai mare — un peisaj arid, o cîmpie arsă de secetă,
un pustiu în mijlocul căruia se opriše dezolat sau
numai dezorientat un călăreț înveșmîntat în ar-
mură arhaică, avînd în mînă o lance ori un lung
și primitiv baston de lemn cioplit.

Am înaintat pînă la cîțiva metri în fața guver-
natorului. Pașii mi sunaseră strident în încăpere,
stîrnind ecouri mici, sparte sec de ziduri. Imaginea
răsturnată a trupului meu se prelinsese dizgra-
țios pe tavan, în forme alungite ori turtite grotesc.
Toată apropierea mea fusese urmărită cu atenție,
aș zice chiar cu o anume curiozitate de către băr-
batul voinic, aflat în pragul bătrîneții, cu figura
distinsă, cu privirea pătrunzătoare, care mă aștepta.

— Ia loc, mi-a spus cu o voce baritonală, frumos
timbrată, abia mișcîndu-și buzele. M-am așezat pe
scaun, singurul de altfel aflat în fața biroului.
Cîteva minute am continuat să ne privim în tăcere,

cercetîndu-ne reciproc. Înțelegeam din toată acea tensiune pe care el căuta voit s-o creeze, că eram *victimă* voinței sale și nu aveam nici o șansă de a mă opune, de a amîna sau evita decizia pe care el ținea să mi-o comunice personal. Am înțeles acest lucru încă de prima dată cînd am intrat în încăperea, imediat după ce-mi luasem postul în primire, și cred că tocmai refuzul, imposibilitatea unui dialog m-a făcut să nu revin acolo decît chemat de fiecare dată, iar asta s-a întîmplat extrem de rar.

— Țin să-ți comunic, a început el să vorbească pe un ton egal, inexpressiv, la fel de corect ca un automat, că propunerea dumitale privind *executarea* inculpatului din procesul crimei de la Ellim este o aberație.

Aici s-a oprit așteptînd din parte-mi o reacție, un gest sau un cuvînt de surprindere, de protest, de neliniște. Cum însă rămăsesem indiferent a continuat:

— Sentința pe care Tribunalul a pronunțat-o urmînd această propunere nu poate fi împlinită decît cu aprobarea guvernatorului, tocmai fiind vorba de suprimarea unei vieți. Asta o știai, nu-i așa?

— Da, am răspuns sec, fără nici un alt comentariu.

— Și ai crezut cumva că eu voi fi de acord vreodată ca pe această planetă să fie semnată o decizie de ucidere a unui om?!

— Nu de ucidere ci de executare, drept pedeapsă supremă pentru...

— E același lucru... Pentru mine e același lucru... Ai crezut deci că voi da aprobarea?

— Da.

— Ce te-a făcut să crezi?

Faptul că ținea să angajeze o discuție mă uimea. De obicei — știam asta, toată lumea știa — întrevederile din acea încăpere, „a oglinzilor albe“, decurgea după un tipic invariabil, după o regulă conform căreia singurul care avea cuvântul era el. Și iată, de data aceasta făcea o excepție. L-am privit drept în față, deschis, fără teamă și am vorbit limpede:

— Legile noastre prevăd o asemenea sentință iar eu cred că este pe deplin întemeiată în cazul pe care-l discutăm. O crimă odioasă trebuie pedepsită exemplar.

— Printr-o nouă crimă?!

— Nu. Printr-o pedeapsă exemplară.

— Te joci cu cuvintele.

M-aș fi așteptat, după tot ceea ce-mi spunea, să se enerveze, să ridice tonul sau măcar să schițeze vreun gest de neliniște. El însă continua să rămână la fel de țeapăn fixat în speteaza scaunului, să rostească la fel de incolor cuvintele, pe un ton egal, imperturbabil, fad, lipsit de orice fel de expresivitate. Asta mă deruta într-un fel și mă agasa. În general, nu pot suporta firile apatice, pliotisite, blazate, iar guvernatorul împrumutase tocmai o asemenea mască, voit glacială. De aceea mi-am zis că a continua discuția în acest fel era cel puțin inutil, dacă nu dezavantajos pentru mine, și dintr-o dată am simțit nevoia de a spune ceva, o impolitețe, o obrăznicie, orice, numai să-l pot scoate din *ritmul* său, să-l fac să treacă *pe lungimea de undă* care-mi convenea, și l-am înfruntat cu o impertinență ostentativă:

— În ce vă privește, sînteți sigur că dacă nu veți semna sentința nimeni nu vă poate acuza de crimă?

Întrebarea mea a avut un efect oarecum neașteptat. Guvernatorul și-a ridicat, în prima clipă șocat, sprincenele, dar numai atît, apoi a continuat discuția cu aceeași monotonie, acceptîndu-mi însă provocarea:

— Acuza? Pe mine?... Dar nu simpla acuzare contează, nu-i așa?, ci dovada crimei!

— Și dacă, totuși, vi s-ar face dovada unei crime, ce pedeapsă ați merita?

— Crezi că, neapărat, moartea?

— Depinde.

— Exact! a replicat prompt guvernatorul zîbind abia perceptibil și în clipa aceea mi-am dat seama că, fără să vreau, prin acest răspuns concesiv pierdusem definitiv cauza.

— Pe planetă, spunea guvernatorul, zilnic se nasc și mor oameni. Se nasc... Și mor... Este firesc să fie așa. Legile firii trebuie să-și urmeze cursul normal... Omul a forțat totuși porțile acestor legi, fără a le fi violentat însă. Și-a prelungit viața. Astăzi — este un adevăr, o realitate! — oamenii trăiesc mai mult decît în urmă cu cîteva sute de ani, cu mult mai mult decît în urmă cu o mie de ani; longevitatea oamenilor de azi este incomparabilă cu aceea a oamenilor de acum cîteva mii de ani... Ne preocupă deci viața. Vrem să trăim cît mai mult, cît mai frumos și, evident, cît mai bine. Asta nu înseamnă însă că nu trebuie să ne preocupe moartea. Nu! Murim bătrîni; murim la sfîrșitul unei vieți pe care fiecare din noi am căutat să ne-o cheltuim su-

perb, fiecare din noi într-un fel al său, aparte. Murim alteori în accidente, în tragice întâmplări; murim fatal cînd știința nu ne poate salva din ghearele vreunei boli necruțătoare — există din nefericire încă și asemenea necazuri; murim eroi, jertfiți pe altarul cunoașterii, al progresului; murim... murim... Iată, sînt atîtea și atîtea variante în care murim, dar niciodată acum, la nivelul civilizației pe care l-am atins, nu mai putem accepta ideea morții sub formă de omucidere! Crima, iată un cuvînt pe care noi ar trebui să-l eliminăm din vocabular. Criminal — un termen ce nu trebuie să mai denumească azi nimic! Ideea de om exclude pe aceea de crimă...

M-am născut pe această planetă, spunea guvernatorul, pe care n-am părăsit-o decît arareori, și atunci pentru puțină vreme. Îmi place deci că sînt băștinaș și sînt mîndru de asta. Aici s-au născut și au murit părinții mei, aici s-au născut și au murit părinții părinților mei și cei de dinaintea lor — patru generații mă leagă de acest sol, de această planetă pe care strămoșii mei au pășit între primii, aducînd aici spiritul unei înalte civilizații, spiritul unei generoase umanități... Noi toți urmașii lor am crescut în cultul înaltei demnități omenești și am făcut din asta un adevărat criteriu de existență... Treptat, planeta s-a populat. Au venit oameni din toate colțurile Universului, atrași de tentația *destelenirii* — aventurieri în felul lor, aventurieri de rasă, oameni sănătoși, cu trupuri perfecte, cultivați, educați, oameni de aleasă cultură, oameni de știință, savanți... Aceștia au fost primii descălecători pe planetă — cred că folosesc

un limbaj familiar dumitale ca pămîntean — primii care au început să impună aici dimensiunea lumii noastre de înaltă civilizație de azi. Și, crede-mă, n-a fost tocmai simplu, nici ușor... Dar nu despre asta vreau să-ți vorbesc... Cu timpul planeta și-a dobîndit o populație proprie, indigenă. Oamenii născuți aici, crescuți și educați, formați aici — oamenii ce începeau să se deosebească, cel puțin afectiv, de ceilalți care continuau să vină; se deosebeau ca structură psihică, se deosebeau prin felul lor de a fi, de a gândi, de a trăi... Poate nimeni nu-și dă seama imediat de aceasta, dar deosebirea există — cumva indefinibilă, dar ea există. Este ceva ancestral — da, da — este un spirit al planetei, de care nu se poate face abstracție azi. Înțelegi? Înțelegi ce vreau să spun? E foarte important să-ți dai seama...

Ceea ce s-a întîmplat la Ellim, spunea guvernatorul, este într-adevăr odios. Este un caz fără precedent pe planetă și de aceea a intrigat, a indignat, a revoltat pe toată lumea. Dar, tocmai de aceea și trebuie *judecat* altfel acest caz ieșit din comun. Spun *ieșit din comun* și mă gîndesc la crima în sine. Cruzimea a surprins abia în cel de al doilea rînd. Înțelegi?... La noi nu s-a mai întîmplat așa ceva din vremuri imemorabile — dacă vreodată s-a întîmplat așa ceva. Sîntem oamenii unei civilizații superioare — rațiunea ne caracterizează în tot ceea ce facem, în tot ceea ce întreprindem, în tot ceea ce gîndim. Ori, dacă fapta acelui om este lipsită de rațiune, de o rațiune corespunzătoare treptei noastre de evoluție umană, atunci acel om trebuie pri-

vit cu alți ochi. Irațiunea înseamnă și iresponsabilitate. Iar un iresponsabil... Nu spun că acel om este *bolnav*. Admițând că el este o excepție în lumea noastră, atunci, ca orice excepție, ca orice lucru anormal, se cuvine să-l cercetăm *în speță*, să-l judecăm și să-l tratăm ca atare. Poate obligându-l la o altă conduită, la un alt regim existențial. Poate izolându-l. Vom fi noi înșine mai umani oferindu-i o șansă decât... *extirpându-l*...

Sentința pe care o ceri dumneata, spunea guvernatorul, a stîrnit protestul majorității oamenilor de pe planetă, tocmai prin cruzimea ei. Dumneata ceri uciderea inculpatului. Iată ce i-a neliniștit pe oameni. Înțelegi?... Ei, cum nu poți pricepe atîta lucru!? Dacă dumneata ești capabil a rosti un asemenea verdict, înseamnă că ești capabil să-l și execuți. Eu nu mă îndoiesc de asta. Nici lumea care își manifestă deschis nemulțumirea față de atitudinea pe care ai luat-o. Neliniștea lor izvorăște tocmai din ușurința cu care ai cerut să fie ucis un om; poate nu este bine spus ușurința, poate mai exact ar fi să spun calmul, sîngele rece, hotărîrea, duritatea... În sfîrșit, dumneata îl lichidezi pe acest om la fel de simplu cum el însuși și-a lichidat victimele la rîndul său. Nu vezi că te așezi — în conștiința multora — pe aceeași treaptă cu... criminalul?! Nu-ți dai seama că oamenii se îndoiesc de dumneata la fel ca și de acela împotriva căruia rostești cumplita sentință?! Nu vezi că oamenii se tem de dumneata, te suspectează, te condamnă!? Nu înțelegi că lumea te consideră în egală măsură un posibil criminal?...

În tot acest timp, guvernatorul vorbise calm, reținut; nici o urmă de emoție, de ceca ce s-ar putea numi aprindere pasionantă sau angajare afectivă față de cauza în favoarea căreia pleda, căci ce putea fi altceva decît o pledoarie acest lung excurs pe care îl rostise, poate singular în cariera sa, merit a mă face să înțeleg ceva ce eu nu voiam să înțeleg, ce refuzam să înțeleg, pentru că toată argumentația lui era șubredă undeva, deficitară și mi se părea nu atît ieftină, puerilă, cît mai ales falsă. Mi se păreau amendabile, din punct de vedere științific, opiniile sale, concepțiile sale, ca să le numesc așa. Fața lui rămăsese imobilă, inexpresivă, trupul își păstrase rigiditatea statuară, și numai în cîteva rînduri, abia perceptibil, miinile așezate pe masă ca pentru o totală odihnă s-au mișcat, vrînd să sublinieze un cuvînt sau altul. Aveam tot timpul ciudata senzație că de fapt nu mă aflu în fața guvernatorului ci a unui manechin, a unui robot — copie perfectă a omului care, probabil, în acele clipe se afla în cu totul altă parte a lumii, dacă se afla, și m-am înfiorat la ideea că guvernatorul ar putea fi o cumplită farsă, că el nici nu exista, că nici nu existase vreodată, că în locul lui fusese instalat acest *mecanism* în memoria căruia erau imprimare cuvinte, serii de cuvinte, fraze, noțiuni — totul după un program pe care trebuia să-l execute modificat de la situație la situație, de la caz la caz.

Îl urmăream, de la un timp, foarte atent, și încercam să descopăr în fizionomia sa, în mișcarea sensibilă a buzelor, în amortșeala brațelor, în felul cum stătea, cum mă privea, cum vorbea, spun, în-

ceroam să descopăr acel ceva care să-i trădeze „impostura” și, negăsind nimic, o spaimă incertă simțeam cum mă învăluie, cum se ridică în mine și mă făcea să îngheț. Totul era prea perfect pentru o înscenare, dar dacă totuși era... Gîndul acesta începuse să mă terorizeze și pe cînd guvernatorul rostea ultimele cuvinte ale lungii sale alocuțiuni, mă întrebam dacă nu cumva cel mai înțelept lucru pentru mine era să plec, să părăsesc planeta, și încă repede, cît mai repede cu putință.

Tăcerea ce s-a așternut apoi, prelungită în spațiu imaculat al încăperii enorme, mi-a atras atenția, tocmai prin insistența ei. Va să zică, mi-am spus, *robotul* și-a epuizat programul și nu va mai face nici un gest, nu va mai rosti nici un alt cuvînt atîta vreme cît nu va exista un impuls nou, iar acest impuls trebuia să vină din partea mea. Trebuia deci să spun ceva, un cuvînt, oricare, pentru ca mecanismul să funcționeze în continuare perfect. Dar *în continuare* nu putea fi altoeva, evident, decît concedierea mea de acolo, anunțarea că timpul ce-mi fusese acordat se epuizase, că puteam să plec. Dar eu tăceam. Tăceam cu încăpăținare și așteptam. Ce? Nu-mi dădeam prea bine seama. Poate ceva care să-mi infirme bănuiala cumplită care mi se înfipsea insinuant în minte și acum mă obseda.

Am înțepenit pe scaun, interzicîndu-mi orice mișcare — clipitul genelor, înghițitul salivei, pînă și respirația mi-o îngăduiam cu maximă restricție, controlîndu-mi fiecare concentrare și destindere a mușchilor pectorali. Nimic nu trebuia să lase bănuiala că eram viu, că existam acolo. Orice mișcare, oricît de neînsemnată în aparență putea constitui

la un moment dat un impuls pentru mașinăria perfectă pe care o aveam în față, și mecanismul ar fi continuat să funcționeze *normal* adresându-mi-se, îmi spuneam, probabil astfel: „cred că ai înțeles ce am vrut să-ți spun, ar fi rostit guvernatorul, mecanic, impasibil, rigid. La revedere. Ți se va comunica decizia mea, neîntârziat”, și întinzându-mi mîna, ar fi încheiat ceremonios întrevederea, obligîndu-mă să plec.

— Ei bine, a spus guvernatorul, cred că întrevederea noastră se poate încheia aici. Sper că vei reflecta asupra discuției de azi și vei trage concluziile cele mai juste... La revvedere! și întinzîndu-mi mîna, a adăugat: Nu voi întîrzia să-ți aduc la cunoștință hotărîrea mea referitoare la sentința rostită în procesul crimei de la Ellim. Oricum însă, să știi, nu voi îngădui pe planetă executarea sentinței cu moartea. Să reții asta... La revedere...

Prostul de mine! Cum de nu mă gîndisem la asta, cum de-mi scăpase! Îmi venea să țip de ciudă. Fluxul de energie al gîndurilor mele se transmisese robotului — acesta fusese impulsul de care avusese nevoie. Și ce altă dovadă mai bună decît faptul că îmi repetase aproape identic cuvintele pe care eu însumi le rostisem în gînd. Da, nu încăpea nici o îndoială.

I-am strîns mîna și un flor de gheață mi-a trecut prin șira spinării. Carnea îl era flască, moale, cumva amorfă, pielea pergamentoasă avea o uscăciune gretoasă. Guvernatorul parcă s-a grăbit să dea drumul mîinii mele. L-am privit o clipă, ridicat în picioare, mai înalt cu un cap decît mine, și am vrut să-l ob-

serv de aproape ochii, dar s-a așezat imediat, iar eu a trebuit să-i întorc spatele și să mă îndrept spre ușă.

Distanța pe care am străbătut-o înapoi mi s-a părut enorm de lungă — aveam senzația că nu voi mai ajunge niciodată să apăs clanța — și când m-am văzut dincolo, am răsuflat epuizat, ca după o înverșunată luptă în arenă, căutînd un fotoliu, un scaun, ceva pe care să mă pot așeza. Dar anticamera era la fel de auster mobilată — abia atunci am luat seama — și nu conținea nici un alt obiect în afara mesei la care ședea, plină de importanță, femeia aceea cu chip de păpușă.

M-a privit surizînd binevoitoare și s-a ridicat să mă conducă spre ieșire, dar eu m-am oprit deodată în mijlocul încăperii și am întrebat-o:

— Guvernatorul era dincolo?

Femeia a tresărit surprinsă; nu se așteptase desigur la o asemenea întrebare; n-o înțelesese sau nu știa ce să creadă, de aceea s-a uitat la mine cu neîncredere.

— Poftim?

— Vreau să știu dacă în încăperea *aceea* se află ceva.

— Cum, dacă se află ceva?! Vreți să spuneți că ați stat înăuntru atîta vreme singur? Dar, este imposibil. Acolo se află...

— Ești sigură?

Secretara a pălit; fața ei drăgălașă a primit deodată o culoare lividă și în ochii dilatați i-am citit groaza. Cîteva clipe ne-am privit unul pe celălalt încremeniți, apoi ea și-a dus palma la gură, într-un gest de spaimă, ca pentru a-și reține pe buze țipă-

tul involuntar, și, răsucindu-se brusc pe călcie, s-a repezit spre ușa ce dădea în încăperea guvernatorului tocmai atunci când soneria începuse să sune agitat, chemînd-o.

Capitolul IV

Intr-un lung păienjeniș de deltă ireală

Pe cursul superior al Fluviului Verde, acolo unde începea Podișul Metalic, solul se despicase în mai multe locuri pe porțiuni îngrijorător de lungi — crăpături adînci și urîte, dînd la iveală măruntaiele rocilor nefindeajuns sedimentate, răvășind ținutul și dîndu-i o nouă configurație geografică. Uriașele gropi, pornite aproape din buza malului scund al fluviului, se continuau parcă unele pe altele, în prelungi canale naturale, pînă sub verticalele platoșe ale versanților muntoși, într-o imagine stranie de apocalips. Apa se prelingea din albie pe nesimțite, schimbînd cursul fluviului, mutîndu-l treptat în alte alpii tăiate adînc pe scoarța planetei — un fluviu amenințat să se destrame în mulțimea noilor brațe ce-l chemau irezistibil, brațe moarte, brațe fără ieșire, frînte la capete, canale intersectate haotic într-un lung păienjeniș de deltă ireală, imensă, lacomă a secătui drumul vechiului curs și a-i răpi viața. Era dezastruos spectacolul oferit fatal de lanțul cutremurelor în ultimele zile, de-a lungul meridianului.

— ... Și este abia-nceputul, spunea zîmbind trist, cumva neputincios, hidrologul pe care mă oferisem să-l transport la baza de intervenții operative, organizată într-un mic orășel de la marginea Podișului.

Elicopterul trecea lent pe deasupra întinderilor calamitate, oferindu-ne posibilitatea de a contempla totul cît mai atent, mai îndelung, și pentru prima dată de cînd zburam cu *bătrîna mea libelulă* n-am simțit cît de încet trecea timpul înregistrat sever la aparatele de bord.

În sala de recepții a celui mai mare hotel din localitate cu greu se putea găsi vreun loc liber la ora aceea. Oameni veniți din toate părțile planetei — savanți, conducători ai unor importante unități economice, reprezentanți ai organizațiilor publice de interes obștesc, reporteri, oameni de ordine, etc. — convocați în grabă pentru alcătuirea comandamentului de intervenție în zonele calamitate, ascultau cu deosebită concentrare expunerea unuia dintre tehnicienii principali ai Stațiunii de prognoză și dirijare a circuitului climateric asupra evoluției fenomenelor seismice din ultimele douăzeci și patru de ore.

— ... urmărind cu fidelitate centura Munților Pleșuvi, spunea bărbatul acela scund, aproape obez, transpirînd din abundență în timp ce-și plimba virful bastonului alb peste harta enormă, fixată pe întreaga suprafață a peretelui, fluxul de cutremure a traversat aproape jumătate din calota sudică a planetei, avînd tendința de a se deplasa în continuare pe lungimea meridianului...

Am zărit un scaun neocupat tocmai în marginea primului rînd din față, lingă perete, aproape de masa prezidiului la care luaseră loc cîteva personalități, bine cunoscute, ale vieții publice din ținut și de pe întreaga planetă. Ședința operativă începuse de mai multă vreme; în sală era cald, ventilatoarele funcționau fără întrerupere, sticle cu sucuri răcoritoare își făceau loc, tot mai mult, alături de cartelele de notițe, pe mesele participanților; curieri și delegați ai agențiilor de presă intrau și ieșeau din sală, preocupați, grăbiți, agitați; în totul se resimțea o atmosferă de tensiune mocnită, o febră neobișnuită, și pe fața fiecăruia din cei prezenți se putea citi neliniștea. Situația însă nu era deosebit de gravă. Cutremurele ce se produsese de-a lungul centurii de munți vulcanici — cutremure de grad mijlociu și chiar inferior — provocaseră mai mult panică decît reale pagube. Suprafețele de sol deplasat, crăpăturile adînci deschise în cîteva podișuri — în special aici, pe malul Fluviului Verde — prăbușirea mai multor edificii din cîteva mici localități aflate chiar pe axul seismic, alături de încă alte asemenea distrugerii și deteriorări erau totuși departe de a afecta cursul normal al vieții pe planetă.

Cel ce se afla în spatele meu m-a înghiontit ușor pentru ca întorcîndu-mă să-mi poată întinde grăbit un bilet primit din sală. Î-am mulțumit instinctiv și cînd am despăturit foaia albă, ruptă dintr-un carnet de note, am recunoscut, plăcut surprins, scrisul lui Bred. Va să zică, era și el acolo! Am parcurs cu privirea puținele cuvinte — „Ne întîlnim peste o jumătate de oră în hol. Am ceva pentru tine” —

caligrafiate strîmb cu penița boantă a stiloului pe care voisem nu odată să i-l arunc, fiind și urît și nepractic, dar de fiecare dată renunșasem de teamă să nu-l supăr pe colonel. Mi-am controlat ceasul. Era încă devreme.

— ... Pe toată lungimea lanțului muntos, spunea mai departe tehnicianul, se vor înregistra în continuare mișcări seismice. Este de presupus că în zilele următoare centura cutremurelor să cuprindă zone noi, mai ales spre sudul versanților, ceea ce ar însemna implicit pericolul activizării vulcanilor stinși. Pentru a preveni efectele dezastruoase de pe urma unor asemenea dezlănțuiri naturale se preconizează...

— Cum îți explici dumneata cutremurele astea, venite așa, din senin? m-a întrebat brusc bătrînelul de lîngă mine.

— Știu eu? i-am răspuns evaziv, observîndu-i ochii iscoditori, mici și negri, de violetate sălbatică, strălucitori și insistenți — o privire penetrantă, fascinantă. Știu eu? am repetat neconvîngător. Se pare că este vorba de un fenomen ciclic...

— Pe naiba. În vara aceea de demult, ai fost de față sau erai prea tînăr să-ți amintești?

— Nu. Nu eram pe planetă.

— Mai bine. Află de la mine că atunci totul a început de la o experiență subterană, ceva teribil de complicat, o greșeală a nu știu cui — chiar dacă așa ști nu ți-ar folosi la nimic — o explozie strașnică, colosală, care a deplasat mase uriașe de materie. În sfîrșit, îți poți imagina... Asta a fost cauza atunci. Ce s-a scris prin ziare sînt povești pentru cine avea

timp să le creadă. De aceea te întreb. Acum, acum ce s-a întâmplat?

L-am privit mai atent pe bărbatul acela îmbătrinit prea devreme sau poate într-adevăr bătrîn; ochii lui mă fascinau, mă intimidau cumva, iar ceea ce-mi spunea, atît de direct, atît de franc, insinuînd totuşi ceva la care, mărturisesc, mă temeam să mă gîndesc, mă temeam tocmai de adevărul pe care l-ar fi putut conţine o asemenea aluzie, atît de violentă, mi se părea înainte de toate o provocare.

Vorbeam în şoaptă, atît doar cît să ne putem auzi unul pe celălalt, de aceea, cînd i-am răspuns la fel de evaziv ca prima dată: „Habar n-am“, s-a prefăcut a nu auzi şi apropiindu-se mai mult de mine a insistat:

— Ce spuneai?

Felul său de a încerca să-mi *intre în suflet* m-a agasat. Am devenit deodată nervos, iritat şi, pentru a pune capăt discuţiei, i-am replicat dur, nepoliticos:

— În fond, ce vrei de la mine? Habar n-am ce-mi ceri. Sînt şi eu unul ca oricare altul de-aici din sală, deci nu ştiu nimic în plus. Înţelegi?

— Ai dreptate să mă tratezi astfel, a zîmbit bătrînul mîhnit, retrăgîndu-se la locul său. De altfel, nici nu puteam să mă aştept la altceva. Oricum, eşti omul legii, iar secretul rămîne secret. Mai ales un asemenea secret... Te rog să mă ierţi.

— ...De aceea, în zona Platourilor Înalte, spuneau tehnicianul ştergîndu-şi fruntea cu o batistă albă, enormă, mişcările seismice vor atinge cota maximă în următoarele patruzeci şi opt de ore. Cra-

terele vulcanice 8 și 11 sînt supuse unui regim de observații...

— De unde știi că sînt omul legii?

— Din ziare, de la televizor... De cînd cu procesul de la Ellim, ai devenit un personaj foarte popular.

— N-am dorit asta.

— Te cred.

— Mă crezi, dar nu mă aprobi în susținerea unei sentințe atît de aspre.

— Dacă te-aș aproba, ți-ar folosi la ceva?

În sală era rumoare. Tehnicianul își încheiase relatarea.

Au luat cuvîntul cîțiva dintre organizatorii operațiunilor de intervenție, făcînd cunoscut planul de acțiune al zilei curente, sarcinile ce reveneau grupelor speciale și așa mai departe, după care ședința operativă a fost suspendată.

Ne-am ridicat cu toții deodată; lumea se străduia să părăsească sala cît mai repede cu putință; la ieșire se produsese o teribilă învîlmășeală; oamenii vorbeau tare, aproape țipînd, astfel încît abia dacă te mai puteai înțelege cu cineva, și în acest adevărat vacarm m-am pomenit față în față cu bătrînul ce stătuse lîngă mine.

— La revedere, i-am spus, întinzîndu-i mîna grăbit, temîndu-mă ca nu cumva să încerce a relua discuția.

— La revedere, mi-a răspuns amabil. Apoi, scoțînd din buzunarul de la piept o carte de vizită, mi-a întîns-o jenat, sau numai mie mi s-a părut

aşa, adăugînd: — Poate într-o bună zi vei avea amabilitatea să-mi faci o vizită. M-ar onora...

— Poate, am consimţit politicos, dar nesigur.

Colonelul Bred, singur, aşezat lejer într-unul din fotoliile largi ale spaţiosului hol, aştepta.

— Te plictiseşti?

— Nu. Alci nu. Privesc strada...

— Te plictiseai la şedinţă?

— Adevărul e că şedinţele operative sînt întotdeauna neinteresante. Cred că singurul lor rost este acela de a impresiona spectatorii, de a da posibilitatea, în cazul nostru, reporterilor să se afişeze, luînd interviuri, iar celor din comandament şansa de a poza, acceptînd să li se ia interviuri.

— Nu te ştiam atît de caustic.

— Nu sînt caustic. Sînt lucid. Cunosc situaţia mai bine decît mulţi alţii şi de aceea nu mai am răbdare să asist la şedinţe.

— Propui altceva?

Colonelul a ridicat din umeri a lehamite, însoţindu-şi gestul cu o grimasă a feţei care m-a făcut să observ îngăduitor:

— Astăzi nu eşti prea bine dispus.

— Nici n-am motive.

— S-a întîmplat ceva?

— În fiecare clipă se întîmplă cite ceva...
Apropo, vrei să facem o plimbare prin oraş? Să vezi cum arată o parte din *zona calamitată*?

— Bineînţeles că vreau, deşi ironia ta mă obligă, nu ştiu de ce, să fiu circumspect.

— Faţă de mine?

- Poate. Nu-mi dau scama.
- Are să-ți treacă.

În oraș, viața decurgea aproape normal. Autostrăzile ce traversau de la un capăt la celălalt localitatea cunoșteau aceeași aglomerație obișnuită a zilelor călduroase de la începutul verii; oamenii circulau nestingheriți; instituțiile și întreprinderile funcționau impecabil; poate numai în zona portului se resimțea o îngrijorare aparte reflectată de ritmul activității diurne. Apele scăzuseră mult; câteva nave comerciale ancorate în radă rămăseseră captive iar altele, pe care cutremurul din urmă cu câteva zile le prinsese încă pe cursul fluviului, erau amenințate să se împotmolească în mlul albiei, și orice mișcare le fusese interzisă.

Am traversat orașul în pas de promenadă. Nu aveam nici o misiune specială, iar Bred era atent doar la felul în care Inspectoratul local al ordinei publice se achita de îndatoririle sporite acum, în această situație specială în care se afla orașul.

Vorbeam puțin, făcând mai mult remarci privitoare la diversele aspecte cotidiene ale vieții, trecind ca doi oameni pe aleile lungi ale cartierelor de blocuri noi, înălțate pe verticală — amenințătoare, impozante, masive, atrăgătoare — și așa ne-am pomenit deodată (cel puțin eu; poate colonelul intenționase anume să mă conducă într-acolo fără nici o avertizare prealabilă) în fața unei bariere improvizate ce interzicea accesul persoanelor particulare. Dincolo se vedea cumplita deschizătură a solului — adâncă, urită; pe marginea ei se distingeau clar urmele molozului câtorva edificii

ce fusescră înghițite în întregime, și o boare de fum alburiu, rău mirositor, se prelingea într-o scurgere lentă de-a lungul prăpastiei, ieșind din oraș, pierzându-se undeva departe spre inima bolnavă a platoului.

Am înaintat în lungul despicăturii, din loc în loc oprindu-ne să privim înăuntru, să descifrăm în amestecul de roci sfișiate urmele lumii noastre, prăbușită sub convulsiile haotice, nesupuse, ale materiei. Oare era civilizația noastră încă atât de neputincioasă în fața naturii oarbe?! Oare supercivilizația în care trăiam nu putea împiedica un asemenea dezechilibru al naturii în mișcare?! Oare, noi... Atâtea întrebări îmi veneau cu iuțeala fulgerului în minte, fără ca vreunul din răspunsurile posibile pe care le știam, sau le inventam spontan, să mă satisfacă. Și iarăși simțeam cum spaima aceea, care îmi terorizase copilăria, viața de pînă atunci, obsesia calamității ucigașe se filtra în toată ființa mea, copleșindu-mă irezistibil.

— Victime omenești? am întrebat.

— Bineînțeles, mi-a replicat cineva, un om pe care nu-l cunoșteam, poate conducătorul uneia din echipele de salvare ce acționau în zonă.

— Mulți?

Omul și-a mutat privirea de la mine la colone-lul Bred, apoi iarăși la mine, și cînd, în sfîrșit, s-a decis să vorbească, a preferat să privească undeva în gol, departe, peste ținuturile fumegoase de dincolo de fluviu.

— Aici, vreo zece...

— Cineva din familie?...

A înclinat, afirmativ, capul. N-am insistat. Cum

aş fi putut să-l consolez? Înţelegea la fel de bine ca mine tot ceea ce se întâmplase. Era conştient de puterea ca şi de slăbiciunea sa, a celor ce-l înconjurau, a noastră... I-am strins braţul ca pentru îmbărbătare şi m-am desprins din locul acela. Simţeam o ciudată nevoie de aer şi de spaţiu, de o evadare, undeva într-un ţinut deschis, luminos, plin de linişte şi de bucurie...

Colonelul Bred venea la un pas în urma mea. Îi auzeam respiraţia egală, stăpinită, mersul sigur; şi ciudat, numai vorbele nu i le auzeam, nu înţelegeam nimic din tot ceea ce-mi spunea, ca într-un film grotesc în care sonorul se defectase. De aceea, la un moment dat, m-am întors brusc şi l-am întrerupt:

— Spune-mi, i-am zis, crezi că oamenii aceia puteau fi salvaţi?

— Care oameni?

— De sub dărîmături.

— Unii da. Alţii n-au mai apucat să părăsească zona. Ordinul de evacuare a fost dat destul de târziu.

— Deci, victime.

— Într-un fel, da, victime...

— Crezi că în alte părţi vor putea fi evitate victimele?

Acum Bred mergea în faţa mea la un pas. Avea o ţinută impecabilă, dreaptă, impunătoare; mersul neşovăitor îţi inspira încredere, iar vocea gravă, bine timbrată, calmă, îţi dădea siguranţă.

— Se pare, a continuat el, că fluxul seismic s-a oprit. Important a mai rămas doar faptul dacă vulcanii vor erupe sau nu...

Da, acesta era acum, într-adevăr, lucrul de cea mai mare importanță. Solul deschis în atâtea locuri, crăpăturile adânci în scoarță constituiau nenumărate porți prin care lava incandescentă putea să se reverse, să țîșnească la suprafață... Tocmai de aceea, oare numai vechile cratere trebuiau supravegheate? Oare fuseseră luate măsurile de prevenire necesare? Oare eram suficient de pregătiți pentru a câștiga o asemenea bătălie?

Mi-am ridicat privirile spre cer. Era o zi senină, călduroasă; aerul vibra metalic, purtînd în sine rezonanța zborurilor atîtor aparate ce-și încrucișau traiectoriile. Elicoptere, rachete, nave de toate mărimile treceau cu viteze amețitoare sau în leneșe patrulări, la diferite altitudini, dintr-o parte în alta a orizontului.

Am rămas cîțva timp să contemplu spectacolul aerian. Bred mi s-a alăturat mijindu-și ochii de prea multă lumină.

— Corbii...

— Ce-ai spus? m-a întrebat, sincer derutat, colonelul.

— Nu vezi? Rachetele acelea negre, în zbor planat, insistente, traversînd încoace și încolo zona... dezastrului. Ca niște corbi sosiți la ospetele funeste...

— Ești macabru. Am impresia că nu-ți dai seama ce vorbești! Sînt aparatele oficiale, o știi prea bine. Oamenii nu-și fac decît datoria.

— De ce nu le-au vopsit în alb? E o culoare odihnitoare, calmă. Sau, roșii, de purpură. E o culoare maiestuoasă...

— Asta-i culmea! De unde vrei să știu eu de ce a fost aleasă tocmai culoarea neagră?! Poate pentru că e mai sobră, mai solemnă... Asta-i bună! Până acum te plîngeai că nu ți se dă și ție una la fel, iar acum, așa, deodată...

— Știi că ai dreptate! Zburăm cu niște epave. Este inadmisibil!

Privindu-l însă pe colonel, iritarea mi s-a spulberat într-o clipă. Avea atita îngrijorare întipărită pe față, atita tristețe și adîncă tulburare, încît capriciul meu mi s-a părut deodată meschin și nepermis, inadmisibil în împrejurările acelea.

Capitolul V

Există lucruri despre care nu se vorbește

Biroul meu de la Procuratură avea pereții încărcăți cu fel de fel de tablouri — lucrări în ulei sau de grafică — adunate din nenumăratele expoziții pe care le vizitasem. Fiecare tablou luat în parte avea, indiscutabil, individualitatea sa, farmecul deosebit, poezia proprie, dar îngrămădite toate la un loc, aproape fără spații între ele, dădeau impresia unui bazar, aglomerația estompîndu-le valoarea și derutîndu-l evident pe acela care, ar fi încercat anume să le contemple, să stabilească implicit o oarecare diferențiere calitativă între ele. Îmi dădeam seama de acest lucru și mă amuzam în sinea mea ori de cîte ori în încăpere intra pentru prima

dată cineva. Privirile îi erau atrase irezistibil dintr-o parte în alta, atenția i se dispersa la început, apoi un soi de panică, o neliniște datorită incapacității de a cuprinde totul rapid și categoric în pupilele ochilor, determinau de obicei o atitudine confuză. Și fără să-și dea seama omul intra în jocul meu, cumva gratuit, de-a începe discuția dintr-un punct banal în aparență, îndepărtat și inofensiv — despre artă. Cei ce intrau mai des, cei cărora biroul le era oarecum familiar — să zicem, lui Bo sau lui Alec — aveau și ei ciudățeniile lor referitoare la colecția mea, obsedându-i cutare lucrare, iritându-i o alta, enervându-i pur și simplu nu știu ce pată de culoare pusă acolo unde n-ar fi trebuit, și așa mai departe; toate acestea constituind tot atâtea posibilități de a începe o discuție, deci tot atâtea posibile subiecte de conversație, repetate și reluate de fiecare dată cu alte argumente, dintr-o altă perspectivă și evident cu o altă predispoziție sufletească. Eu însumi stăteam deseori minute întregi cu privirile ațintite asupra vreunui tablou, într-o contemplare pasivă, odihnitoare, deconectantă, căci universul cromatic, contrariant avea darul, totuși, de a mă scoate, fie și numai pentru puțină vreme, din problemele ce-mi solicitau o concentrare nervoasă nu de puține ori epuizantă.

Primisem tocmai un tablou ciudat — o lucrare în ulei a tînărului pictor K. Os. Mann, pe care îl cunoscusem cu cîteva luni în urmă la deschiderea marelui salon de arte plastice al capitalei — și pe care, odată fixat la locul său, în colțul de sus-dreapta al peretelui din față, îl contemplam cu o oarecare curiozitate. Întreaga suprafață, nu prea mare a pîn-

zei, era acoperită cu o pastă densă de ocru, în varietate nuanțe, brăzdată însă haotic, parcă, de șuvoaiele unor ape agitate ce spălaseră în cale totul, dînd la iveală fondul inițial alburiu al țesăturii grosolane. În mijlocul acestui „peisaj“ fusese așezată, ca o lacrimă, forma elipsoidală a unei pete albastre, de un albastru violent, iritant, ce-ți atrăgea irezistibil privirea, reținîndu-ți-o captivă pînă la durere. Tabloul se intitula *Obsesia*.

Compoziția mă tulbura; pata albastră, ca un ochi dilatat enorm, deschis cu uimire spre lume, mă fascina și nu-mi puteam desprinde privirile, ca de sub influența unei puternice hipnoze. Era, fără îndoială, ceva neobișnuit în ideea aceea de combinare atît de violentă a suprafețelor cromatice. Era ceva ca o sfruntare, ca un țipăt nonconformist, ca o revoltă, sau ca o sfidare...

— Mie, sincer să fiu, mi-a spus Alec după ce l-a privit îndelung, nu-mi place. Nu-mi spune nimic.

— Nici nu trebuie să-ți spună mare lucru.

— Atunci?

— Se intitulează *Obsesia*... E suficient că artistul a reușit să creeze din culori ceva care să ți se înțipărească atît de puternic în minte, încît să te urmărească și după ce nu-l mai ai în față, ca o obsesie.

Alec m-a privit apatic, cumva plictisit, apoi s-a întors iarăși spre tablou, pentru ca în cele din urmă să se așeze pe scaunul din fața mesei, deviind cu totul discuția.

— Știi ce? Dă-l încolo de tablou. Am aici o adresă care, sînt sigur, te va interesa mai mult, dacă nu cumva chiar o să te *obsedeze*. Spunînd acestea, mi-a și întins foaia unei dactilograme pe

a cărei parte superioară am recunoscut numaidecît antetul cabinetului guvernatorului.

Am parcurs-o o dată, apoi încă o dată, și, în sfîrșit, după ce am citit a treia oară adresa, am ridicat privirile spre Alec:

— Cunoști conținutul?

— Da.

— Și, ce spui despre asta?

— Mă așteptam.

Se aștepta... Și eu mă așteptasem într-un fel. Doar guvernatorul însuși îmi atrăsese atenția, mă avertizase că nu va îngădui executarea sentinței pe planetă. Atunci, de ce nu impunea categoric schimbarea ei? De ce nu decidea în acest sens, propunînd altceva, o altă măsură măcar, dacă nu și o altă pedeapsă?! Guvernatorul însă nu era de acord cu ceea ce hotărîse Tribunalul. Foarte bine. La urma urmelor, n-avea decît să facă ce dorea. Eu propusesem sentința în instanță, jurații puteau fi sau nu de acord. Dar, odată ce Tribunalul se pronunțase, ce mă mai privea pe mine toată această istorie care începuse deja să mă irite?! De ce trebuia să mi se aducă mie la cunoștință că guvernatorul nu era de acord cu hotărîrea Tribunalului și că bestia aceea de criminal nu va putea fi executată niciodată *pe această planetă*?! Subliniat: *pe această planetă*.

— Pentru că, spuse Alec, poate guvernatorul nu vrea să fie executat *pe această planetă*.

— Nu înțeleg. Vorbește lămurit.

— Ce nu înțelegi?

— Adică pe o altă planetă ar putea fi executat?

— Poate că da.

— Înțelegi tu asta din ceea ce scrie aici?

— Fac o presupunere...

— Stai să ne lămurim. Deci, în fond, guvernatorul aprobă sentința, cu condiția să fie executată pe altă planetă, nu pe a sa. Asta vrei să spui?

— Eu nu vreau să spun nimic. E doar o simplă presupunere.

Ce naiba se întâmpla cu Alec? Se temea de mine? Avea vreun motiv anume ca să devină, așa dintr-o dată, suspicios? De obicei se exprima limpede și fără ocolișuri. Ce însemnau... aluziile lui și... insinuările acestea?

— Ascultă, Alec, i-am spus, am impresia că de când am intrat — fără voia mea, țin să precizez — în *afacerea* asta de la Ellim, în jurul meu se întâmplă ceva, ceva ce-mi scapă deși n-ar trebui, un fel de... ceva, ca o conjurație... a obstrucției. Și nimeni nu-mi spune pe șleau despre ce este vorba în fond. Acuma, tu bunăoară de ce mă suspectezi? De ce te eschivezi și vorbești ambiguu, echivoc? Ai vreun motiv anume sau ții doar să faci pe interesantul cu mine?...

Iritarea mea fusese poate îndreptățită, poate nu, destul însă că Alec a refuzat în continuare nu numai să-mi dea explicații, dar a tăcut ca o mobilă tot timpul cât am încercat mai apoi să-i explic că pentru mine cazul nu reprezenta nimic altceva decît un... caz oarecare și că la urma-urmei mă interesa foarte puțin ce avea să se întâmple cu criminalul. Dar, de ce nu se discuta cu Tribunalul, care pronunțase sentința, de ce cu mine, anchetatorul?!

Alec m-a ascultat cu o concentrare deosebită pînă la capăt, dar cînd a înțeles că închelasem m-a întrebat sec:

— Pot pleca?

— N-ai să pleci nicăieri pînă ce nu-mi răspunzi la întrebare!

— La ce întrebare?

— Fir-ar să fie! Te-am întrebat de ce refuzi să te pronunți tranșant în chestiunea procesului.

— Pentru că nu eu am anchetat cazul și deci nu-l cunosc.

— Aiurea!

În clipa aceea l-am disprețuit profund pe Alec.

— Bine. Poți să pleci, am spus și i-am întors spatele.

Automat s-a ridicat de pe scaun. Îndreptîndu-se spre ieșire a dat cu ochii de tabloul pe care îl atirnasem abia în ziua aceea pe perete și s-a oprit. O clipă numai, apoi, înainte de a deschide ușa, întorcîndu-se spre mine, a început să vorbească rar, ca și cînd și-ar fi găsit cu greu cuvintele:

— Ca să fiu sincer, tabloul nu-mi place deloc... Poate și pentru că între celelalte prea are darul de a-ți fascina privirile, făcîndu-te să nu le mai poți contempla pe celelalte...

— Dă-l încolo de tablou...

— Vrei să-ți spun ceva?

— Lasă, îmi spui mine.

— Nu. Acum... Cred că guvernatorul vrea să te înlăture...

Așteptam. Mă încăpățînasem să tac, deși era limpede că nici Bred n-avea să-mi spună nimic important și, la toate întrebările mele — pe care le comentasem argumentîndu-mi-le și susținîndu-le cu explicații pînă în detalii — n-aveam să primesc

nici un răspuns care să mă satisfacă. Totuși, continuam să rămân nemișcat, cu privirile ațintite asupra sa, lăsînd liniștea să ne macine perfid nervii, convins fiind de faptul că pînă la urmă colonelul avea să cedeze, în numele prieteniei ce ne lega.

— Așadar, a reluat el discuția într-un tîrziu, vrei să cred că ești într-adevăr atît de... naiv, de... neștiutor și de inocent pe cît lași impresia? Și că nu-ți dai seama chiar de nimic din cele ce se întîmplă în jurul tău?!... Hm... Află însă că tocmai această nevinovăție a ta, pe care o afișezi cu dezinvoltură și de care ții acum să mă încredințezi cu tot dinadinsul, mă face atent — deși, mărturisesc, uneori sînt tentat cu adevărat să te cred — și te admir, te invidiez sincer pentru abilitatea de care dai dovadă.

L-am privit perplex.

— Abilitate... Afișez... Habar n-am despre ce vorbești. Deși, după cîte înțeleg, după cîte îmi pare, cred că vrei să insinuezi...

— Nu insinuez nimic. Cine vine pe această planetă nu vine așa, de florile mărului, o știi prea bine, degeaba cauți să-mi demonstrezi că tu ai ajuns aici numai pentru că, știi eu?, nu ai avut bani să-ți iei bilet pînă mai departe. Ce naiba, nu sînt copil!.. Știu, există lucruri despre care nu se vorbește oriunde și oricînd, mai ales oricum, dar nici așa... Mă consideri cumva tîmpit... sau, poate, mă tragi de limbă?...

Ieșirea atît de neobișnuită pentru temperamentul echilibrat, pentru modul deosebit de manierat în care colonelul Bred trata cu toți colaboratorii, mai

ales cu prietenii, m-a surprins. Exista deci ceva ce îmi scăpase atenției, ceva ce neglijasem inadmisibil pe această planetă, ceva ce ei nu puteau admite (sau nu voiau să conceapă) și asta m-a făcut dintr-o dată circumspect și temător, înțelegînd că trebuia să-mi iau toate măsurile de precauție pînă la dezlegarea „misterului”. Deosebit de important pentru mine în clipa aceea era faptul că acum știam cu certitudine de existența celui *ceva* care era dincolo de cazul de la Ellim, dincolo de pedeapsa pe care o cerusem și de sentința pronunțată în instanță, ceva în care se cuprindeau toate acestea, și încă altele, într-o corelație fundamentală pe care o ignorasem, pe care de fapt nu o cunoșteam. Atunci am avut un șoc, o tresărire ca din somn și mi-am dat seama că, pentru a afla, trebuia să forțez lucrurile, să-mi forțez șansa; trebuia să pozez. Mi-am dat seama că abia de acum încolo trebuia să fac un joc cu adevărat perfid, insinuant, să las impresia că știu totul, dar că nu voiam să știu nimic; trebuia să par un inițiat, mai mult, un expert desăvîrșit și un executor primejdios prin subtilitatea duplicității mele — numai astfel puteam intercepta un fir, numai astfel aveam șansa de a *descoperi* ceva. Și atunci am avut revelația intrării mele într-o fantastică, într-o neobișnuită, riscantă anchetă secretă cu care însă îmi eram dator pentru lungile zile de lincezeală și falsă activitate în care mă cufundasem de cînd ajunsesem pe planetă. De aceea l-am privit superior pe colonelul Bred, cu acea teribilă și dezarmantă generozitate cu care știe să arunce cărțile pe masă numai un jucător stăpîn de sine, pe care

nu-l interesează atît miza cît și jocul, și am replicat:

— Știi bine că n-aș recunoaște, chiar dacă ar fi așa. Chiar dacă te-aș crede tîmpit sau dacă te-aș trage de limbă, tot nu ți-aș spune. Dar, am impresia că nu m-ai înțeles, ori eu n-am vorbit destul de limpede. Pe scurt, deci: Ce-l face pe Alec să creadă că guvernatorul vrea să mă înlătore? Înțelegi?... Pe mine însă mă frămîntă și mai mult altceva: De ce a ținut Alec să mi-o spună în cele din urmă, cînd eu îi cerusem de fapt cu totul altceva?... Nu știu dacă ești destul de atent la felul cum aceste două chestiuni se leagă între ele în subsidiar... Alec îmi este colaborator, dar se află, ca raporturi strict profesionale, în subordine. Știe el ceva în plus față de mine, în acest caz? Dacă da, ce anume? Și de unde? Înțelegi ce vreau să spun?

— Da și nu.

— Ce înțelegi și ce nu înțelegi?

— Înțeleg că te temi de ceva. Că ai motive să te temi. Asta înseamnă că undeva ai greșit, iar tu știi că ai greșit și acum te precipiți, încercînd să previi un deznodămînt care, evident nu-ți convine. Asta înțeleg eu.

— Să zicem că nu te înșeli prea mult... Acum însă, spune-mi și ce nu înțelegi.

— Aici lucrurile se complică.

— De ce?

— Fiindcă totul pornește de la un caz, în fond stupid — de la o crimă și de la o sentință care au indignat lumea prin violența și cruzimea lor. Acestea sînt aparențele. Ce se află dincolo de aparențe îmi scapă.

O veșnicie se decanta în clipe de plumb

Spre dimineață, craterul din Piscul Pleșuv începuse să fumege — gazul alburiu, greu, rău mirositor, se degaja din interiorul planetei cu o intensitate crescândă, prelingându-se pe pereții abrupti ai muntelui, până jos, în vale, unde acoperea sufocant întinderile verzi ale pădurilor. Privit de la distanță, spectacolul era fascinant, uimitor, părind desprins dintr-o lume ireală, fantastică, de basm sau, poate, mult mai adevărat, sugerând realitatea unui timp preistoric, nebulos, de la începutul erelor geologice, reactualizat acum dezastruos și impropriu.

Un zăcnet convulsiv, de scurtă durată, ca spasmul acut al unui organism febril, s-a făcut simțit în dimineața aceea de-a lungul șirului muntos al zonei centrale. Cîteva clipe solul s-a cutremurat, înfiorat, pentru ca apoi vulcanul să erupă gîlgiitor. Piscul Pleșuv a devenit pe dată un pisc de foc, răvășit haotic sub palele de vînt uscat aduse dinspre continent, ca o torță.

Am ajuns printre primii în preajma erupției.

Lava curgea în rîuri de jărat, acoperind noi și noi suprafețe de teren, extinzîndu-se ca o eczemă urîtă, purulentă pe versanții munților, distrugînd totul în cale, prefăcînd în scrum și cenușă întinderi mănoase de arbuști și de ierburi montane. Ținutul avea în întregime un aspect dezolant, iar panica stîrnită printre oamenii localităților din apropiere amplifică înzecit atmosfera aceea vag apocaliptică.

Echipele de intervenție au răspuns prompt la semnalul de alarmă. Aerovehiculele speciale traversau zona la intervale regulate staționînd, o clipă doar, deasupra epicentrului vulcanic, aproape, foarte aproape, la mică altitudine, timp suficient însă pentru a putea lansa în inima incandescentă a acestuia bombele neutralizatoare — operațiune curajoasă, riscantă, dar singura pe deplin eficace. În tot acest timp, alte zeci de rachete și elicoptere ale serviciilor operative patrulau pe deasupra zonei, observînd cu atenție fiecare parcelă, gata oricînd să acționeze.

Orele se scurgeau neînchipuit de greu. Parcă o veșnicie se decanta în clipe de plumb, a căror durată se măsura metronomic cu fiecare bătaie a inimilor noastre.

Asistam la tot acest spectacol de la altitudinea celor două mii de metri la care mă fixasem, zburînd în cercuri largi și domoale deasupra zonei de erupții, avînd mereu ciudata senzație că nimic din ceea ce mi se desfășura sub priviri nu era adevărat, că totul nu era decît un vis sau o halucinație. De aceea, în clipa cînd, după cîteva ore de tăcere, am auzit în difuzorul aparatului de bord vocea dispecerului care mă soma să părăsesc poziția avansată de deasupra craterului, unde ajunsesem fără să-mi dau seama, am tresărit de-a binelea, surprins cumva chiar de certitudinea incontestabilă a realității în care mă aflam. Mi-am redresat imediat zborul; totul primea acum o nouă dimensiune, realistă, în înțelegerea, în perceperea mea senzorială, lucidă, cenzurată, a ceea ce mă înconjura, și deschizînd aparatul de recepție am avut numaidecît sentimentul participării directe, nemîijlocite, la întreaga acțiune. Urmăream

comenzile și dispozițiile de manevră ordonate de dispeceratul ce conducea operațiunile din zonă, edificându-mă asupra îndeplinirii lor, asupra rezultatelor imediate. Da, începeam să simt cu adevărat că rostul meu acolo se justifica, că prezența mea nu era o simplă formalitate. De aceea am redus mult altitudinea zborului și m-am apropiat de cele două localități ale Centrului de exploatare miniere din A., așezări urbane fără importanță deosebită — câteva rînduri de clădiri: cămine de zi, cluburi, baruri etc., unde se odihneau muncitorii atunci cînd nu plecau în oraș, unde locuiau împreună cu familiile. Cele două colonii marcau de fapt — împreună cu instalațiile tehnice ale pavilioanelor industriale de prelucrare a minei — intrările propriu-zise în galeeriile subterane de unde se extrăgea prețioasa benită.

Viața, activitatea diurnă în cele două colonii decurgea normal, fără tensiune, fără febrilitate, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut în jur, ca și cum nimic n-ar fi amenințat tocmai pacea și liniștea ce domnea acolo de obicei. Calmul, acel calm indiferent m-a șocat. Nu, nîu se poate, mi-am zis. Oamenii aceia nu puteau fi atît de nepăsători, atît de dezinteresați de ceea ce se întîmpla la numai cîțiva kilometri depărtare de ei; nu puteau fi chiar atît de nebuni să nu le pese dacă peste o oră sau peste două vor fi sau nu victimele revărsărilor de lavă. Sau, poate, credeau cumva că era de datoria tuturor celorlalți să se ocupe de *salvarea* lor și numai ei să nu întreprindă nimic în acest sens, așteptînd totul de-a gata, urmărind eforturile noastre cu seninătatea spectatorului iresponsabil?! Nu, categoric nu se putea întîmpla una ca asta. Și totuși, cum se explica

atitudinea lor? Ce-i făcea să se comporte astfel? Am observat că munca își desfășura cursul firesc, că extracția și prelucrarea minereului nu se întrerupsese, că lumea se preocupa conștiincioasă de tot ce era în legătură cu prelucrarea benitei. Care să fi fost oare explicația?

Am condus bătrîna mea libelulă pînă la pista de parcare a primei colonii și am coborît nerăbdător. Pe artera principală autovehiculele de serviciu treceau într-o forfotă continuă iar oamenii păreau a nu observa că deasupra lor mulțimea rachetelor de felurite dimensiuni, venite din toate părțile planetei, le acoperise cerul. L-am oprit la întîmplare pe unul dintre cei ce treceau pe stradă și l-am întreb-
bat, răstîndu-mă indignat:

— Voi ce faceți aici? Nu știți că vulcanul a erupt și că lava se îndreaptă spre voi?

— Ei și? mi-a răspuns omul.

— Cum, ei și? Vouă nu vă pasă?

— Ascultă... De ce te legi de mine? Ce vrei? Am treabă, nu pot să stau la palavre cu dumneata. Și zicînd aceasta mi-a întors spatele.

La direcțiunea sectorului de exploatare l-am întîlnit chiar pe inginerul responsabil. Era un om întredouă vîrste, nu prea înalt, vînjos, cu privirea deschisă și fruntea largă, bombată — mi-a fost dintr-o dată simpatic.

— Știți, mi-a răspuns el la avalanșa întrebărilor ce i le pusesem pe nerăsuflăte, noi nu putem întrerupe sub nici un motiv activitatea. Benita este un minereu prețios care se folosește... Este un combustibil pentru...

— Ei, da. Și?

— Și asta-i toată explicația. Nu putem întrerupe producerea benitei.

— Acum însă este vorba de viețile oamenilor. Trebuie să luați măsuri!

— Avem toată garanția că lava nu va ajunge pînă la noi.

— Cine vă garantează asta?

Inginerul s-a uitat la mine cumva ciudat, parcă nevenindu-i să creadă că pusesem o asemenea întrebare. Era evident derutat. Sau numai stînjenit. Dar, prefera să tacă. Iar tăcerea amenința să se prelungească, căci eu mă încăpățînam să aștept totuși o explicație mulțumitoare. Din acest *impas* al discuției ne-a scos televizorul pe ecranul căruia a apărut figura dispecerului coordonator al operațiunilor de neutralizare a erupțiilor vulcanice din zona noastră.

Am ascultat cele cîteva explicații referitoare la situația *exactă* a evoluției dezlănțuirilor naturale și a operațiunilor de restabilire a ordinei, pe care le-a oferit dispecerul, după care, solicitînd atenția generală, a dat cuvîntul guvernatorului însuși. Apariția lui pe ecran m-a surprins. Nu urmărisem toată ziua nici una din emisiunile posturilor de televiziune și mă surprindea acum tocmai simplitatea cu care era anunțată apariția guvernatorului, ca și cum ar fi fost o apariție normală, obișnuită, în ordinea firească a lucrurilor. L-am privit în treacăt pe inginer. Nimic pe fața lui nu lăsa să trădeze vreun interes aparte, vreo emoție sau vreo surpriză. Rămăsese în aceeași poziție, în aceeași atitudine indecisă de adineauri și aștepta.

Figura guvernatorului mi s-a părut și de data

aceasta o mască perfectă. Aceeași poză glaciolă, aceeași imperceptibilă mișcare a mușchilor feței, aceeași ținută statuară impecabilă a bustului. Numai că acum guvernatorul nu se afla pe scaunul masiv din sala „oglinzilor albe“, ci în fotoliul confortabil al unei rachete, observînd toate operațiunile de intervenție. Tehnicienii emisiunii știuseră să aleagă cu dibăcie acele unghiuri ce favorizau apariția în fundal a piesajului muntos, panoramat vast în zborul planat, de joasă altitudine a navei, astfel încît vorbitorul părea să contemple chiar în clipele acelea izbucnirea haotică de lavă incandescentă. Pozează, mi-am zis, și am ridicat privirile de pe ecran, încercînd să disting, prin fereastra biroului, între navele ce-și încrucișau traiectoriile deasupra, pe aceea din care se făcea transmisia.

— E o rachetă neagră, lunguiață, încadrată lateral de alte patru mai mici, tot negre... A patrat toată ziua pe deasupra.

Explicația inginerului m-a umilit. Mă purtam, desigur, ca un copil sau, și mai rău, ca un ageamiu, căci prea nu realizam nimic din ceea ce altora le era limpede, din ceea ce era pentru cei mai mulți o evidență, și am regretat faptul că mă lăsasem copleșit tot timpul de obsesia spaimei mele, fiind literalmente absent de la desfășurarea evenimentelor fundamentale.

Am încuviințat din cap și am revenit la emisiune. Guvernatorul vorbea pe același ton egal, măsurat, ton ce nu admitea contraziceri sau îndoieli, acum însă mai crispat decît de obicei; frazele erau rostite fragmentat, chiar cuvintele păreau uneori rupte în silabe... În clipele acelea aș fi dorit nespus să pot

fi alături de el, sau măcar foarte aproape, pentru a-l putea urmări, pentru a-i putea observa gesticulația redusă, fizionomia împietrită a feței; în sfârșit, ideea că pe ecran nu aveam decât imaginea perfectă a unui manechin, care îl reprezenta pe guvernator, pusese de-acum stăpânire definitivă pe mine.

— Îl cunoști pe guvernator? am întrebat, ațintindu-l cu privirea pe inginerul care încă nu-și schimbase poziția pe scaunul de alături.

— Desigur, mi-a răspuns prompt.

— Nu asta vreau să știu dacă îl recunoști acum pe ecran, dacă cel ce vorbește este guvernatorul. Mă interesează dacă ai stat vreodată de vorbă cu el. Dacă te-ai aflat față-n față cu el...

— Da. De două ori... O dată în urmă cu vreo zece ani, când am luat în primire acest post de conducere. Era o ședință de consiliu a Departamentului industriei extractive la care au participat și invitați... Am fost și eu printre aceștia... Vă interesează?

— Da, da. Foarte mult chiar.

— Atunci a ținut o mică *alocuțiune*...

— Cît erai de departe de el?

— Ce să spun? Să fi fost vreo zece, doisprezece metri...

— Mai aproape?...

— Da, anul trecut când am fost distins cu premiul *Apolo*. Mi-a strâns mîna, m-a felicitat... De ce? Are vreo legătură?

— Cum ți s-a părut?

— Cine? Guvernatorul? Se menține excelent. La vîrsta lui și prin cîte a trecut...

— Te cred. Să ascultăm însă ce mai zice.

— Nimic nou. Emisiunea se repetă din oră în oră. E aceeași, reluată.

— Crezi?

— Sînt sigur. Nu mi-a scăpat nici o emisiune. De azi dimineată...

— Totuși.

— Vă rog...

Am mai prins doar ultimele fraze ale guvernatorului, care erau de fapt un apel către populația tuturor orășelelor-satelit din zonă, a coloniilor industriale, cerînd ca nimeni să nu-și părăsească locul de muncă, oamenii să fie calmi și liniștiți, să nu întrerupă nici o clipă activitățile cotidiene, mai ales în sectoarele de prelucrare și decantare a benitei, în special deci activitatea din minele de extracție a minereului prețios...

— Dar e o prostie! am izbucnit, fără să-mi dau seama. Este un abuz inuman.

— Să nu exagerăm.

— Eu nu exagerez. Eu știu că zona este în pericol iar oamenii trebuiesc evacuați din galerii măcar 48 de ore, pînă cînd totul va intra în normal.

— Echipete de intervenție sînt prompte. Guvernatorul garantează că minele nu vor fi atinse de lavă.

— Guvernatorul! Guvernatorul! De unde are el siguranța că dedesubt, în subsol, nu au loc și alte deplasări de roci care ar putea fi periculoase!? Ce se vede afară e una. Ce se întîmplă în adîncime e alta.

— Vă faceți griji degeaba. Noi lucrăm în subsol, îi cunoaștem multe din taine... Apoi, sînt specialiști, aparate care urmăresc cu precizie evoluția se-

ismică... Noi avem încredere în ceea ce ne spune guvernatorul.

— Dar, dumneata însuși ai afirmat că el nu este acum la fața locului, că emisiunea e filmată din urmă cu, nu știu câte ore și că totul nu este decît o înscenare.

— N-am spus asta.

— În schimb ai gîndit.

Ochii inginerului s-au dilatat în orbite; fața i-a pălit, degetele i s-au strîns crispate peste încheietura fragilă a rezemătoarelor scaunului. Ar fi vrut să spună ceva, poate să riposteze, să protesteze, dar cuvintele i se opriseră în gît, paralizîndu-l. Mi-am dat seama că întinsesem prea mult coarda, că starea mea generală de iritare îmi juca renghiuri, și de aceea m-am ridicat imediat. Trebuia să plec de acolo; nu mai aveam ce discuta cu inginerul acela căruia și așa îi erau destul de solicitați nervii, nu mai era nevoie de insinuările mele, de provocările mele.

— Ați ascultat cuvintele guvernatorului, spunea crainicul postului de televiziune în clipa cînd tocmai voiam să deschid ușa. Emisiunea a fost transmisă de pe bordul navei oficiale de serviciu, care va coborî peste cîteva minute la Centrul de exploatare miniere din A., de unde Guvernatorul vă va vorbi din nou...

Am rămas locului, la rîndul meu paralizat. Deci, nu era adevărat că aceeași emisiune se relua din oră în oră. Guvernatorul se afla în mijlocul operațiunilor, observînd și dînd indicații, vorbind oamenilor, cerîndu-le calm și încredere.

L-am privit crunt pe inginer, cu o ciudă cumplită pentru că nu avusese dreptate, că se înșelase

asupra autenticității emisiunii și a prezenței reale a Guvernatorului în imediata noastră apropiere, însă el a înțeles altfel reacția mea, tocmai pe dos și l-am văzut dintr-o dată slab, socotindu-se pierdut, recunoscându-și docil o vină ce nu-i aparținea.

— N-am știut... Era o simplă impresie... Vă rog să mă credeți... Eu nu m-am îndoit nici o clipă că guvernatorul...

Bliguia cuvinte care ar fi vrut să fie începuturi de fraze ce nu se mai legau; era incoerent, se blăbi; spaima că ar putea fi *suspectat* de un anume lucru nepermis îl făcea laș și asta mă dezgusta fără margini.

— N-are nici o importanță, i-am spus. De altfel am să plec și eu la A. Cred că acesta este cel mai bun lucru pe care trebuie să-l fac.

Îmi vorbeam mie; mă interesa prea puțin dacă acel inginer înțelegea ceva din tot ce se petrecea în jurul său, dacă înțelegea ceva din ceea ce se întâmpla cu mine; nu-mi păsa dacă mă auzea măcar. Important era să ajung numaidecît la A.. să ajung față în față cu guvernatorul. Da, pentru mine era o chestiune fundamentală.

În orașul de reședință al Centrului de exploatare miniere am ajuns, cu toată graba mea, după ce guvernatorul intrase în ședința operativă împreună cu oamenii conducerii locale. Am vrut să pătrund și eu în sală, dar nu mi s-a îngăduit. Dispozițiile erau categorice în acest sens: nimeni nu avea acces decît odată cu grupul guvernamental și, evident numai pe baza unei legitimații speciale.

— Sînt primul procuror executor...

— Știu, mi-a replicat un individ pe care nu-mi amintesc să-l fi cunoscut vreodată și care părea să fie șeful grupului de ordine. Trebuie să mă înțelegeți însă. Dispozițiile sînt deosebit de stricte. Este vorba de o situație specială.

— Bine, am convenit fără alte comentarii. Spune-mi, te rog, colonelul Bred este și el înăuntru?

— Da.

— N-ai putea să-l anunți? Trebuie să-i vorbesc neaparat.

— Am să încerc să fac ceva pentru dumneavoastră. Vă rog să așteptați.

— Îți mulțumesc.

Am coborît în stradă.

Nu-mi place să aștept pe coridoare. O ciudată senzație de inutilitate, de neputință, de umilă inferioritate mă cuprinde de cîte ori trebuie să aștept în fața vreunei uși, chiar dacă este vorba de un timp neglijabil. De aceea prefer să mă plimb, să părăsesc clădirea și să revin mai apoi, cînd, poate, aş putea fi mai norocos, iar dacă nu, plec iarăși aiurea. E un capriciu sau, mai mult, o fobie, îmi dau seama, nejustificată; totuși nu pot niciodată să mi-o domin, s-o înving. Asta pentru că niciodată n-am suportat lîncezeala și stările amorfe; sînt un om dinamic, un om al acțiunilor, al deciziei imediate.

Era o după-amiază caldă și văzduhul mirosea plăcut a flori proaspete. În jur era liniște, neașteptat de multă liniște și abia astfel mi-am dat seama că, de fapt, în colonia industrială calmul era numai o aparență. În nări mi-a revenit pe dată mirosul de

pucioasă ce-l respirasem *acolo*, fără să-mi dau seama, ca pe ceva normal, pentru că se degaja din valurile de lavă apropiate, apoi aburul acela albăstrui care se filtra pretutindeni, abia perceptibil, care îți irita ochii, prelins încet de pe versantul muntelui vulcanic; da, abia în clipa cînd am avut revelația adevăratei seninătăți diurne am știut că *acolo*, în coloniile industriale, pacea era o falsă realitate cu care voiam cu tot dinadinsul să ne autoiluzionăm, mințindu-ne pe noi înșine.

Nu după multă vreme a coborît colonelul Bred. Avea o figură de om suferind, blazat cumva în maladia lui mocnită; nesomnul îi îngreuna pleoapele, paloarea și cutele adîncite ale feței trădau efortul prelungit, consumul de energie neobișnuit care îl solicitase. Încerca totuși să pară bine dispus, ceea ce nu-i reușea; zîmbetul îi era crispat iar gesturile rigide și puține.

— Ai întîrziat și dispozițiile sînt ferme, a încercat el un soi de scuză, de cum m-a văzut.

— N-are importanță, i-am răspuns. Îmi pare bine că te văd... Deși cred că la ora asta ți-ar face mult mai bine o baie rece, apoi un somn prelungit, n-am să te cruț... Am impresia că nu vă dați seama ce hotărîri luați. Sau nu vă interesează viața oamenilor atît de mult cît vă interesează această... *benită!*

— Ce tot vorbești?

— De ce-i amăgiți pe oameni?...

— Cine îi amăgește?

— Voi! Statul major al operațiunilor de *salvare*.

— Cum îi amăgim?

— De fapt, îi obligați să fie calmi cînd ei trăiesc

sub tensiunea fantastică a amenințării catastrofei, trebuind să joace teatru de cea mai proastă calitate. Și pentru ce? Nu vă dați seama că asta este chiar mai rău decât amăgirea, decât o simplă inducere în eroare?!

— Stai să ne înțelegem, m-a oprit colonelul. Despre ce vorbești? Fii, te rog, mai explicit. Fă-mă să pricep ce te nemulțumește.

Am mers alături câțiva pași, fără să ne privim, fără să ne spunem nici un cuvânt. Îmi dădeam seama de starea exagerat nervoasă în care mă aflam, de iritarea mea nepermisă și căutam să mă stăpinesc cât mai mult, să mă liniștesc, să-mi redobândesc calmul, neputându-mi explica prea bine alerta în care intrasem, în fond, fără nici un motiv temeinic. Evenimentele din ultimele zile, era adevărat, exercitaseră asupra mea o proastă înriurire, deșteptându-mi vechea *obsesie*, cum spunea Liliana, dar de aici mi se părea totuși un drum enorm pînă la simptomele revoltei aproape isterice de care dădeam dovadă, spre uimirea colonelului Bred. Ce se întîmpla, oare, cu mine? Ce mi se întîmpla? Accesul de furie era categoric inexplicabil. Furie?! Împotriva cui? Provocată de ce? Sau de cine? Întrebările acestea, iscate fulgerător în minte, au avut darul să mă lumineze. Am simțit deodată cum totul în mine începea să se limpezească, să se deslușească fără dificultate, și o bucurie m-a copleșit ca un val de căldură. Da, aceasta era întrebarea: Cine mă provocase? Iar răspunsul venea de la sine.

M-am întors, aproape vesel, spre prietenul meu — eram încîntat de descoperirea făcută — și apucîndu-l de braț, am început să-i vorbesc, acum stă-

pin pe mine, calm, abordînd tonul cel mai firesc posibil, dezvoltînd cu voluptate o adevărată demonstrație de argumente, întocmai cum aş fi susţinut cauza unui proces ce mă pasiona, ce mă solicita total:

— Dezlănţuirea vulcanilor a fost cauzată de o mişcare seismică deosebit de puternică. Nu-i aşa? Ei bine, oricine va urmări şirul acestor deplasări interioare de sol, de-a lungul meridianului, va observa că ele nu sînt deloc haotice, ba dimpotrivă, au o anume logică, o anume scară valorică a intensităţii, ce poate fi stabilită cu destulă exactitate în diferitele puncte ale evoluţiei sale, mult înainte, sau în orice caz înainte ca *evenimentul* să se producă. Aşa stînd lucrurile este firesc deci să se ştie — admiţînd totuşi un anume coeficient minim de neprevăzut — ce proporţii va lua *catastrofa* în punctele x, y, z şi aşa mai departe. De aici explicaţia calmului pe care guvernatorul îl recomandă în zonele minelor de benită. El ştie — şi desigur nu numai el — că lava nu va ajunge să inunde galeriile, deci că exploatarea minereului poate şi trebuie să se desfăşoare mai departe în mod normal, mai mult chiar, *acum* fiind cu adevărat nevoie ca exploatarea acestui minereu să nu se întrerupă nici o clipă. Perfect! Perfect îndreptăţit pînă la un punct. Numai că guvernatorul uită sau neglijează — poate intenţionat, poate neintenţionat, asta rămîne de văzut — spun deci, neglijează acel coeficient de neprevăzut de care aminteam mai înainte şi asupra căruia nu pot crede să nu fi fost avertizat. În acest caz, hotărîrea lui de a menţine oamenii în subterane este amendabilă. Este un risc pe care nimeni şi nimic

nu-i dă dreptul să și-l asume. Ființe omenești se află în pericol; de viața sau de moartea lor, guvernatorul este deplin responsabil și va trebui să dea socoteală. Acum, un gram sau o tonă de minereu în plus nu mai contează alături de viețile unor oameni asupra cărora guvernatorul decide abuziv. El vîntură ideea unui... *eroism*, nu ieftin, ci fals, de care nu avem nevoie și pe care îl condamnăm cu toată vehemența.

— Oprește-te aici!

L-am privit mirat pe colonel. Mă întrerupsese nu numai cu brutalitate, ci și cu un fel de spaimă ascunsă, cu un soi de neliniște stăpînită, astfel încît cererea ca eu să nu mai continui avea aerul unui veritabil ordin.

— De ce? l-am întrebat, sincer nedumerit. Doar voiai să-ți explic totul pe-ndelete. Încă n-am terminat.

— Ai spus destule. Chiar prea multe.

— Înseamnă că ai înțeles nemulțumirea mea!?

— Da.

— Și care este răspunsul tău?

— Al meu?

— De ce nu și al tău?

În clipa aceea un autovehicul spațial de dimensiuni miniaturale, o rachetă neagră, deosebit de elegantă și suplă, s-a oprit în fața intrării impunătorului edificiu al Centrului de exploatare miniere. Pe cer, la o foarte joasă altitudine — puteai crede că le atingi cu capul — alte patru miniminoruri, la fel de negre, purtînd însemnul unităților de ordine publică, au apărut numaidecît. Am înțeles că ședința se terminase și că guvernatorul urma să plece. Pri-

ma reacție a fost aceea de a mă îndrepta spre poarta clădirii și a-i ieși în întâmpinare. Colonelul Bred însă m-a reținut.

— Nu te duce. Nu...

— Trebuie.

— Nu acum.

— Vreau să-i vorbesc.

— Nu te las să te apropii. Înțelegi? Trebuie să înțelegi asta, ce naiba!? Și fără să-i pese de efortul ce-l făceam pentru a scăpa din strânsoarea mînii sale, mi-a blocat pur și simplu înaintarea.

N-am insistat. La numai cîțiva metri depărtare, guvernatorul urca fără grabă scările rachetei; ieșise singur din clădire, fără nimeni în preajmă, întocmai unui călător accidental. În urma sa, portiera trîntită s-a închis cu zgomot sec și imediat vehicolul s-a dezlipit de sol. Am ridicat mîna și i-am făcut semn de adio. Poate gestul acesta i-a reținut atenția; poate pînă atunci nu mă recunoscuse într-adevăr sau nu voise anume să mă recunoască și numai fluturarea mea de mînă i s-a părut — cine știe? — ca o provocare; pentru că racheta s-a oprit deasupra mea la numai cîteva palme iar prin difuzor am auzit distinct vocea guvernatorului:

— Ai întîrziat, procurorule! Pe unde umbli?!

Era vocea lui. I-o recunoșteam. Aceeși voce metalică, uscată, aceeași modulație, aceeași articulație artificioasă a sunetelor. Am simțit că întrebarea lui voia să fie batjocoritoare, umilitoare, nu numai plină de reproș, și am știut imediat că trebuia să-l înfrunt, să-i răspund în termeni duri, chiar imper-tinent; de aceea am răspuns, strigînd din toate puterile ca nu cumva să nu fiu auzit:

— Eu umblu pe acolo pe unde se decide viața și moartea oamenilor!

— Viața și moartea oamenilor se decide *aici*, în acest consiliu de la care dumneata ai lipsit!

— Aici decideți *voi*. Acolo însă...

N-am mai apucat să-mi termin fraza. Racheta s-a desprins brusc din locul în care se înșurubase pentru numai câteva clipe în aer și s-a depărtat în înaltul cerului, încadrată sever de cele patru autovehicule ale unităților de ordine. Pe stradă am rămas în continuare noi doi, colonelul Bred și cu mine; nimeni nu-și mai făcu apariția de nicăieri; totul în jur părea pustiu, nefiresc de pustiu, ca într-un straniu tablou reprezentînd un peisaj metafizic.

Capitolul VII

Santa Barbara

A doua zi, încă de dimineată, am fost chemat la Departamentul ordinei publice. Ora care îmi fusese fixată trecuse de mult cînd am ajuns în biroul colonelului Bred — nu știu cum se făcea, dar de o bună bucată de vreme întîrziam mereu în toate părțile. Colonelul aștepta impacientat, îngrijorat să nu mi se fi întîmplat ceva.

— Ce să mi se întîmple?

— De unde vrei să știu? mi-a replicat Bred, prefăcîndu-se că răscolește dosarele dintr-un sertar al biroului, pentru ca în cele din urmă să descopere hîrtia dorită, lăfăindu-se chiar sub nasul său, pe masă.

așezată acolo din bună vreme, ca să-i fie la îndemână. M-am prefăcut a nu observa trucul, deși teribil îmi venea să-i spun că era ridicol; m-am abținut totuși, întrebându-mă numai despre ce putea fi vorba dacă prietenul meu apela la o asemenea *regie* ieftină, și încă la o oră atât de matinală.

— Vreau să te consult, a început el, codindu-se, tatonând terenul cu stângăcie, să ne sfătuim într-o chestiune urgentă, extrem de delicată, care ție îți este foarte bine cunoscută... Poate îmi dai o mână de ajutor...

— Poate.

Privea hîrtia aceea, pe care o tot răsucea cînd pe o parte cînd pe cealaltă, anume pentru a nu ridica ochii spre mine. Ezita să înceapă sau pur și simplu vroia să-mi ațîțe curiozitatea. Așteptam.

În încăpere a intrat, neanunțată, o femeie scundă, firavă, cu membrele deosebit de subțiri, cu obraji palizi — o figură clorotică; a ocolit masa la care se afla instalat Bred și, aplecîndu-se la urechea acestuia, i-a șoptit ceva, destul de mult — mă irita lunga ei comunicare discretă — apoi s-a întors brusc și cu același mers grăbit a trecut dincolo, în încăperea de unde apăruse, fără să mai aștepte din partea colonelului nici măcar un cuvînt. Abia cînd ușa s-a închis în urma ei, Bred și-a ridicat privirea spre mine în intenția, desigur, de a-și cere scuze. I-am făcut semn să nu se formalizeze — înțelegeam situația, așa că putea să-i dea drumul, să abordeze chestiunea pentru care fusesem chemat.

— Vezi tu, a reluat colonelul, nu-i tocmai simplu de discutat. Ceea ce voiam să-ți aduc la cunoștință... Am încă unele rețineri...

— În acest caz, i-am răspuns prompt, eu plec. Când te vei decide, te rog să-mi dai de știre.

Bred a zîmbit. Știa foarte bine că nu voi pleca nicăieri, știa că amenințarea era formală, că eram curios să aflu despre ce putea fi vorba, și de aceea n-a protestat la replica mea, cum ar fi făcut oricare altul, ci a adăugat, ca un fel de constatare conso-latoare:

— Ești un om admirabil. Ai umorul tău în orice împrejurare...

— Dacă ești convins de chestia asta, înseamnă că n-are de ce să-ți fie teamă. Orice ar fi, îți promit să nu iau nimic în tragic. Dacă tot e vorba să avem umor... Hai, dă-i drumul!

— Bine. Ascultă aici. Și citi: „Prin prezenta vă facem cunoscut că în urma analizei cazului...”

Era o adresă din partea Cabinetului guvernamental prin care se aducea la cunoștința șefului Departamentului ordinei publice că inculpatului din procesul asasinatului de la Ellim i se aprobase cererea de a părăsi planeta, fără dreptul de a se mai reîntoarce vreodată, urmînd a suporta regimul de exil în oricare alt colț al Universului. Guvernatorul dispunea însoțirea lui pînă la Santa Barbara unde trebuia predat, conform legilor dreptului interplanetar, autorităților locale ce aveau să decidă în continuare asupra-i.

Sfîrșind lectura, colonelul Bred și-a scos batista din buzunarul hainei și a început să-și șteargă, metodic, broboanele de transpirație care îi apăruseră pe obraji. Părea totuși mai ușurat acum; bănuiam însă că asta nu era totul, că încă nu-mi spusese pe de-a-ntregul ceea ce avea să-mi comunice. De aceea

am și continuat să-l privesc intens, drept în ochi, așteptînd.

— Ei, ce zici? m-a întrebat, în cele din urmă, așezînd adresa la loc, între celelalte hîrtii ale dosarului.

— Ce să zic? E o prostie.

— Nu, n-ai dreptate. Exilul pe Santa Barbara este înspăimîntător.

— Înspăimîntător!

— Condițiile climaterice, organizarea vieții, sistemul de muncă...

— Vezi, colonele, mie și existența acestei planete, cu nume atît de frumos, mi se pare o anomalie. Adică, de ce omenirea, ajunsă la un asemenea grad de civilizație cum este al nostru, continuă să mențină deliberat într-o stare de înapoiere, de primitivism și de... promiscuitate, o planetă pe care să-și exileze *otrepele*?! Spune-mi, te rog, fă-mă să înțeleg, ce se realizează prin asta? Toată lumea își varsă puroaiele aici, într-o adevărată insulă a teroarei și a demenței, fără să se gîndească o clipă măcar că în același timp ne lăudăm aiurea cu o hipercivilizație, cu o cultură și cu condiții materiale ultra și ultra... Iar pe Santa Barbara avem, incredibil, o mostră de josnică existență umană pentru care ar trebui să ne rușinăm în fața istoriei și să ne tragem palme.

— Uneori ai un limbaj...

Nu fusesem niciodată pe Santa Barbara deși avusesem destule ocazii în lungile mele peregrinări. Mă irita însă ideea unei planete cu caracter inchizitorial, menținută în mijlocul erei noastre de evoluție

umană superioară, și ori de câte ori auzeam pomenindu-i-se numele mă cuprindea un soi de alergie întocmai ca în fața unei mari nedreptăți.

Santa Barbara...

O planetă oarecare, de mărime mijlocie, foarte veche, în continuă răcire, cu o vegetație degenerată, cu o climă aspră, uniformă pe parcursul întregului an; o planetă situată pe coordonatele vestice ale Constelației Plaurului, într-un sistem solar periferic; o planetă pe care — se credea — a existat cândva, cine știe cu câte zeci de milenii în urmă, o formă evoluată de organizare socială, economică etc., pe care șirul unor uriașe cataclisme de o suspectă proveniență, au distrus-o aproape cu desăvârșire.

Cînd, după mii de ani de la apusul acelei civilizații, o astronavă a coborît pentru prima dată pe vastele întinderi de nisip ale planetei s-a crezut că, în sfîrșit, putea fi soluționată problema creării bazei de lansări în direcția F., atît de necesară cercetărilor spațiale din respectiva zonă a Universului. Dar, n-a fost decît o amăgire efemeră. Planeta, căreia i s-a dat numele primei astronave descinse pe suprafața ei, cu toate că prezenta unele condiții favorabile de viață, nu numai că era pustie, dar se dovedea și neospitalieră cu prea insistenții ei musafiri. Solul ars, acoperit de reziduurile unei cenuși nisipoase, uscate, era în mare parte sterp. Ici-colo, doar, la distanțe enorme, apăreau oaze de vegetație luxuriantă, crescută haotic pe suprafețe reduse de teren — o vegetație pitică, devitalizată, cumva bolnăvicioasă, cu excrescențe stranii, diforme de arhitectonică arborescentă. Apele rîurilor ce brăzdau din abundență cîmpiile aride ale planetei erau tulburi, puru-

lente, lipsite de orice fel de viață acvatică. La fel, uriașele lacuri — adevărate mări întunecate — lîn-cezeau într-o monotonă legănare de valuri leneșe, viscoase, necunoscînd niciodată agitația furtunilor. Evaporarea se face greu iar norii, staționînd fără excepție deasupra celor cîtorva șiruri muntoase, declanșau din timp în timp ploi abundente, reci, care se filtrau imediat prin pojghița granulată a solului, pînă în interior, ocolo unde erau absorbite de o mare sete a rocilor.

Toate acestea li s-au părut primilor noștri oameni *inconveniente* ușor remediabile: clima putea fi rectificată, solul fertilizat, apele purificate... Se cunosc destule cazuri în care înfățișarea planetelor a fost transformată radical cu ajutorul soluțiilor tehnice de care dispunem. Important era faptul că viitorii locuitori ai acestei Santa Barbara nu aveau nevoie de costume speciale de protecție, putînd evolua nestîngheriți în atmosfera înconjurătoare. Și totuși, Santa Barbara nu a devenit ceea ce se crezuse la început că ar putea deveni. Primele echipe de prospectare au sesizat simptomele maladive ale existenței planetei — aspectul auster și straniu nu era decît rezultatul dezagregărilor nucleare ce au distrus-o, au ars-o și au transformat-o într-un uriaș glob de cenușă. Cauzele *arșitei* care a mistuit totul nu au fost prea greu de presupus. Rămînea să se dovedească prin probe materiale, prin urme concrete, existența acelei civilizații anterioare care ar fi provocat dezastrul. Urmele însă refuzau să se arate. Și totuși... Zăbovind mai mult în unele zone ale planetei, cercetătorii au observat că radiațiile emenate din sol erau suficient de puternice

pentru a deveni vătămătoare organismelor rămase un timp îndelungat în perimetrul respectiv. S-au făcut imediat sondări ale rocilor care și-au divulgat proprietățile radioactive, dar numai atât. S-a lansat și o ipoteză, aceea că planeta se distruge prin propria-i radioactivitate. Dar, spuneau unii, în acest caz cum se explică crîmpeiele de vegetație apărute la distanțe atât de mari unele de altele și care conțin plante aproximativ identice. Trebuia să fi existat totuși, cîndva, o mină care să transporte *sămînța* dintr-un loc în altul.

În sfîrșit, planeta a ridicat încă de la început prea multe probleme, prea multe semne de întrebare pentru ca să nu ispitească savanți din toate colțurile Universului. Aceștia au venit, au scormonit peste tot și au plecat: planeta își păstra cu încăpăținare tainele numai pentru sine, rămînînd în continuare o mare și ispititoare enigmă. Iar enigmaticele — se știe — i-au și înspăimîntat, aproape întotdeauna, pe oameni.

După un timp, nimeni n-ă mai primit să facă parte din echipajele și echipele de prospecțiuni ce aveau ca țintă Santa Barbara — doar romanticii și ambițioșii. Atunci a încolțit în mintea cuiva ideea diabolică: să fie trimiși pe Santa Barbara delicvenții, să ispășească acolo în tabere de muncă. La început *soluția* a iscat controverse. Pe încetul însă, a fost acceptată tacit, fără nici o decizie în acest sens din partea Marelui Consiliu Interplanetar, fără nici un consimțămînt din partea vreunui for care ar fi avut, cît de cît, acest drept. Și Santa Barbara a devenit cu timpul o planetă de exil, o planetă de oroare, în ciuda faptului că este, poate, cea mai bo-

gată în minereuri, alimentînd cu *combustibil* îndrăznețe expediții interastrale, experiențe de mare anvergură, cercetării științifice temerare ale supercivilizației noastre actuale.

Paradoxal destin pentru o planetă atît de bogată — dar și atît de sălbatică — descoperită în miezul unei lumi însetate de perfecțiune. Paradoxal și inexplicabil! În locul marilor, uimitoarelor modernizări ce au loc pretutindeni, pe Santa Barbara s-a instituționalizat rudimentarul. Da, cuvîntul nu este prea dur; limbajul meu nu are nici pe departe violența pe care l-ar putea avea, căci sînt indignat, sincer indignat de realitatea ei, realitate ce mă indispoaze și mă face, de fiecare dată cînd mă gîndesc la ea, să pun sub semnul îndoielii multe din calitățile și virtuțile omului timpului meu, al nostru, al marilor descoperiri tehnice și științifice, al marilor cuceriri spațiale, și așa mai departe. Sau — cine știe? — poate n-am dreptate?! ...

În încăperea se făcuse cald. Soarele — galben și strălucitor — își proiecta razele blonde prin ferestrele rotunde, ca niște hublouri, ale biroului, dînd o altă lumină tuturor obiectelor din jur, minînd atmosfera ușor rigidă în care se angajase discuția, astfel încît ne-am regăsit pe neașteptate ridicoli în confruntarea nedeclarată, stîngaci și incomodați de propriile noastre suspiciuni.

— Ei bine, am spus eu, hotărîrea fiind luată definitiv, pot considera lucrurile încheiate în ce mă privește. Cazul acesta de la Ellim mi-a dat destulă bătaie de cap. Acum însă, am terminat.

— Nu, nu te pripi, m-a avertizat colonelul, și

pe fața lui se putea citi încă neliniștea. Pentru tine nu s-a terminat totuși această... istorie.

— Mai urmează ceva?

— Da.

— Ce?

— Epilogul.

Am simțit o moleșeală strecurându-mi-se prin încheieturi, ceva ca o slăbiciune, care a făcut să mă scufund adânc în fotoliul pe care ședeam, vlăguit, cumva neputincios. Nu știu dacă starea aceea instantaneu depresivă a fost provocată de șocul — ei da, a fost în felul său un șoc — sau de brusca nevoie de concentrare, după o clipă în care mă deco-nectasem, mă socotisem degajat; da, fusese un șoc acest stop pe care Bred îl pusese în tendința mea de eliberare, pe care inconștient mi-o dorisem — eliberare de obsesia cazului nefericit, ultimul pe care îl anchetasem...

— Ar fi trebuit să mă aștept, am spus închizînd ochii. Așadar, să auzim ce-mi oferă *epilogul*.

Poate că Bred a înțeles sau a intuit exact ceea ce se petrecea cu mine căci s-a ridicat de la locul său, a înconjurat masa și a venit să se așeze pe taburetul din față. Am deschis pleoapele și l-am privit de aproape. Avea fruntea ridată, ochii încercănați, la temple îi apăruseră fire albe de păr, buzele păreau veștejite — mi s-a părut bătrîn. Pentru prima dată de cînd ne cunoșteam, vedeam în colonelul Bred un om epuizat, obosit, aproape sfîrșit. De ce? Oare de ce? m-am întrebat. Ce se întîmpla cu el? Ce-l neliniștea?

— Îmi ascunzi ceva, am îndrăznit pe un ton nesigur, bănuitor.

— N-am ce să-ți ascund. În fond e o sugestie, o propunere. Dacă vrei, poți să refuzi...

Nu la asta mă referisem când îl întrebasesem dacă îmi ascunde ceva. Nu înțelesese. Nu prinsese sensul întrebării mele așa că nu mai avea rost să insist. I-am făcut semn să continue.

— Indicațiile guvernamentale, a continuat Bred, prevăd ca inculpatul să fie însoțit de către un inspector al Departamentului ordinei publice, care să efectueze, conform de altfel instrucțiunilor generale, formalitățile de predare pe Santa Barbara a acestuia. În plus, față de ordinea firească a procedurii în asemenea cazuri, există obligația ca și din partea procuraturii generale să se desemneze un delegat. Înțelegi?

— Și te-ai gândit la mine?!

— Da.

— Ai făcut bine.

— Acest delegat al procuraturii are mandat special. El trebuie să ceară ratificarea de către forul justițiar superior de acolo a sentinței exprimate aici și să ia parte activă în dezbaterile cazului. Dacă tribunalul de pe Santa Barbara acceptă condamnarea la moarte a inculpatului, dispoziția trebuie executată în termen de 24 de ore. Numai că ei au latitudinea să preschimbe sentința și să-l trimită pe criminal în taberele lor de muncă. Înțelegi?

— Înțeleg.

— La întoarcere, delegatul va raporta totul... Este în fond o formalitate, pentru că cei de pe Santa Barbara au dreptul de a dispune liber asupra fiecărui nou sosit, în funcție de datele cuprinse în dosarul de însoțire. Deschiderea unui asemenea pro-

ces nu se obișnuiește decît în cazuri extreme, de fapt știi toate astea, n-are rost să ți le repet. Ceea ce vreau să-ți spun este că așa trebuie văzut și înțeles subtextul hotărîrii noastre guvernamentale. De aceea m-am și gîndit la tine. Vreau să-ți dau posibilitatea de a-ți apăra tu însuși cauza...

— Mi se pare că judeci lucrurile prea grav în ceea ce mă privește.

— Posibil. Însă mi-ar părea rău să știu că nu am făcut totul ca să te ajut.

— Îți mulțumesc.

— N-ai pentru ce să-mi mulțumești.

M-am ridicat din fotoliu. Trecuse și așa destul de mult timp de cînd eram acolo iar eu aveam încă de rezolvat chestiuni importante în ziua aceea. l-am întins camaraderește mîna colonelului Bred, întrebînd sec:

— Pe cînd plecarea?

— Mîine-seară. Aveți norocul unei nave rapide pînă pe Geminy. De acolo, în numai 50 de ore sînteți pe Santa Barbara cu oricare din navele ce efectuează curse regulate în direcția Constelației Plaurului. Vă doresc noroc. Sincer, noroc...

Am inclinat capul. Colonelul mi se părea în clipele acelea un copil, un copil bătrîn care se emoționase trăind intens toată acea *istorie*, cum o numise el cu puțin înainte. Devenise sentimental și nu suportam. De aceea am continuat, întrebînd:

— Cine este inspectorul?

— A, uitasem. Maria. Mi se pare că nici nu am făcut prezentările. Este inspectoarea aceea firavă care a intrat mai înainte... O cunoști?

— Nu.

— Mai rămâi o clipă, s-o chem.

— Ce rost are? Oricum ne vom cunoaște miine-seară, iar pe drum vom avea tot timpul să ne cunoaștem chiar foarte bine.

Capitolul VIII

Lungile drumuri cosmice

Era un tip mai recent de navă intergalactică, o construcție splendidă, despre care citisem și auzisem fel de fel de lucruri bune, dar cu care încă nu avusesem ocazia să călătoresc.

Fuseseră reținute două locuri la etajul secund, aproape de mijlocul navei, într-un „cvartal“ de apartamente ce se grupau în trei mici terase interioare, amenajate și dotate ca niște veritabile complexe sportive, ceea ce pe mine m-a bucurat nespus — aveam cel puțin unde să înot după voie. Tovarășa mea de drum a intervenit însă pentru schimbarea cușetei la un alt nivel, mi se pare la al patrulea, care imita vegetația arborescentă a pădurilor montane (desigur în dimensiunile îngăduite de spațiu), acuzînd o migrenă și nevoia de liniște, de plimbări. Cum eu nici nu voiam să aud de o eventuală mutare și cum secundul navei a ținut s-o asigure că putea oricînd să se plimbe pe unde dorea în întreg interiorul acela, Maria s-a resemnat, cerîndu-mi totuși să schimbăm măcar cabinele, astfel încît să nu aibă geamul orientat în afară, spre întunericul neantului prin care urma să călătorim cîteva zile.

Am primit bucuros și călătoria a început fără nici un fel de alte incidente.

Primele ore de zbor au trecut pe neobservate. De la geamul cabinei am urmărit desprinderea de sol; explozia de flăcări țîșnite în jeturi de gaze incandescente care au propulsat colosul navei, spectacol de foc și lumină, de energii puse violent în mișcare pentru a înfrînge inerția materiei și a ne ridica în văzduh, zbor zbuciumat, zbor lin, zbor de gînd și de vis în largul cerului.

Planeta a rămas în urmă. Mai întîi ca un glob de ceară, apoi ca un bulgăre de metal oxidat, mereu mai departe, mereu mai neverosimilă, ca un punct, ca o părere, ca o iluzie, ca nimic... De jur împrejur — vidul, întunericul Cosmosului și din cînd în cînd, la distanțe fantastice, o lumină fulgerată, o scînteie, o strălucire de raze. O stea? O planetă? O lume? Prea mult. O altă navă venind de aiurea, călătorind spre depărtări, spre niciunde și totuși spre o țintă proprie, fără îndoială spre un liman de viață și de omenire.

— La peste o mie de kilometri, și ce bine se vede! Nu-i așa? Vocea Mariei m-a surprins. Rămăsesem în fața ferestrei cu privirile pierdute în bezna fără sfîrșit de dincolo, fascinat de liniștea, de pustiuul imens al Cosmosului.

Uitasem de mine, copleșit de spectacolul dramatic al desprinderii de sol. Apoi, cînd totul n-a mai fost decît o prelungă alunecare, o cădere imensă, tăcută, în gol, sentimentul cludat al unei grele melancolii m-a cuprins și m-a toropit, învăluindu-mă în apele sale vecină letargiei. Era o stare nefirească

poate, o predispoziție psihică maladivă pe care însă o încercam de fiecare dată, fără excepție, când plecam în lungile drumuri cosmice. Era ceva ca o desprindere de mine sau poate ca o regăsire a mea într-o altă dimensiune; era ca și cum aș fi pierdut ceva sau ca și cum aș fi dobândit ceva, fără să-mi dau încă prea bine seama ce anume; era ca și cum mi se întâmpla ceva iar eu lipseam și tocmai această lipsă mă apăsa ca o renunțare la care nu mă decisesem. Eram străin de mine, eram singur, atât de singur...

— Poftim? am întrebat prosteste în timp ce, întorcându-mă, am recunoscut-o pe tovarășa mea de drum, Maria, scundă, incoloră, cu care aveam să călătoresc pînă pe Santa Barbara și înapoi.

— Te uital la punctul luminos de acolo... Nu-î așa? a ținut să precizeze, arătînd cu degetul, într-un gest dizgrațios, oarecum obraznic.

— Da...

— Este nava Noneimis, cu direcția Vărsătorul. Se poate vedea timp de cinci minute... De fiecare dată traiectoriile acestor nouă nave se apropie alci atât de mult una de alta, încît chiar și cu un simplu telescop școlar pot fi distinse anumite detalii care...

— De unde știi?

— Mi-a spus adineaori secundul navei. A fost foarte amabil și m-a condus... Era ușa întredeschisă... L-am invitat înăuntru însă a refuzat. Pare atât de timid și de stîngaci...

— Secundul?

— Da. Despre el vorbeam doar...

— Evident... evident...

N-aş putea spune că prezenţa Mariei mă incomoda, că intervenţia ei mă deranja, dar fusesem prea adâncit în linişte, prea uitasem de mine şi de tot, ca să revin imediat în banalitatea realităţii pe care mi-o propunea, oarecum agasant, dintr-un capriciu sau numai din plictiseală, companioana mea pe care încă n-o cunoşteam decît foarte vag şi care nici nu mă interesa, căci urăsc — da, este cuvîntul cel mai potrivit — urăsc oamenii mofturoşi, încrezuţi şi afectaţi, iar Maria mă făcea să presupun că întrunea toate aceste *calităţi* într-o singură individualitate.

Am invitat-o să ia loc.

— Îţi mulţumesc, mi-a răspuns cu oarecare ezitare. Trebuie să te refuz însă. Mă aflu într-o stare de nervi...

— Ar fi bine să iei un calmant.

— Mai degrabă aş bea ceva. N-ai nimic?

— Nu. Regret că nu pot să-ţi ofer nici un pahar de...

— Invită-mă la bar. Dacă aş merge singură, îţi dai seama, aş fi ridicolă...

A fost rîndul meu să ezit.

Maria nu era cituşi de puţin frumoasă. Ba, dacă stau să mă gîndesc, nu era nici măcar atrăgătoare. Iar felul cum vorbea, cum se purta nu lăsa să se înţeleagă nicidecum că ar fi beneficiat măcar de o inteligenţă aparte. De unde rezulta atunci siguranţa aceea de femeie... fatală, irezistibilă, superioritatea ei afişată? Ce o făcea să aibă îndrăzneala şi — de ce nu — impertinenţa, încredinţarea că li era îngăduit sau că îşi putea permite orice? Oare nu cumva comportamentul ei era determinat de funcţia pe

care o deținea într-o anume ierarhie socială? Oare nu cumva calitatea de inspector al Departamentului ordinii publice îi domina, în rațiunea ei de existență, însăși condiția umană și implicit pe aceea de femeie? Iată întrebările ce mi s-au deșteptat spontan în minte pe cînd o priveam cercetător, cîntărind-o din ochi. Ce-ar fi s-o refuz? mi-am zis și instantaneu am invocat o scuză, pe cît de puerilă și de falsă pe atît de alunecoasă și de vicleană:

— Cred că moral n-am acest drept, am spus. Nu m-aș simți bine știind că în timp ce eu mă distrez, pe aceeași navă care etalează un maximum de confort, cineva este izolat, pus sub supraveghere, fiindu-i refuzat — mai mult chiar — interzis definitiv accesul la toate aceste înlesniri... favoruri ale civilizației noastre...

— Te referi la inculpat?

— Da.

— Ești nemaipomenit!

Țintisem în plin. Maria se prinsese în jocul meu și nu mai avea scăpare.

— Ce te face să crezi?

— Ești nemaipomenit! a repetat ea, izbucnind într-un hohot de rîs, sincer, deschis, ce-i dezvelea dantura îngălbenită. Pînă mai ieri îl voiai mort iar acum îți faci procese de conștiință. Ești, fără îndoială, un om ciudat.

— Ciudat? Nicidecum. Mă gîndesc numai că este nedrept ca un om...

— Știi ceva? Hai să vorbim despre dreptate și despre nedreptate. Vrei?

Întorsătura bruscă a discuției pe care o propunea Maria m-a surprins. Am acceptat totuși și ast-

fel ne-am așezat amîndoi în fotoliile adînci, pufoase, din fața ferestrei. Dincolo, întunericul opac al vidului cosmic interzicea orice acces vederii. Era noapte; o noapte fără margini, neagră, ne înconjura, neînchipuit de apropiată, înspăimîntător de aproape...

— Am să te întreb ceva, a început Maria și deodată risul i s-a curmat, fața redobîndindu-și trăsăturile severe de mai înainte. Este o întrebare la care poți să nu-mi răspunzi acum, n-ai decît să te gîndești pentru că și eu m-am gîndit mult și încă nu știu dacă sînt în măsură să răspund satisfăcător. Dacă vrei, poți să te prefaci că nici n-ai auzit-o... Așadar, de ce ai venit pe S.M.-61 100?

Am tresărit. Întrebarea era prea directă ca să mă las indiferent și prea gravă pentru ca să mai cred că discuția noastră putea fi în continuare un simplu joc. După cîteva clipe însă am acceptat provocarea cu toată precauția și seriozitatea pe care o reclama.

— Pot să-ți răspund deocamdată printr-o întrebare?

— Te rog.

— De ce te-ai gîndit atît de mult la asta? Ce te-a determinat?

Maria a zîmbit concesivă.

— Ai pus două întrebări, nu una. La care vrei să-ți răspund mai întîi?

— Ai dreptate... În acest caz am să-ți mai pun o întrebare. Pe urmă n-ai decît să începi cu care dorești.

— Fie.

— Ce legătură are cu discuția pe care ai propus-o: despre ce este drept și ce este nedrept?

Maria părea ușor distrată, degajată, în orice caz aveam impresia că mă privea de sus, că mă trata cu o falsă deferență, superior și enigmatic, ca și când ar fi vrut anume să mă lase să înțeleg că accepta întrebările mele făcându-mi un favor, sau cam așa ceva, căci, preocupată să-și găsească poziția cea mai comodă în fotoliu, mi-a oferit, cu afișată neglijență, acest răspuns insidios:

— Am să încep cu ultima, explicându-ți legătura ce există între discuția propusă și întrebarea mea... Foarte pe scurt: dumneata ai venit pe planetă în calitate de om al legii. Este firesc deci ca prin exercitarea funcției dumitale să faci dreptate în spiritul legii. A unei anumite legi. Adevărat? Iată deci cum discutând despre dreptate și nedreptate se poate pleca și de la o chestiune particulară, adică de la mobilul venirii dumitale pe S.M.-61 100. Ești mulțumit de această explicație?

— Oarecum.

Deschizând microfonul aparatului de comandă pentru serviciul interior al navei, Maria a cerut legătura cu barul.

— O sticlă de vin roșu, din cel mai vechi! a comandat în clipa când becul de culoarea liliacului s-a aprins ca o floare discretă pe cadranul tabloului de comandă. Și două pahare. În cabina... Un moment. Ce număr?

— 102.

A repetat numărul. Cîteva clipe în încăpere s-a făcut liniște, apoi zgomotul infundat al unor mecanisme obscure puse în mișcare ne-a atras atenția.

Imediat ușa dispozitivului de serviciu interior al cabinei s-a deschis propulsînd spre noi brațul-robot cu tava pe care se afla sticla și cele două pahare.

— O discuție amicală, a spus Maria cochetînd, fără un pahar de vin nu are nici un haz...

Am turnat în pahare, am închinat și am dus paharul la gură. Era un vin dulceag, dens și foarte tare. I-am simțit numaidecît efectul căci sîngele a început să-mi circule altfel prin vene și parcă o nouă căldură m-a învăluit ademenitoare.

— N-am mai băut de mult.

— E un vin de tipul Madera. Acceptabil... Dar, să revenim. Așadar, dumneata ai venit pe planetă să aperi o anumită ordine a lucrurilor, să veghezi asupra respectării unor legi, deci a dreptății privită dintr-un anumit punct de vedere. Din punctul de vedere al planetei S.M.-61 100. Este bine să precizăm acest lucru. Dar, oare, dumneata cunoști cu adevărat acest punct de vedere? Îți este propriu? Se confundă cu propriul dumitale punct de vedere, cu idealul de dreptate pe care îl porți în suflet și pe care crezi că îl aperi și pe care crezi că îl impui aici? Se suprapune el cu ceea ce crezi dumneata că este dreptatea și în numele căreia veghezi așezat în postul pe care îl deții? Oare nu cumva...

Întrebări... Mereu întrebări... Întrebări pe care mi le pusesem și eu nu odată. Întrebări la care căutasem și eu răspunsuri și fusesem fericit ori de cîte ori avusesem iluzia de a le fi aflat. Întrebări...

În fond, de ce venisem pe această planetă? Ce mă adusese? Urmărisem ceva anume? Căutasem ceva aici? Știussem la ce vin? Știussem ce mă așteap-

tă? De fapt, ce fel de planetă era această minusculă S.M.-61 100?

Și iarăși întrebări... Chinuitoare întrebări... Întrebări obsedante... Înnebunitoare...

Întrebările mi-au adus aminte începutul. Eram cu ani în urmă la Usto Maori. Nu intenționasem să rămân mai mult de șase sau șapte zile. O escală, o simplă escală după care urma să mă imbarc pentru Teea, în Galaxia Mică. Aveam acolo un unchi — mai este și acum, dar a fost scos din rândurile cadrelor active ale procuraturii pentru că a îmbătrînit de tot. Ei bine, acest unchi, Tamulis, îmi promisese că mă va ajuta să-mi găsesc un post liniștit, fără prea mare bătaie de cap, totuși pe măsura pregătirii mele, un post comod, undeva la periferie, la marginea lumii, unde să muncesc, dar să mă pot și odihni, să mă pot reface după boala aceea de nervi care mă scosese din circuit aproape un an și de pe urma căreia suferisem atîta, peregrinîndu-mă dintr-un sanatoriu în altul, de pe o planetă pe alta; în fine, din nou mă simțeam în deplină putere fizică și intelectuală, eram iarăși sănătos și țineam neapărat să-mi reiau activitatea, să încep să lucrez, să lucrez cu adevărat. De aceea și plecasem spre Teea cu oarecari speranțe (deși nu tocmai convins că e cea mai bună soluție), decis să mă pun pe treabă, să rup odată cu trîndăveala de pînă atunci — la care fusesem obligat prin forța împrejurărilor — mai ales că Liliana se înscrisese pentru doctorat și era extrem de ocupată.

Ne dădusem întîlnire pe Usto Maori pentru a continua drumul împreună. Cum însă nu ne mai vă-

zusem de aproape două luni, am hotărît să petrecem cîteva zile într-o cunoscută stațiune climaterică montană, într-o ambianță... glacială, cu multă zăpadă și cu peisaje albite de liniștea iernii, la Monte-Oro, pe marginea lacului Orano. Am luat legătura cu una din societățile turistice locale și peste numai cîteva ore am și fost instalați confortabil într-un apartament bine aerisit, chiar în buza cascadei înghețate de pe marginea de Nord a lacului. Priveliștea ce se deschidea de la fereastră era încântătoare, mai ales că soarele ne bătea din față pe toată durata zilei; ce mai, eram fericiți și ne bucuram copilărește la ideea petrecerii unei vacanțe (neășteptate) în acel binecuvîntat colț de lume, cînd cineva ne-a tulburat odihna, bătînd energic în ușa. Era într-o seară, în a treia seară de cînd ne aflam acolo.

— Intră! a încuviințat Liliana după ce am avut un schimb de priviri mirate. Nu cunoscusem pe nimeni în stațiune și era firesc să nu ne așteptăm la nici un fel de vizite.

Ușa s-a deschis, împinsă de o mîină sigură, lăsînd să apară în cadrul ei figura statuară a unui bărbat ce-mi era cu desăvîrșire necunoscut.

Cîteva momente ne-am privit cercetători, cu o anume curiozitate și neliniște, apoi Liliana s-a ridicat brusc și s-a repezit spre omul care continua să rămînă la intrare.

— Matheo! a strigat, agățîndu-se de gîtul noului venit. Cum ai ajuns aici, Matheo?! Dragul meu Matheo... continua Liliana în timp ce el o îmbrățișa afectuos, într-o pornire de entuziasm pe care

eu n-o puteam împărtăși, asistînd stingher la această scenă a revederii.

— Matheo... Matheo...

— Hei, de ajuns cu îmbrățișările și cu alintările! am intervenit mai apoi, luînd seama că întreg *ceremonialul* amenința să se prelungească. Cel puțin așteptați să dispar undeva, ce naiba!...

În sfîrșit, am fost luat în seamă.

— Vai, ce proastă sînt, a început Lillana, ștergîndu-și lacrimile — fața i se umpluse de bucurie — și apropiindu-se a început să facă prezentările.

Matheo nu era mai în vîrstă decît mine. Părea totuși mai bătrîn. Avea barbă și plete pînă pe umeri, ceea ce îi dădea o înfățișare aparte, mai ales că purta haine ușor excentrice, lăsînd impresia unui autentic explorator, desprins parcă din vechi stampe terestre.

Cu Liliana se cunoșteau din copilărie. Ani în șir se jucaseră împreună printre boscheții rotați ai grădinii lui Matheo, astfel încît atunci cînd părinții Lilianeii s-au mutat într-unul din noile cartiere ale orașului, într-un colos de beton și sticlă, a cărui înălțime atingea norii, copiii au jurat să nu se despartă niciodată, să se întâlnească zilnic pentru a-și continua jocurile și discuțiile nevinovate. Jurămîntul a fost însă curînd călcat. Matheo a intrat în ciclul secundar al școlii — orarul diferit, noii prieteni, materiile ce solicitau mult mai mult studiu, i-au despărțit pe încetul, copii rămînînd doar cu nostalgia frumoasei lor prietenii juvenile. Rar cînd se întâlneau, elevi ai ciclului superior — Matheo într-un alt oraș urma cursurile Școlii speciale de astronomică — apoi studenți, apoi oameni în toată

firea, se bucurau copilărește, transformându-și în-
tîmplătoarele întîlniri în adevărate momente de
sărbătoare.

La douăzeci de ani Matheo se căsătorise cu o
colegă, o fată de rară frumusețe, pe care o pierduse
însă la puțină vreme după nuntă, într-un accident
stupid, la o lansare de probă cu o navă prototip, pe
pista șantierelor astronautice din G. Tragicul eveni-
ment i-a influențat, mai bine zis i-a determinat în-
treaga evoluție ulterioară a vieții, mai ales că se
simțea oarecum vinovat de moartea soției pe care
o atrăsese alături de el în aventura zborurilor de
încercare. Astfel, Matheo a părăsit definitiv șantie-
rele astronautice, consacrîndu-se zborurilor interas-
trale de pionierat și marcîndu-și prezența mai ales
acolo unde riscul era cel mai mare, în acele acțiuni
unde niciodată nu se putea ști dacă avea să se mai
întoarcă sau nu la bază. Curajul, dibăcia și inteli-
gența l-au salvat însă de fiecare dată din toate si-
tuațiile critice, pînă într-o zi cînd comenzile navei-
pilot pe care o conducea spre Laniana nu l-au mai
ascultat. Intrînd cu toată viteza în cîmpul de depla-
sare al unui roi de meteoriți, nava a explodat fă-
cîndu-se fărîme. L-au recuperat din vidul cosmic
abia după mai multe ore de la accident, cu conștiința
pierdută, rănit și epuizat, aproape fără suflare. Era
un mort pe care medicii se încăpățîneau să-l redea
vieții.

Luni de zile a zăcut la pat, suportînd, în repe-
tate rînduri, riscante intervenții chirurgicale — dar
toată viața lui de pînă atunci fusese un risc! — apoi
chinuitoare tratamente ortopedice, terapeutica se-
veră sub controlul aparatelor electronice, medica-

mentația specială, în sfârșit, regimul auster și rețicent al spitalelor și sanatoriilor — totul în condiții experimentale; devenise obiectul unor temerare încercări clinice, pînă cînd s-a refăcut, simțindu-se iarăși teafăr, același bărbat curajos și robust de odinioară. Nu și-a mai reluat însă zborurile, ci a optat pentru catedra oferită în cadrul Institutului de astronautică din P. Aici a început o altă muncă, la fel de pasionantă și de emoționantă, la fel de responsabilă și de importantă, dar fără nimic din spectaculozitatea profesiei sale de pînă atunci, și mai ales prea sedentară. Devenise profesor, un bun profesor, dar numai atît. Ori, asta nu-l mulțumea. A părăsit catedra nu peste mult timp pentru a face parte din Comisia zonală a cercetărilor spațiale interastrale, apoi a fost cooptat în Consiliul galactic al prospecțiunilor cosmice și, iată, acum deținea postul de șef al Direcției superioare de coordonare a zborurilor intergalactice. Un post-cheie, un post de maximă importanță astăzi. Și cînd te gîndești că toate acestea se înscriu în viața unui om a cărui vîrstă nu depășea patruzeci și cinci de ani!...

— N-are rost să vă înfunțați pe cine știe ce planetă din periferia Galaxiei Mici, ne-a sfătuit Matheo reflectînd asupra planurilor noastre de a ne stabili undeva, într-un loc liniștit, indiferent unde, pînă aveam să mă restabilesc definitiv, iar Liliana să-și dobîndească titlul de doctor în filozofie. Am să caut ceva pentru voi, ne-a asigurat el. Nu se poate să nu găsim...

După două zile, timp în care ne-am plimbat mereu împreună, străbătînd înguste poteci alpine, în-

cercind să înjghebăm jocuri sportive în trei (venise la Usto Maori în vederea studierii posibilităților de amplasare acolo a unei baze complexe de staționare intermediară a navelor; o platformă necesară pentru escalele vehiculelor spațiale ce ocoleau primul cerc magnetic nedirijat al rezervației cosmice), ei bine, după două zile Matheo m-a luat deoparte și m-a întrebat circumspect:

— Ți-ar conveni un post de primă importanță pe o planetă minusculă ce are însă un regim special?

— Mai întâi, ce se înțelege printr-un post de primă importanță?

— Prim-procuror executor, bunăoară.

— Și ce înseamnă o planetă care are un regim special?

— Știu eu? Nu pot să-ți răspund prea precis. Oricum, dacă vrei, o să mă informez. Ceea ce știu este faptul că din punct de vedere social planeta are o organizare recentă. Probabil la acest fapt se referă și mențiunea privind regimul special. E bogată în minereuri radioactive, fiind printre principalele furnizoare de combustibil...

— Cum se numește planeta?

— S.M.-61 100.

— Pare mai degrabă un asteroid.

— Nu. E totuși o planetă.

Toată noaptea n-am vorbit cu Liliana decât despre asta. Am consultat atlase, am studiat anuarele economice, buletinele informative... Până la urmă am primit. Matheo m-a pus în legătură — prin intermediul liniei videofonice interastrale a direcției sale — cu președintele Tribunalului galactic care

urma să mă recomande comisiei de selecție. Era ceva nou despre care Matheo nu-mi spusese nimic.

— Va să zică, am întrebat cuprins de dezolare, trebuie să mă supun unui examen?

— Da.

— N-am să reușesc.

— S-ar putea. Deși, trebuie să știi, tinere — m-a asigurat președintele — eu n-am recomandat încă pe nimeni niciunde ca să nu reușească ori să nu corespundă criteriilor de selecție.

— Vă mulțumesc.

— Mulțumește-i lui Matheo. El a insistat. Lui cine poate să-i reziste? Așadar, pe curînd, tinere.

În continuare, totul n-a fost decît o formalitate. Peste nici zece zile de la data cînd mi-am înaintat dosarul, decizia de numire se și afla în buzunarul meu. Președintele comisiei, un om între două vîrste. a ținut să-mi vorbească, invitîndu-mă pentru a doua zi în cabinetul său de la tribunal.

L-am ascultat mai bine de o oră, fără să-l pot urmări cu atenție. Mi s-a părut confuz și nesistematic în tot ceea ce-mi spunea, așa că n-am reținut decît vagi recomandări profesionale și o invitație specială la prudență.

Îndeobște mă irită dăscălelile și sfaturile bonome, indiferent din partea cui ar veni, așa că n-am apreciat în mod deosebit gestul omului, bunăvoînța sa în a-mi atrage atenția asupra unor chestiuni de ordin general, mai ales că îmi cunosc bine meseria, fiind un om corect și prea puțin... influențabil. De data aceea cred totuși că ar fi trebuit să fiu mai precaut. Omul ar fi fost în măsură, desigur,

să mă prevină asupra unor probleme speciale ale planetei, să-mi lămurească multe din nedumeririle ulterioare, să mă înarmeze cu „posibilitatea“ de a răspunde întrebărilor pe care mi le-am pus, mai apoi, nu o dată, și la care nu puteam găsi soluții satisfăcătoare... Cred asta pentru că în ziua când m-am imbarcat împreună cu Liliana pentru S.M.-61 100 Matheo ne-a chemat prin rețeaua interastrală de videofonie.

— Ai primit? m-a întrebat oarecum îngrijorat.

— Da. Îți mulțumesc din tot sufletul. I-am mulțumit și președintelui... Am fost pe la el zilele trecute...

— Nu ți-a spus nimic în legătură cu sarcina ta pe planetă?

— Nimic important. Generalități...

— Și președintele comisiei?

— La fel. Recomandări la prudență... De ce? S-a întâmplat ceva?

— Nu. Nimic. Mă gândesc însă că ar fi mai bine să renunți. Am găsit pentru voi altceva... Mai poți renunța, nu-i așa? Ei, ce zici?

L-am privit derutat. Liliana mi-a făcut semn că așa era el, Matheo, întotdeauna voia să facă lucrurile cât mai bine. Acum, însă, n-avea nici un rost să se neliniștească. Totul se aranjase. Peste câteva ore plecam.

— Nu-ți face griji, i-am răspuns. O să mă descurc eu...

— Totuși...

— Peste câțiva ani, dacă va fi cazul, o să apeleăm iarăși la bunăvoința ta. Asta însă abia când Liliana își va lua doctoratul. Înțelegi?...

Matheo n-a mai insistat. Ne-a urat călătorie plăcută și mult, mult noroc.

Oare de ce nu-l întrebasesm atunci nimic pe Matheo? Ar fi putut să mă prevină. El aflase desigur ceva, știa ceva... Dar nici Matheo n-a insistat. Poate că nu era bine să vorbească despre asemenea lucruri decât între patru ochi; poate își închipuise că fusesem totuși introdus în temă, că mi se făcuse un oarecare „instructaj”. În orice caz, singurul care a încercat să mă pună cu adevărat în gardă a fost bătrînul Pasakopoli.

— Nu-mi plac oamenii ăștia care ocupă locurile pe baza pilelor, mi-a aruncat el mustrarea ursuz. Mi se pare a fi la mijloc ceva suspect.

— Nu am ocupat postul cu ajutorul pilelor, cum spui. N-aveau decât să mă respingă. Cel ce m-a recomandat n-a făcut nici o presiune. M-a recomandat și atît. Înțelegeți?

— Asta-l bună, a pufnit Pasakopoli. Așa crezi tu. Dar dacă președintele Tribunalului galactic te-a propus și te-a susținut, cel din comisie, chiar dacă nu au înțeles că ești neapărat omul președintelui, au fost siguri că urmează să vii încoace cu sarcini precise, cu anume misiuni speciale. Și află că nici eu nu cred altceva.

— Prostii!

— Treaba ta.

Mă enervase insinuationa lui Pasakopoli și nu reținusem ceea ce de fapt ar fi trebuit să rețin, și anume, că oamenii planetei mă suspectau de a fi fost trimis cu o anume misiune secretă. Cu ce misiune?... Cine să mă fi trimis?... Și, de ce?...

Iarăși întrebările! ... Chinuitoarele întrebări obsedante. Dar dincolo de ele întrezăream acum un răspuns de care mă temeam, mă înspăimîntam și refuzam să-l accept; mi se părea imposibil, acuzator și nefericit... Oamenii acela... Da, *oamenii aceia mă suspectau de spionaj!* Oare era posibil?! ... Ideea aceasta mă înfiora. Și cu cît mă gîndeam mai mult cu atît îmi dădeam mai bine seama că toate datele apariției mele pe planetă, toată comportarea mea ușor enigmatică, profesiunea exercitată și postul pe care îl ocupam, totul, dar absolut totul putea fi înțeles și interpretat prin această prismă a posibilei mele misiuni secrete pe S.M.-61 100. Din această perspectivă mi se limpezea acum atitudinea guvernatorului și comportamentul lui Alec, și chiar trimiterea — de către Bred — în misiune pe Santa Barbara. Da, da... În lipsa mea puteau să mă re-verifice fără grijă. În lipsa mea...

Maria se înclinase mult în fotoliu, apropiindu-se de mine, încercînd parcă să-mi captiveze privirea, să nu-mi îngăduie nici o posibilitate de eschivare a răspunsului pe care de fapt îl dorea, îl sconta; se vîrîse aproape în mine, tocmai ca să nu-mi lase șansa unei explicații echivoce, să mă oblige cumva... Ochii îi erau întunecați, privirea pătrunzătoare, nefrumusețea chipului avea ceva demonic în semiobscuritatea cabinei. Dar tocmai această încordare, această tensionare a atmosferei pe care căuta s-o provoace mă amuza; se înțelege, mă amuza

într-un fel anume pentru că Maria se credea foarte puternică, mult mai puternică decît era în realitate; credea că va putea să mă determine astfel să vorbesc; credea în feminitatea ei irezistibilă, în tăria insistenței sale, în provocarea directă, credea în șocul acestei provocări; credea că mă va demasca fără întîrziere...

Am zîmbit liniștit. Am golit ceremonios paharul, avînd aerul cel mai firesc din lume, apoi l-am așezat pe masă. Poate, mi-am zis, asta era sarcina ei principală în acest drum în care doi eram inutili, atîta vreme cît deținutul stătea oricum sub pază, așa că l-am făcut semn să înceteze cu întrebările, să se oprească și să-mi îngăduie să vorbesc. N-a protestat; fără îndoială asta și dorise, numai că cedasem prea repede și nu cred că se aștepta să-i spun lucruri prea interesante. M-a privit bănuitoare.

— Ei bine, am început, ca și cum aș fi fost pregătit să-i fac confidențe, vreau să-ți vorbesc deschis. La urma urmei n-am ce pierde. Nici de cîștigat n-am nimic de cîștigat, dar mi se pare că pot vorbi deschis cu dumneata.

— Mă flatezi.

— Fii liniștită, n-am nici un interes.

— Sînt convinsă.

— Ei bine, am repetat meditativ, dumneata ai intuit bine atunci cînd te-ai întrebât dacă nu cumva pentru mine adevărul, dreptatea înseamnă altceva decît credeți voi, cei de pe planetă. Da, ai intuit bine și pot să-ți spun că tocmai de aceea am venit pe S.M.-61 100. Ca să văd cum înțelegeți voi să vă faceți dreptate.

— Cum înțelegem noi să ne facem dreptate?
Maria păli.

— Da.

— La ce ți-ar folosi asta?

— Mi-aș satisface păcătoasa curiozitate care m-a
tîrît prin multe colțuri ale lumii în lungul acestor
ani din urmă.

— În căutarea acelulași răspuns?

— Nu crezi?

— Ba da.

— Nu de puține ori am fost însă dezamăgit.

— Ești dibaci în răspunsuri, numai că de data
asta te contrazici rău de tot. Spui că ai vrut să știi
cum ne facem noi dreptate cînd de fapt ai venit pe
planetă ca să faci tu dreptate.

— Poate că nu e decît o provocare. Mă pricep
la asta. Nu ți-ai dat seama oare că și acum, de la
început încă, n-am făcut altceva decît să te provoc,
să te provoc continuu, iar dumneata te-ai prins în
acest joc, dacă vrei să-l numim astfel?!

— Ha, ha, ha... Ha, ha, ha...

Maria a izbucnit într-un rîs zgomotos, molipsi-
tor, insistent, un rîs ce nu putea fi oprit, un rîs
oarecum isteric, teribil de agasant și de enervant
în cele din urmă, căci abia mă rețineam să nu iz-
bucnesc și eu, așa fără nici un motiv, proteste, să
rîd de cum rîdea ea. Deodată m-am ridicat brusc
de pe fotoliu și am ieșit afară. În urma mea se
auzea gîlgîitor rîsul acela fără sfîrșit al Mariei:

— Ha, ha, ha... Ha, ha, ha...

Dezbaterea în instanță n-a mai avut loc. Cazul asasinatului de la Ellim a suscitat pe Santa Barbara mai puțin interes chiar decât se așteptaseră cei de pe S.M.-61 100. Tribunalul, întrunit într-o ședință operativă, s-a pronunțat pentru transformarea pedepsei cu moartea în ani de muncă obligatorie pe șantierele de extracție ale planetei, ceea ce pentru mine nu mai avea nici o însemnătate, așa că am împăturit hîrtia deciziei ce o eliberaseră și, punînd-o în buzunarul hainei, am plecat, hotărît să părăsesc incinta palatului justiției cît mai repede posibil.

Clădirea impunătoare, construită într-o linie arhitecturală veche, greoaie, mă copleșea. Masivitatea sa inutilă îmi provoca o stare depresivă, mă complexa pur și simplu. De aceea voiam să mă îndepărtez cît mai grabnic, să mă eliberez de teroarea pereților aceia tenebroși, de liniștea apăsătoare a culoarelor înghețate și întunecoase; voiam să mă știu cît mai repede plecat de acolo, cît mai repede cu putință.

— Regret că n-au îngăduit să-ți susții cauza. Merita. Măcar numai pentru drumul făcut pînă aici... Oricum, merita să te ascultăm...

Am privit peste umăr la bărbatul care mi se adresase; avea o voce plăcută, baritonală, frumos timbrată, o voce capabilă să-ți rețină numaidecît atenția; purta pălărie cu boruri largi, ușor pleoștite;

pe nas, o pereche de ochelari cu rame negre, groase; avea un costum gri-deschis, aproape elegant dacă nu ar fi fost și foarte vechi; în mîna dreaptă ținea o servietă urlașă, grea; în sfîrșit, era un oarecare sau cel puțin așa lăsa impresia. L-am privit cu atenție, cu o curiozitate nereținută — era primul om de pe Santa Barbara care se arăta dispus să poarte o discuție în afara obligațiilor protocolare, de serviciu — l-am privit surprins și fără să vreau i-am zîmbit prietenește.

— Te miră că îți vorbesc astfel? m-a întrebat.

— Da. Oamenii de pe Santa Barbara mi s-au părut morocănoși, ursuzi, taciturni, în orice caz neprietenoși...

— De ce n-ar fi?

— Știu eu? Poate tocmai pentru că sînt oameni.

— Vorbe mari, tinere! Vorbe mari. Ai putea trece drept demagog dacă ai rosti asemenea cuvinte în altă împrejurare. Eu însă cred că ești sincer. Și, poate, ai dreptate. Într-un fel, fără îndoială ai dreptate...

Ne oprisem pe lespezile de marmură ale treptelor ce alcătuiau scara triumfală a intrării în palat. Ne oprisem pe la mijlocul ei, privindu-ne față în față, în timp ce pe alături urcau și coborau cu pași grăbiți zeci de bărbați și femei, purtînd cu toții pe față masca propriei rigidități spirituale.

— Dă-mi voie să mă prezint, și străinul a întins mîna. Sînt Robert Gai. Magistrat.

— Mă bucur că te cunosc, i-am răspuns, strîngîndu-i afectuos mîna. Mai este nevoie să mă prezint, la rîndu-mi?

— Firește că nu. Fără să te fi recunoscut și fără

să fi fost sigur că ești dumneata, cum crezi că aș fi îndrăznit să-ți vorbesc pe stradă?... Știi ceva? Ești foarte grăbit? Nu vrei să luăm masa împreună? Mi-ar face plăcere, te asigur.

Localul era puțin spațios; sala lungă, îngustă ca un coridor, ocupa una din laturile ultimului etaj — al treizeci și doilea, mi se pare — al unei clădiri piramidale situată spre periferia orașului. De la înălțimea aceea se deschidea o panoramă neașteptată, mai ales că întregul etaj, fixat pe un ax central, se rotea încet, în sensul acelor ceasornicului, oferindu-ne posibilitatea contemplării întinderilor pustii ale planetei, de jur împrejur, până departe, mult dincolo de limita orașului, ca într-o derulare lentă de imagini cinematografice luate dintr-o altă lume, dintr-o lume imaginară, neverosimilă.

De undeva răzbătea sunetul firav al unei melodii tinguitoare ca un bocet prelung și nici unul — o invitaseam și pe Maria — nu îndrăznea să spargă atmosfera aceea stingheră ce se așternuse între noi; tăceam, tăceam și priveam peste întinderi, până departe, până la orizontul pierdut, nedefinit în cenușul mat al solului ars ca o vatră pustie.

— Sînteți pentru prima dată pe Santa Barbara? a întrebat într-un tîrziu, parcă temîndu-se, Robert Gai.

— Da. Pentru prima dată...

Întinderea aceea stearpă, de pămînt ars, îmi crea o ciudată senzație de gol lăuntric, și mă simțeam pustit ca după o furtună ce înlăturase totul în cale. Mă simțeam străin acolo. Un soi de teamă incertă mi se culbărise în trup și o durere acută, nervoasă,

începuse să-mi hărțuiască stomacul. Maria în schimb părea indiferentă. Se juca neglijent cu tacîmurile în timp ce un zîmbet enigmatic i se fixase în colțurile gurii. Privea fără țintă, fără să vadă ceva anume: o privire albă, lipsită de expresie și sens. Îmi venea s-o alung de la masă, s-o iau de gulerul hainei și s-o zgîlții puternic, s-o trezesc la realitate.

În clipa aceea o uram din toată inima pentru aerul de nepăsare afișat cu superioritate, pentru că era acolo, pentru tot... Și nu știu ce mă reținea să nu fac nimic din toate astea.

— De obicei, a continuat magistratul, cei ce vin pentru prima dată pe Santa Barbara sînt fie dezo-lați, fie entuziasmați. Realitățile planetei îi deter-mină la una din aceste două stări psihice diametral opuse.

— Curios lucru, i-am răspuns întorcîndu-mi pri-virea spre el. Și eu sînt trist, într-un fel, da, mîh-nit. Dar mai degrabă mă simt slab, neputincios în fața unei realități dezolante.

Robert Gai și-a permis un gest larg, muștrător.

— Vezi, a spus el, așa greșiți voi, toți ăștia care veniți pe planetă plini de prejudecăți, sentimentali sau sentimentalizați, e totuna! Adică de ce credeți voi că e chiar atît de înfiorător aici, la noi? Fiindcă v-ați obișnuit cu un anumit *climat*, iar aici găsiți un altul? Poate că și nouă ni s-ar părea la fel de înfio-rător să trăim pe nu știu care planetă, de unde ai venit tu, bunăoară. Dar te întreb: ce fel de climat este acesta și ce fel de climat este al vostru? Noi ne-am obișnuit să trăim aici și, crede-mă, nu e mai rău decît în altă parte.

— Mă așteptam să ripostezi astfel, a intervenit Maria.

Am privit-o cu răutate. Făcea pe grozava: se așteptase! Robert Gai n-a reținut însă această remarcă.

— Aici se muncește și se trăiește la fel ca în oricare altă parte a Universului, a continuat el imperturbabil. Oamenii își văd de treburile lor, de grijile lor, de viața lor. Își întemeiază familii, își fac planuri de viitor, au bucurii și tristeți, se distrează, rîd și plîng după împrejurări... Ce vedeți voi extraordinar în toate acestea? Aspectul exterior al planetei? Prostii! Se spune că este o planetă urîtă, că este austeră, respingătoare. Poate. Eu însă o iubesc pentru că nu cunosc altă planetă și nici nu doresc să cunosc, ori să plec pe o altă planetă. Te rog să mă crezi, n-am fost nicăieri în Universul ăsta mare. Tot ceea ce știu despre el se datorește cărților și mijloacelor moderne de informare... În sfîrșit, cred că mie nici nu mi-ar plăcea o altfel de planetă. Aici m-am născut, aici trăiesc, voi muri probabil și sînt mulțumit de asta. Aici sînt...

— Bietul de tine...

Am tresărit. Intervenția Mariei m-a surprins în cel mai înalt grad. Robert Gai se aprinsese, vorbea pătimaș, căutînd să fie cît mai convingător, pentru a ne face să înțelegem tendențiozitatea și lipsa de temei a prejudecăților noastre. Și iată, intervenția aceasta brutală, sau poate nu brutală căci cuvintele fuseseră rostite domol, cu compătimire, au avut darul de a-l stopa, de a-l lăsa perplex pe magistratul care se înflăcărase într-un început de pledoarie.

— Nu înțeleg, a ripostat el uimit de-a dreptul. Ce vrei să spui?

Maria nu mai era deloc distrată. Fața i se crispase; buzele i se strânseseră nervoase; între sprâncene îi apăruseră cute adânci de încordare; degetele îi tremurau, nestăpînite, pe suprafața lucioasă a mesei. Tăcea.

— Mă compătimești pentru că n-am fost să văd cum arată lumea?... Da?...

Robert Gai aștepta nedumerit un răspuns, o continuare, însă Maria tăcea. Atunci am intervenit, încercînd să aplanez înfruntarea dintre ei, pe care o întrezăream, gata să izbucnească, dură și evident neplăcută.

— Maria se referea desigur, am spus, la marele miraj al Universului, la plăcerea de a-l cunoaște mereu mai mult, de a-l vedea și a-l descoperi continuu, de a-l înțelege în diversele lui ipostaze.

Îi luasem apărarea. Îmi dădeam seama că încercam s-o scuz, s-o absolv de greșeala de a se fi pronunțat într-un fel atît de nepolitic, și-mi era ciudă pe mine pentru că Maria îmi devenise antipatică, n-o puteam suferi... Totuși, de data aceasta simțeam că Maria avea dreptate, că mie însumi îmi putea părea suspect un om care refuza să ia contact direct cu lumea din afară, care nu simțea nevoia cunoașterii, care rămînea fidel — ce prostie — micului său univers din care nu încerca măcar din curiozitate să lase o clipă; o simplă ieșire spre largul lumii inconjurătoare. Da, în acest sens Maria avea neîndoielnic dreptate.

— Nu mă refer la asta. Nu m-ați înțeles, a vorbit ea în sfârșit. Pentru altceva te plîng, se adresează apoi lui Robert Gai. Și nu numai pe tine, ci pe toțiăștia care vă grozăviți aici, pe Santa Barbara.

— Maria! am încercat să protestez.

— Lasă-mă, știu eu ce spun.

Am simțit tăișul unei răceli trecîndu-mi prin spate, apoi obrazul mi s-au aprins ca de un pojar teribil.

— Cred că ar fi mai bine să plecăm, am spus reținîndu-mi nervii și căutînd să par cît mai calm. N-are nici un rost o asemenea discuție.

— Ba nu. Te rog! s-a opus Robert Gai. Aștept o explicație. N-aveți dreptul să plecați acum.

— Fii liniștit, am să-ți explic dacă dorești.

— Firește. Altfel aș putea să mă simt lezat.

— Lezat, a repetat Maria zîmbind caustic. Atunci eu ce-aș mai putea spune?...

N-o recunoșteam. Era dîrză, de-o fermitate aproape masculină în gesturi, categorică în felul de a vorbi. Mi se părea o altă femeie, un alt om.

— Te-ai referit la climatul de pe această planetă... Ei bine, eu cunosc acest climat...

— În ce sens trebuie să înțeleg că-l *cunoști*?

— În cel mai propriu.

— Adică?... Ai mai fost pe planetă?

— Am trăit pe planetă.

Mărturisirea a venit surprinzătoare, derutantă. Era o noutate, era un amănunt nou pe care îl aflam abia atunci și care mă obliga s-o privesc cu alți ochi pe Maria. De fapt, nu cunoscteam nimic din viața ei. Mă mulțumisem să constat că părea o femeiușcă oarecare, deloc frumoasă, în schimb extrem de ca-

pricioasă, care își afișa cu ostentație un soi de superioritate totală. Altceva nu mai știam despre ea.

Începeam să regret că nu-i cerusem lui Bred informații, nu căutasem eu însumi să mă edific asupra omului cu care urma să călătoresc într-o misiune atât de puțin obișnuită. În fond, cine era această Maria? Ce fel de om era și mai ales ce căutase pe Santa Barbara? Ce făcuse aici? Cît stătuse?... O priveam bănuitor după această mărturisire. Între noi se lăsase iarăși o tăcere agasantă. Tocmai în clipa când m-am decis s-o întreb, să-i cer amănunte, magistratul a intervenit în discuție iritat:

— Faptul că ai trăit pe Santa Barbara încă nu înseamnă mare lucru. Important de știut este cum ai trăit? Deci, cum ai cunoscut viața, implicit climatul de aici, ca să-l poți judeca?

— Exact, am întărit la rindu-mi.

Maria mi-a aruncat o privire ce putea fi interpretată ca disprețuitoare, însoțind-o de un zîmbet concesiv, ca pentru un copil ce pune întrebări absurde. Apoi s-a întors către depărtările plate ale ținutului ce se vedea de la fereastra localului și a început să vorbească:

— Pe Santa Barbara există numai un singur fel de a trăi, acela de a o accepta așa cum este: stranie, dură, neiertătoare... Nu știu dacă m-ai înțeles. Poate nici nu m-am exprimat prea fericit.

Întorsătura pe care o lua discuția era alunecoasă și cumva riscantă. Mă pasiona, dar văzîndu-mă plasat pe neașteptate în postură de simplu martor, am înțeles că orice tentativă din partea mea de a inter-

veni era literalmente hazardată. Am hotărît deci să plec. Îmi pregăteam tocmai, în gînd, retragerea tacită — intenţioneam să părăsesc grabnic localul şi pe cei doi, n-aveau decît să se ia la hartă — cînd Robert Gai m-a provocat, scontînd pe mine, intuind, probabil, un eventual aliat:

— Dumneata înţelege ceva?

Am ridicat din umeri. Nu era bine să formulez la repezeală nici un fel de răspuns. Nu trebuia să mă amestec. Trecînd de partea vreunuia, indiferent a cui, n-aş fi făcut decît să complic lucrurile. Aşa că am preferat să tac, remarcînd în sinea mea doar abilitatea Mariei de a răsturna cu o sută optzeci' de grade orice discuţie, determinînd-o să o apuce într-o direcţie în care simţei că deţine toate atuurile.

Robert Gai părea liniştit. O privea de după sticla groasă a ochelarilor şi aştepta continuarea, renunţînd fără îndoială să mai conteze pe alianţa mea, din moment ce nu-i răspunsesem, atent la fiecare cuvînt pe care Maria îl rostea cu decizie, dar fără patetism.

— Nu este de neînţeles... Santa Barbara şi-a dobîndit cu timpul un alt statut de existenţă decît toate celelalte planete. Lumea s-a obişnuit aici cu ideea unei munci grele, amintîndu-ne primele ere ale civilizaţiei pămînteşti. Iar voi, cei care trăiţi în jurul lor, faceţi totul pentru ca spaima acestei realităţi anacronice şi inumane să fie întreţinută şi păstrată cu sfinţenie, indiferent prin ce mijloace. În asta constă josnicia voastră. Pentru asta vă detest şi vă urăsc.

— Mai explicit.

— Crezi că e nevoie? iată: voi preferați să fiți rudimentari și prin aceasta inumani. De aceea am și spus: „*Bietul de tine*“. Pentru că tu te crezi om, când de fapt nimeni nu te recunoaște, nimeni n-ar avea dreptul să te recunoască.

— Delirezi! Nu-ți dai seama ce vorbești!

— Prea bine. Atunci ascultă. Am să-ți relatez un caz nu tocmai vechi. Poate îți amintești, dacă spui că ai stat tot timpul pe planetă.

— Fie.

Maria se îndirjise. Ochii ei căpătaseră o anume strălucire metalică, rece și rea, care în vagile penumbre ale înserării apropiate șoca, fascinându-ți cumva hipnotic atenția.

— Se întâmplase în acel anotimp, a început ea, să cadă ploi abundente peste întregul lanț muntos al Pădurilor Albe. Apa se infiltra repede în sol, se absorbea cu iuteala dintotdeauna. Însă ploile nu mai conteneau. Zile la rând, foarte multe zile la rând; săptămîni în șir a plouat fără întrerupere. Fluviile terane s-au umflat, au crescut și au început să-și forțeze albiile ascunse, limitate totuși ca dimensiuni. Puhoaietele au început să spele rocile, să aducă aluviuni care, în porțiunile mai înguste ale albiilor, s-au depus, s-au adunat periculos, formînd baraje ce stopau evident torentul, în creștere continuă, al apelor ce amenințau să erupă...

La punctul numit Lu există un mare șantier de exploatare și prelucrare a minereurilor prețioase. Sute, poate mii de oameni lucrează acolo la o cotă

sub nivelul albiei fluviului Seta din care își procură apa atât de necesară întregului proces al activității. Ei bine, acolo, în acel punct numit Lu, apeductele erau vechi, rudimentare, prost construite, gata oricând să cedeze unei presiuni hidraulice mai mari. Însă nimeni nu s-a interesat vreodată de acest lucru, deși oamenii care munceau acolo au reclamat de nenumărate ori.

Ei bine, inevitabilul s-a produs. Unul din pereții apeductului central s-a crăpat și apa a început să inunde mina. Oamenii s-au speriat; s-a produs o agitație de nedescris. Trebuiau luate numaidecît măsuri. Și s-au luat. Șeful lucrărilor a dispus ca oamenii să stăvilească cu propriile trupuri apa ce țîșnea din zidul pietros al muntelui, pînă la sosirea echipelor de specialiști dotate cu aparatura necesară reparării avariilor. Oamenii au stat acolo: n-aveau încotro; n-aveau de ales. S-au lipit cu trupurile de crăpăturile solului, s-au lipit cu trupurile de rănile pămîntului pînă cînd propriile lor trupuri s-au umplut de răni, unii înlocuindu-î pe alții, ore lungi, ucigătoare, fără sfîrșit, pînă cînd au sosit specialiștii. Îți dai seama ce înseamnă asta? Acum cînd distanțele nu mai contează, cînd poți înconjura planeta în șapte ore cu o rachetă oarecare!?... Au murit mulți oameni atînd, la Lu. Și, te întreb: pentru ce? De ce era nevoie de asta?...

Cînd s-a deschis mai tîrziu o anchetă, cel care a dat dispoziția criminală a răspuns laconic: „Erau niște infractori“.

— A fost judecat pentru vina lui.

— Ce-a rezolvat asta? Acolo muriseră oameni.

Iar el nu era vinovat decît în măsura în care se făcea responsabil de o dispoziție anume. Dar această dispoziție se încadra perfect în limitele unui *climat*, cum spui tu, întreținut pe Santa Barbara și acest climat ar fi trebuit judecat și condamnat. Acest climat ar fi trebuit suprimat dacă ați fi dorit cu adevărat ca asemenea *întîmplări* să nu mai aibă loc.

— Este un caz dramatic, ai dreptate, dar se vede că nu l-ai cunoscut decît superficial. Chestiunea este mai complexă.

— Fără îndoială. Numai că tu nu poți s-o judeci pentru că n-ai fost de față la acel dezastru.

— Dumneata ai fost?!

— Eu am fost. Eu am stat cu spatele lipit de stîncă două zile și două nopți, fără să mă clintesc, apoi am murit, sau așa ar fi trebuit să se întîmple...

— Regret. Îți repet însă, acela care s-a făcut vinovat de tragedia de la Lu a plătit cu propria viață.

— Ce farsă! N-ai înțeles nimic din ceea ce ți-am spus, Robert Gai. Nici nu poți. De aceea te și disprețuiesc.

Trecuse mult de miezul nopții, iar noi încă nu închiseseam ochii. Peste puține ore aveam să ne imbarcăm pe navă cu care trebuia să zburăm înapoi, spre S.M.-61 100. Misiunea noastră s-a sîrșit și mă simțeam copleșit de impresiile puternice adunate în această scurtă ședere pe Santa Barbara.

Pentru Maria reîntîlnirea cu planeta pe care o mai vizitase și altă dată fusese dureroasă. Pentru mine însemnase descoperirea unei alte lumi; ba nu, descoperirea unei alte fațete a lumii...

Mă gîndeam la ceea ce povestise Maria. Întîmplarea, desigur, era momentul de cumpănă al vieții ei pe planetă și poate al întregii sale vieți. Dar, oare, avea dreptate generalizînd? Oare cei care dominau planeta ținteau într-adevăr o teroare a dehumanizării? Condițiile naturale de pe Santa Barbara erau vitrege, otrăvitoare — asta știa toată lumea, era o realitate incontestabilă; să se fi otrăvit oare, cu timpul, și sufletele oamenilor ce populau aceste întinderi austere neprimitoare? ...

Ne plimbam pe străzile largi ale orașului pustiu — numai noi doi, Maria și cu mine — în noapte, fără să vorbim. Robert Gai ne părăsise de mult, imediat după discuția aceea violentă, protestînd indignat și regretînd, desigur, că mă oprise pe stradă, că legase o conversație cu niște străini bolnavi de propriile lor suspiciuni, de propriile angoase, după cum se exprimase el. Dar de unde puteam ști că nu avea dreptate?! ...

Santa Barbara era una dintre nenumăratele planete ale Universului pe care se dezvoltase, la un înalt grad, o civilizație umană. Neșansa ei — dacă putea fi vorba cumva de o neșansă — a fost clima aspră, condițiile geologice vitrege pe care le oferea populației colonizate, ca și trecutul ei misterios. Iată de ce Santa Barbara era unică în felul ei, iată de ce planeta își dobîndise repede o infamantă popularitate. Dar, dincolo de taberele de muncă, lumea trăia, exista, gîndea și simțea aici la fel ca pe orice altă planetă situată aiurea în Cosmos. Acesta, cred, era lucrul cel mai important; aceasta era descoperirea pe care o făcusem în scurta mea ședere pe planetă... Numai că Maria aruncase o gravă

acuzatie, care, dacă era adevărată... Adică în întreg Universul nostru populat cu ființe raționale superioare mai exista morbul teroarei dezumanizante!? Adică civilizația noastră mai purta încă în străfundul ei ascuns fermentul ce putea mina înseși ouceririle noastre cele mai scumpe: libertatea, generozitatea umană creatoare!? Oare puteau fi acestea cu adevărat amenințate?

Întrebările mi le pusesem de zeci și sute de ori, însă în acele clipe ele mi se revelau cu o acuitate extraordinară. Prins în dinamica unor evenimente de o maximă tensiune, mi s-a deschis deodată perspectiva de înțelegere a ceea ce se petrecea în jur, am început să intuiesc prin analogie, prin confruntarea datelor reținute din întâmplări depărtate în spațiu și timp, am început să-mi dau seama de realități și adevăruri asupra cărora ar fi trebuit — ar fi fost normal — să mă fi edificat mai de mult. Ar fi trebuit! Numai că eu crezusem... sperasem să mă fi înșelat... Sperasem... Acum, iată, totul mi se lămurea sub tensiunea mistuitoare a întrebărilor...

Plecasem de atîta timp de pe Pămînt, de pe bătrîna Terra. Planeta, obosită sub povara atîtor miliarde de ani pe care îi număra în zbutiumata sa existență, dădea semne de epuizare. Oscilațiile abrupte și deosebit de mari ale temperaturii sale, făcea din ce în ce mai puțin posibilă viața umană pe suprafața ei. Mulți dintre savanții Terrei cereau luarea grabnică a tuturor măsurilor necesare pentru preîntîmpinarea ridicării continue a temperaturii solului, prevăzînd de altfel și sfîrșitul planetei toc-

mai în trecerea ei iarăși spre incandescență. Alții, dimpotrivă, susțineau vechea teorie conform căreia Pământul se afla în continuă răcire — faptul că ningea frecvent în zone unde nu mai căzuseră asemenea precipitații din timpuri imemorabile slujea acestora ca argumente fără echivoc, alături de încă altele și altele...

Oricum, Pământul nu mai putea asigura condiții optime vieții, cu toate eforturile depuse în acest sens de către oameni, cu toate că ei ridicaseră pe cer o sumedenie de sori artificiali, cu toate că împinziseră solul și subsolul, la diverse adâncimi, cu conductele uriașe ale caloriferelor și frigiderelor atomice destinate echilibrării și stabilizării climei, cu toate că acoperiseră sub cupole enorme de sticlă aproape întreaga suprafață a planetei, pentru a o feri de influența posibilă a vidului cosmic... Cu toate acestea, o realitate părea iminentă: Pământul înainta încet spre moarte, fără nici o șansă de scăpare.

Cînd am plecat, cînd am părăsit Pământul, îndreptîndu-mă, pasager pe una din marile nave inter-astrale, spre largul necuprins al cerului, avid de învățătură, dominat de setea cunoașterii și a realizării mele depline ca om, am plîns. Am plîns copilărește deși împlinisem de-acum optsprezece ani; am plîns privind cum rămînea Pământul în urmă, mereu mai departe, mereu mai puțin vizibil și, cu toate că plecam purtînd în suflet o ură nemărginită

împotriva capriciilor naturii sale, am jurat să mă reîntorc, să revin pe meleagurile copilăriei mele, să nu dau uitării nimic din ceea ce însemna el pentru viața mea, pentru formarea mea ca om, ca om al erei noastre cosmice.

Pământul... Acolo am învățat să iubesc și să urăsc, să visez și să renunț la vise; de pe Pământ mi-am ridicat pentru prima dată ochii spre cer, spre nemărginirea lui, spre lumile cuprinse în stelele strălucitoare ale nopților; Pământul a fost întiul meu leagăn și întiul cuvânt rostit cu responsabilitate. Pământul... Mereu Pământul...

La zece ani mi-am pierdut părinții — geologi temerari, de mare renume — într-o amplă expediție întreprinsă spre inima de foc a Pământului.

Ideea posibilității retragerii oamenilor în interiorul planetei se vehicula din ce în ce mai mult, din ce în ce mai insistent, mai cu seamă de către aceia care susțineau teoria răcirii Terrei. Construirea unei lumi subterane, în ample galerii care să asigure continuarea existenței pe planetă prin apropierea de nucleul incandescent al acestuia, devenise una din soluțiile obsedante pe care savanții le propuneau făcând exaltate demonstrații teoretice. Trebuiau însă căutate soluțiile practice ale realizării unei asemenea organizări sociale de interior, de subsol.

Și n-au întârziat să se arate, desigur, și cei dispuși a încerca. Părinții mei se număraseră printre aceștia.

Am trăit luni de zile în galeriile subterane, perforate spre centrul Pământului cu mijloacele ultra-

perfecționate ale combinatelor de pe diferite planete, specializate în crearea de utilaje anume concepute pentru forajul la mari adâncimi; acțiunea era deosebit de complexă și angaja într-un chip cu totul neașteptat un însemnat număr de cercetători de toate categoriile, aflați în cele mai diverse și depărtate institute academice, care se dedicaseră, pasionați, rezolvării micilor și marilor probleme ivite la fiecare pas în acest marș trepidant spre o nouă condiție de existență. În primele rinduri, pe primii metri dislocați ai galeriilor, pășeau minerii și geologii, împărtășind deopotrivă emoțiile riscului și ale reușitei... Tata era geolog... Atunci nu-mi dădeam prea bine seama ce însemna asta, în condițiile speciale în care își desfășura activitatea, dar mai târziu, când am înțeles totul, când am știut exact și lucid la ce se angajase, am fost copleșit... Tata fusese, fără îndoială, un erou. În felul său un sacrificat. El știuse că soluția era hazardată, că nu era cîtuși de puțin realistă, că era o falsă iluzie, și tocmai de aceea acceptase. Înfrîngerea sa trebuia să pună omenirea în gardă, s-o pună pe gînduri, s-o activeze în sensul căutării altor soluții, practic viabile, căci prea se lăsaseră cu toții amăgiți de această șansă a intrării sub pămînt.

Expediția înainta cîștigînd mereu mai mult și mai mult teren în interiorul planetei; spații largi se degajau pentru amenajarea viitoarelor orașe, cu mereu mai multă încredere, cu mereu mai multă convingere în reușită, pînă cînd, într-o zi, într-un moment și într-un punct fatal, magma clocotită din

miezul Pământului a izbucnit implacabilă. Catastrofa a prins proporții neînchipuite. Sute de oameni și-au găsit sfârșitul tragic acolo, în galeriile destinate utopic viitoarelor așezări omenești; sute de oameni... Singur am scăpat printr-un accident sau printr-o minune, înspăimântat pînă aproape de nebunie.

Rămăsesem unicul martor al catastrofei care cutremurase lumea prin tragismul ei. Eram un copil, un copil încă, dar trebuia să pășesc în viață abia salvat de sub amenințarea dezastrului care îmi distrusese, odată cu ceea ce avusesem mai drag și mai sfînt pe lume — părinții, frații, prietenii — însăși copilăria. Acolo, în galeriile acelea subterane, sub lava incandescentă mî-a rămas îngropată pentru veșnicie o parte din viață.

Anii au trecut vertiginos estompîndu-mi în amintire imaginile acelei halucinante întîmplări tragice. Numai obsesia erupțiilor de magmă a rămas la fel de vie și de acută. Ea m-a determinat să fug mereu dintr-un loc în altul, să trec de pe o planetă pe alta, fără odihnă, fără liniște, dintr-un colț în altul al Cerului, evitînd eventualele erupții vulcanice...

Pe Gee, în Lebăda, am cunoscut-o ca student pe Liliana. Dar am plecat curînd de acolo. Planeta era încercată periodic de mișcări seismice de grad inferior care însă pe mine mă tulburau de fiecare dată. Mi-am luat în primire primul post, în Orfeea, o planetă foarte frumoasă, tînără, cu o vegetație abundentă și grasă, cu un sistem de organizare socială foarte dezvoltat. Poate acolo m-ar fi așteptat

o ascensiune strălucită în meseria mea, dar am plecat de îndată ce s-au înregistrat erupții vulcanice în chiar perimetrul ținutului ce includea capitala. Am trecut pe Luana, de acolo m-am mutat pe Saturnian, apoi pe Ucia, apoi pe Cian-Ce și așa mai departe pe alte opt planete de unde am plecat de fiecare dată sub teroarea vulcanilor.

— Ești un obsedat, îmi reproșă Liliana. Trebuie să te internezi într-un sanatoriu, să te tratezi odată pentru totdeauna. Altfel nu știu ce are să se întâmple!

Da, trebuia să mă internez, însă nu aveam curajul să recunosc că sînt bolnav. Poate nici nu eram sau nici nu am fost vreodată cu adevărat bolnav. Poate nici nu evadam numai de teama vulcanilor — teama fiind un pretext. Poate mi-era teamă de mine, poate fugeam de eșecurile mele în apărarea adevărului; eu omul legii nu mă puteam conforma *legilor* rigide, dar justificate în felul lor, nu le înțelegeam, refuzam să le înțeleg, să le accept și astfel preferam să fug, laș, să evadez, să pretextez obsesia mea din copilărie... Poate... Poate așa am ajuns și pe S.M.-61.100. Poate?!...

Pe Orfeea am deschis o anchetă într-un caz ciudat, straniu în felul său, pe care însă n-am reușit să-l elucidez pînă la capăt. Am fost oprit. Mi s-au interzis investigațiile sub pretextul că ar putea să iasă la iveală unele chestiuni care era mai bine să rămînă obscure. Nu puteam înțelege una ca asta.

Adică de ce să nu le dăm în vileag dacă erau adevăruri...

— Adevăruri? m-a întrebat atunci procurorul-șef. Depinde de adevăr.

— Adevărul adevărat, am spus nedumerit.

— Cunoști dumneata vreun adevăr absolut?

— Desigur. În știință...

— Și în știință se vorbește frecvent de o relativitate a adevărilor. Înțelegi?

Înțelegeam și nu înțelegeam.

Orfeea se află în marginea propriului său sistem solar, în imediata vecinătate a Galaxiei a VIII-a. Tocmai de aceea exista pe planetă o mare bază de lansări a navelor experimentale, urmărind străpungerea așa-zisului Lighean Cosmic, adică traversarea zonei de gravitație galactică ce reținea captiv, ca într-un lighean invizibil, orice obiect intrat în acest cimp, spălînd memoria activă a tuturor programatoarelor atomice de la bordul navelor și făcîndu-le astfel imposibilă utilizarea. Era un fenomen ciudat, singular, de aceea se făceau insistente încercări și experimentări. În sfîrșit, după nenumărate eșecuri, o rachetă pilotată de Jujuki Gao a străpuns Ligheanul Cosmic, continuîndu-și cu bine drumul spre largul cerului. Era un succes imens, o victorie a științei și a curajului omenesc, o mare izbîndă. Savanților care au contribuit la acest succes li s-au acordat toate onorurile cuvenite, iar Jujuki Gao a devenit unul dintre cei mai populari eroi, un idol

al tineretului, un exemplu de abnegație și cūrāj. Zeci și zeci de manifestări populare de pe întreaga planetă îl aveau ca oaspete de onoare pe celebrul pilot, care vorbea cu toată însuflețirea despre importanța acestei acțiuni în care el nu fusese — cītă modestie! — decit executorul în final al unei acțiuni complexe, concepută și calculată de către savanți în laboratoarele complicate ale bazei de cercetări.

Iată însă că, după nici doi ani de la acest zbor, Jujuki Gao, încă foarte tīnăr și aflat în plină activitate, sfirșește stupid, spre stupefacția tuturor, pierzīndu-și viața la bordul unei mici ambarcațiuni maritime, în raza portului școală a unuia dintre cele mai însemnate orașe de pe coasta oceanului. Ce căutase pe acea minusculă navă de exerciții, care făcuse timp de mai bine de o oră diferite demonstrații sportive în larg — figuri acrobatice de o rară spectaculozitate — și care eșuase, incredibil, ciocnīndu-se de picioarele digului mare de la far? Cum de acceptase o asemenea aventură? Cum de se produsese acest accident, mai exact cum de manevrase pilotul atīt de copilărește tocmai în apropierea stīlpilor aceia de beton? De ce îi fusese îngăduit să evolueze pe o asemenea ambarcațiune, periclitīndu-și viața, cīnd viața lui era atīt de prețioasă și necesară științei? Toate aceste întrebări m-au frāmīntat vreme îndelungată. Comunicatul oficial privind cazul în speță nu mă satisfăcea de loc. Astfel, am deschis ancheta.

Încă de la primele cercetări a ieșit la iveală un *amănunt* senzațional, necunoscut publicului pînă atunci, care schimba dintr-o dată unghiul de judecată al întîmplării.

Jujuki Gao frecventa abia de cîteva luni baza de agrement a școlii navale din respectivul port oceanic. Și asta cu aprobarea direcției Centrului de cercetări spațiale. De ce îi fusese aprobată cererea de a relua exercițiile acrobatice pe care le abandonase de mult și care îi puneau în pericol viața? Cei întrebați îmi ofereau răspunsuri vagi, confuze ori pur și simplu refuzau să răspundă. Asta m-a ambiționat și mai mult. Era exclus să mă poată mulțumi replica pe care mi-o serveau cei mai mulți: „Cine putea să-i refuze un capriciu... Dacă el voia să facă iarăși sport nautic...”

Ceea ce m-a făcut să devin și mai iscoditor în toate a fost faptul că un alt pilot eminent, bine cunoscut pe planetă, Ray Marschall, devenise instructor al respectivei școli navale abia de puțin timp, adică numai cu cîteva săptămîni înainte ca Jujuki Gao să-și reia antrenamentele acrobatice abandonate încă din studenție. Cei doi navigatori erau prieteni din copilărie, prieteni intimi, aproape nedespărțiți. Și, culmea, aprobarea lui Ray Marschall de a trece din serviciul Centrului de cercetări spațiale în rîndurile instructorilor școlii fusese aprobată chiar de către direcțiunea acestui Centru. Legăturile pe care le stabileam între aceste relații mă duceau la interpretări dintre cele mai ciudate, astfel că, foarte curînd, mi s-a interzis continuarea an-

chetei. Am protestat, desigur, fără nici un rezultat. Mi s-a ordonat, categoric, încetarea oricărei investigații în acest caz.

Ei bine, nu m-am dat bătut cu una cu două. Am cercetat pe ascuns, riscînd, adunînd argumente după argumente pînă cînd totul mi s-a relevat cu o maximă claritate. Atunci am înaintat dosarul cu probe complete, guvernatorului. Cineva trebuia să plătească.

— Cine? m-a întrebat guvernatorul.

Am rămas pe gînduri. Era prima dată cînd mi se ridica această întrebare.

După cinci zile am cerut să plec de pe Orfeea. Oriunde, numai să plec. Pretextasem o erupție vulcanică periferică, și obsesia mea, boala mea cronicizată...

De fapt am plecat pentru că mă văzusem nepuțincios în fața unor adevăruri pe care eram chemat să le apăr prin însăși profesiunea mea, prin însăși ideea profesiei mele.

Jujuki Gao trebuia să moară. Traversînd Ligheanul Cosmic, organismul său fusese infectat de o anume radiație G.R.4, necunoscută. Cabina spațială nu fusese prevăzută cu izolație corespunzătoare; constructorii neglijaseră posibilitatea întîlnirii radiațiilor G.R.4 în această zonă, pînă atunci nesemnificate de nici un aparat — dar nici un aparat, odată intrat în zona Ligheanului, nu mai funcționase normal! Pilotul nu mai avea acum nici o șansă de supraviețuire, totul fiind doar o chestiune de timp. Cînd, în cele din urmă, infecția a început

să-și arate fățiș uritele însemne, provocându-i tulburări ciudate, nu mai rămase nici o îndoială că Jujuki Gao va sfîrși, nu peste mult, în chinuri groaznice, fără ca medicii să-l poată ajuta în vreun fel oarecare. Atunci a apărut Ray Marschall cu propunerea, oferindu-se el însuși să-l ajute pe prietenul său să-și reia antrenamentele nautice.

După amînări repetate, cei care îi aprobaseră lui Ray Marschall transferarea ca instructor la Școala navală i-au permis tacit lui Jujuki Gao să-și reia exercițiile de acrobație cu ambarcațiuni maritime ușoare în cadrul bazei sportive a școlii unde funcționa prietenul său, care, de fapt, îl ademenise spre acest sport. Restul nu mai trebuia explicat. Inevitabilul 's-a produs. Tăcerea și misterul ce au învăluit întreaga afacere au fost răscolite abia de deschiderea anchetei mele. Iar acum, cînd știam totul, cînd avem imaginea clară a acestei tragedii, trebuia să numesc un vinovat, un om sau mai mulți oameni care să ispășească vina de a fi provocat direct sau indirect moartea unui asemenea om. Trebuia să rostesc numele vinovatului... Al adevăratului vinovat!... Am preferat să plec de pe planetă, să plec...

Cînd pe Luana credeam că nimic nu mă va mai tulbura, planeta avînd o civilizație umană formată de-a lungul a peste cinci milenii, cînd credeam cel mai mult în stabilirea mea definitivă acolo, între acei oameni care prin comportamentul lor, prin gîndire, prin organizare socială, prin tot ceea ce făceau îmi imprimau o profundă siguranță a existenței, îmi

imprimau un calm creator, atit de necesar și de bine venit, s-a întimplat să primesc însărcinarea de a deschide o anchetă, în aparență banală, neinteresantă, dar care m-a făcut, în final, să aleg iarăși drumul evadării. Și am plecat pe o altă planetă, neputincios și bolnav, fugind parocă de mine, de propriile mele obsesii, de propriile mele eșecuri...

Sub egida Academiei de științe istorice, fusese organizată o expediție de mare amploare în deșertul Edima, cu scopul de a se efectua săpături în zona masivului Inoa, unde se descoperiseră, cu puțin timp în urmă, incidental, străvechi morminte ale civilizațiilor dispărute Raf și Rip, morminte încă necercetate suficient. Echipa, alcătuită din arheologi, geologi, lingviști, medici, precum și din tehnicieni experți în manevrarea aparaturii speciale, destinate unor asemenea intervenții pretențioase, număra douăzeci și cinci de membri, avându-l în frunte pe savantul Tiberius, un om energic, plin de inițiativă, posesorul unei vaste culturi, ce se bucura de enorm prestigiu profesional, dobândit la vârsta sa, încă foarte tinăără, de nici cincizeci de ani impliniți.

Expediția a durat trei luni. Vestigiile lumilor dispărute, aduse la lumina zilei din întunericul sacrelor morminte, s-au dovedit de o excepțională importanță pentru reconsiderarea și reconstituirea unei epoci de mult apuse, care a stat la baza formării și evoluției culturii ulterioare a omenirii de pe planetă.

Mormintele erau de fapt niște catacombe tăiate meșteșugit în zidurile de piatră ale masivului Inoa, la poalele căruia se păstrau urmele așezărilor ce constituiseră cîndva un puternic centru social și economic. Mormintele din catacombe aparținuseră incontestabil căpeteniilor și conducătorilor aceluia ținut bogat, fiind amenajate cu mare dichis, după un riguros ceremonial funerar, în funcție de importanța și rangul celui înhumat. Obiecte lucrate în metale prețioase, cioplite din pietre scumpe, obiecte de uz casnic sau de muncă și luptă, totul era aranjat astfel, încît mormîntul propriu-zis să fie pus în evidență. Situat în centrul încăperii, a cărei intrare fusese strașnic ferecată, el se păstrase aproape intact de-a lungul veacurilor, dimpreună cu întreaga comoară ce-l înconjura, ca o mărturie de neprețuit a istoriei acelor timpuri legendare. Ciudat lucru însă. La reîntoarcerea din ținutul deșertului Edima, cîțiva membri ai expediției au dat semne de o deosebită oboseală fizică, pînă la extenuarea totală, o oboseală aparte, mai curînd o toropeală care se accentua progresiv, producînd persistente dureri de cap și o febră musculară acută, afectînd deopotrivă întregul sistem muscular al corpului. Simptomele erau, evident, ale unei maladii. Medicii i-au examinat atent pe cei ce acuzau durerile respective, le-au indicat tratamentul, regimul alimentar și de odihnă — totul fără nici o abatere — dar boala în loc să cedeze se agrava. Rînd pe rînd oamenii aceștia au paralizat, membrele li s-au atrofiat, pentru ca să sfîrșească în

cele din urmă total anchilozati. Șase din douăzeci și cinci de membri ai expediției au murit astfel. S-a emis imediat ipoteza că ar fi vorba de un virus străvechi, dispărut din societatea contemporană, care se menținuse încă în viață — aproape incredibil — sute și chiar mii de ani, pe obiectele vechi scoase acum la iveală, în urma săpăturilor arheologice, din mormintele desfăcute. Virusul trebuia să fie, desigur, contagios.

Examenul medical al celorlalți membri ai expediției, ca și al obiectelor aduse de aceștia au infirmat ipoteza. Virusul nu era prezent nicăieri. Mai mult chiar, încercarea de a transmite boala s-a soldat cu rezultate negative. Apariția subită a acestei boli neidentificate pe planetă și nici pe altele cu care existau schimburi materiale și umane rămânea o enigmă. Specialiștii de seamă ai istoriei medicinei au răsfoit cărți vechi ce descriau simptomele bolilor de mult dispărute, fără a ajunge la nici un rezultat satisfăcător. Nici una din maladiile menționate nu avea un complex de manifestări atât de variat. Boala părea a fi o sinteză a mai multor boli care s-au manifestat de-a lungul istoriei omenirii, în epoci diferite.

Profesorul Tiberius a venit atunci cu o propunere curajoasă: să se organizeze o nouă expediție la catacombele deșertului Edima, care pe lângă cercetări arheologice, de care oricum era încă nevoie pentru elucidarea unor importante probleme de istorie, neclare din lipsa probelor materiale suficient de

convingătoare, să cerceteze totul și sub aspect medical.

Propunerea a fost îmbrățișată cu oarecare prudență. Totuși la nici un an de la terminarea misiunii precedentei expediții, o alta, cu un program de studiu și de cercetări mult mai bogat, își începea activitatea în zona deșertului Edima. De data aceasta, în rândurile membrilor ei se aflau chimiști, bacteriologi, atomiști, speologi și, bineînțeles, medici, alături de obișnuiții arheologi, de specialiștii în paleografie, de geologi, astrofizicieni ș.a.

Cercetările au decurs normal — programul săpăturilor, al studiului și în general al investigațiilor științifice se desfășura în condiții optime, fără nici un incident, fără nici un eveniment aparte. Grija ca nimeni să nu cadă victimă necunoscutei boli se materializa practic în controlul medical al tuturor membrilor expediției, repetat zilnic de câteva ori, precum și în supunerea la examene amănunțite a tuturor pieselor extrase din sol ori din catacombele mortuare, înainte ca ele să fie trecute în inventarul de lucru al expediției. Sanitarii echipați în strașnice costume de protecție, purtând aparate de analiză chimică și bacteriologică rapidă, verificau în amănunțime fiecare bucată de sol răscolită, pe toată suprafața șantierului, fără să poată semnala prezența virusului respectiv, care se bănuia că are o existență extrem de scurtă în afara vreunui cîmp favo-

rabil de acțiune. Transplantat de pe un organism pe altul, într-un timp ce depășea durata de câteva minute, virusul se pare că nu rezista și astfel boala nu putea fi transmisă.

Primul care a venit în contact cu virusul, descoperindu-l astfel, fatal, în a șasea zi de lucru, a fost un tânăr medic specialist în boli maligne, care se aventura fără ezitare în zonele cele mai obscure ale șantierului. După ce a cercetat în amănunțime catacomba nr. 9, a cerut imediat să i se facă un ros control medical. Și nu greșise. Organismul îi fuscose infectat.

— Focarul virotic, explicase el, trebuie căutat în mormint, în moaștele acelea de milenii. Acolo cred că am dat de urma virusului. Adică nu, nu cred. Sînt sigur.

Profesorul Tiberius a confirmat că, într-adevăr, doi din cei care pieriseră, au efectuat lucrări și în catacomba nr. 9.

— Și în mai care? a fost întrebarea imediată.

— În catacombele nr. 4 și 10.

— Atît?

— Atît.

— Ceilalți?

— În celelalte catacombe... Aproape în toate...

Au fost verificate toate mormintele. Rezultatul obținut i-a paralizat pe membrii expediției. Pretutindeni virusii erau prezenți. Pretutindeni!

În casete de plumb, închise ermetic, fragmente din moaștele catacombelor au fost scoase de la locurile lor și transportate în laboratoarele unui institut de cercetări. Aici însă, toate analizele s-au dovedit negative. Moaștele nu erau infectate. Morții nu suferiseră de această boală și nici nu întreținuseră activitatea virusilor în țesuturile corpurilor lor. În schimb, microbi morți au fost găsiți pe pereții exteriori ai casetelor de plumb cu care moaștele fuseseră transportate. Așadar, virusii veneau de undeva din grotă, din spațiul catacombei. Dar de unde?

O anume reținere îndreptățită i-a făcut pe membrii expediției să refuze de a mai intra în vreuna din grotele șantierului. Aceasta și pentru că opt dintre ei reclamau simptomele necruțătoarei boli. Dar, ceea ce a determinat cu adevărat întreruperea cercetărilor științifice au fost acuzele pe care membrii familiilor celor treisprezece victime i le aduceau lui Tiberius, făcându-l responsabil și vinovat direct. Se spunea că nu luase măsurile de protecție corespunzătoare și în plus el nu intrase niciodată în catacombe pînă lîngă locașul mormintelor, deci știa ceva, era inițiat. Acuzația fiind deschisă, oficială, procuratura a fost nevoită să acționeze, și astfel am început să anchetez pe șantierul arheologic de la Edima.

În această situație am apelat la roboți. Înzestrați cu aparatura de analiză corespunzătoare, erau teleghidați în interiorul catacombelor, lucru ce nu se făcuse inițial datorită deteriorărilor, fatale pentru cercetarea arheologică, pe care mișcările lor meca-

nice le produceau. Ei bine, rezultatul a fost aproape senzational. Virușii pluteau în aer, în atmosfera grotelor, de jur-împrejurul mormintelor propriu-zise. Erau pulverizați într-un anume caz, doar într-un anume caz, doar într-un moment bine precizat, adică exact atunci cînd se apropia cineva nepermis de mult de lăcașul mormîntului.

— Principiul rudimentar al celulei fotoelectrice practicat cu mil de ani în urmă! s-a pronunțat cineva.

— Nu cred, a cotrazis altcineva. E vorba de o chestiune mult mai simplă. De principiul pîrghiei.

— Admiteți?

— Fără îndoială. În clipa cînd o greutate acționează asupra unei anumite porțiuni de pe suprafața padimentului alcătuit din lespezi de aceeași dimensiune și formă, pentru a face insesizabilă ochiului neavertizat această capcană, o pîrghie declanșează mecanismul de ventilație al unei încăperi destinate culturilor virușilor de unde printr-un orificiu minuscul sînt pulverizați în atmosferă cîteva milioane de asemenea invizibile microorganisme ucigătoare.

— Cu ce scop?

— Mă mir că nu înțelegeți. Este vorba de apărarea comorilor ascunse în aceste catacombe. Oricine ar fi intrat aici, să jefuiască, era sortit morții. Nu vă amintiți legendele? Cei ce pîngăreau lăcașurile sacre mureau fără alegere. Iată aici una din explicațiile acestor morți misterioase.

Cel ce oferise explicațiile nu fusese altul decît Tiberius. El știuse deci. Atunci, de ce nu prevenise

pe nimeni? De ce nu atrăsese atenția asupra unei asemenea primejdii?

— Pentru că nu știam în ce fel ne pîndește moartea; sistemele de apărare diferă de la regiune la regiune, de la catacombă la catacombă adesea, a explicat el cu demnitate. Ceva asemănător s-a petrecut cîndva pe Terra. Știu asta din cărțile vechi pe care le-am citit în urmă cu ani de zile. Dar pe Terra...

Pe Terra... Am tresărit la auzul acestui nume. Îmi părea bine că puteam vorbi despre Pămînt deși în contextul acela... Așa că am tăcut, adică n-am spus că mi-era dor de Pămînt, că m-aș fi întors bucuros pe Pămînt dacă n-aș fi știut că acolo îmi îngropasem părinții și prietenii și... Sau, poate tocmai de aceea ar fi trebuit să mă întorc pe Terra.

— De ce n-ați spus nimic despre asta pînă acum? l-am întrebat sec.

— Dacă îi preveneam, cine mă mai urma oare în această acțiune, în această expediție care a furnizat omenirii date fundamentale privind o anume perioadă cheie din istoria evoluției sale? Nimeni. De asta sînt sigur.

Declarațiile lui Tiberius au agravat într-un fel situația. Asupra mea se făceau, de către unele cercuri influente, insistente presiuni, cerîndu-mi-se să mă pronunț pentru o pedeapsă exemplară, capitală chiar, aplicată savantului care dusesse la moarte colegi de-ai săi, oameni în fond, numai pentru a putea scoate la

lumină relicvele lumii antice de pe o planetă oarecare, pierdută în largul infinit al Cosmosului.

— Nu vă grăbiți cu pedeapsa capitală! replicam eu îndrăznit. Nu-i acordați lui Tiberius nici o circumstanță atenuantă? Viața întreagă și-a dedicat-o științei; a petrecut zile și nopți fără număr între tomurile mai vechi ori mai noi ale arhivelor și bibliotecilor, între cărți pe care puțini oameni sînt astăzi în stare să le descifreze fără ajutorul computerelor; și-a cheltuit energia, tinerețea și toți anii de pînă acum în cercetări arheologice, aici ori pe alte planete, scoțînd la iveală de sub negurile uitării uimitoare mărturii despre vechile noastre civilizații, contribuînd astfel, cum puțini în lume au făcut-o, la cunoașterea fidelă a trecutului nostru, la cunoașterea noastră, a vieții și evoluției noastre pe scara istoriei. Toate acestea nu contează? Toate acestea nu valorează nimic? Nu vă spun nimic despre omul acesta? Despre savantul acesta?

— Și ce-are a face? Să fi intrat și el în catacombe!

— Dar nu înțelegeți că i-a fost frică de moarte?

— Și atunci, laș, i-a împins pe alții să moară în locul lui!? Tiberius este vinovat de moartea lor, deci Tiberius trebuie să moară!

— De ce să moară? Dacă e vinovat — și fără îndoială are o vină însemnată — nu poate fi altfel pedepsit?

— Să moară!

Încercările mele de a evita procesul și mai ales de a-l scoate pe Tiberius de sub amenințarea morții care mi se părea, orice s-ar zice, absurdă și neîntemeiată, au fost zadarnice. Presiuni din toate părțile, mai cu

seamă din partea unor înalte personalități ale științelor istorice, s-au exercitat cu încăpăținare pînă cînd Tribunalul Suprem a decis judecarea în public a acestui caz.

Mi-am dat demisia. Nu puteam, nu mă simțeam în stare să apar în instanță. Nu-l puteam acuza pe Tiberius, nu-l găseam într-atît de vinovat, încît să cer moartea sa. Simțeam că era împotriva demnității mele umane, împotriva legilor firii și ale civilizației.

— De ce? m-a întrebat președintele Tribunalului.

— Pentru că Tiberius nu este un *ucigaș*. El nu și-a dus oamenii în deșert, în expedițiile sale cu gîndul de a-i omorî. Cel puțin acest lucru sper să nu-l conteste nimeni. Fără îndoială putea să forțeze catacombele punînd mai întîi roboții la lucru. Era și aceasta o soluție. Dar voi ați văzut vreodată cum arată o bucată de pînză, bunăoară, care s-a păstrat de veacuri în adîncul unor asemenea catacombe? Întrebați-i pe cei ce-au văzut și ei vă vor spune: ca un fum, ca un abur. Ori, dacă pune *mîna* vreun robot pe acest fum de mătase, arheologul nu mai are nimic de văzut. Arheologul vine degeaba... Inutil... În asemenea cazuri merită să mori ca să poți vedea și să poți atinge mina lucrurilor. Tiberius n-a ajuns să le poată vedea niciodată. Ele s-au spulberat la cea dintîi atingere a celor dintîi oameni care le-au descoperit. Cînd a venit Tiberius n-a mai văzut decît *aburul* care se destrăma și fotografiile ce-au fost făcute la timp și pe care le puteți vedea și voi cei ce ați stat aici tot timpul în comodele voastre locuințe. Oare asta nu e mai trist chiar decît moartea? Să conduci oameni spre un trecut pe care după ce l-ai descoperit să

nu-l poți atinge niciodată, lăsînd pe alții s-o facă înaintea ta, pentru că tu trebuie să-ți păstrezi — poate laș — viața cu strășnicie, pentru că tu nu ai voie să riști, să-ți pui viața în primejdie, să mori odată cu lumea la care ai ajuns coborînd vertiginos prin istoriile păstrate în straturile sedimentate ale solului amorf, pentru că tu trebuie să trăiești — laș — și să relatezi celorlalți, celor mulți, despre universul pe care numai tu ești în stare să-l apreciezi exact, pentru că numai tu îl cunoști, pentru că numai tu l-ai cunoscut cu prețul sacrificiului de a fi renunțat la viața ta *particulară*, stînd între papirusuri și între antichități mute spre a descifra taine de care lumea are atîta nevoie pentru a se putea cunoaște pe sine cu adevărat, în fine, pentru că dacă tu ai muri, sacrificiul acelora care au văzut primii lumea de veacuri ar fi cu adevărat zadarnic, ar fi inutil și prostesc. Oare condiția aceasta a lui Tiberius nu este ea însăși un soi de moarte latentă pe care voi...

— Oprește-te! Delirezi.

Deliram... Îmi dau seama că totul în mintea mea se învîrtea atunci într-un circuit nebulos de idei pe care le exprimam — de ce n-aș recunoaște? — confuz și pătimaș, căci mă vedeam din nou înfrînt, din nou nevoit să abandonez în acțiunea de aducere în lumină a adevărului, de apărare a adevărului, de impunere a adevărului... Adevărul...

Am plecat de pe Luana fără să mă gîndesc încotro. Mi se oferise un post de procuror districtual în marina comercială de pe Saturnian și am acceptat necondiționat.

Un reporter al nu știu cărui ziar de seară de pe Luana a ținut să-mi ia un interviu la plecare. Abia i-am răspuns la câteva întrebări, între care și inevitabila: de ce plec.

— De ce plec? i-am răspuns, văzându-mă în dificultate. Din cauza erupțiilor vulcanice.

— Ce erupții? Nicăieri nu sînt erupții vulcanice.

— Ba da. Se așteaptă în această zonă în care ne aflăm... De mic am oroare față de lava dezlănțuită.

Am privit-o pe Liliana care se sprijinea de brațul meu.

— Nu-i așa, Liliana?

— Da, a aprobat ea. În urma unui accident...

— Cunoșc, a întrerupt-o reporterul. Știu totul. Am citit despre ceea ce s-a întîmplat atunci pe Pămînt. Am fost profund emoționat, vă rog să mă credeți. De fapt, de aceea am și dorit să vă cunosc...

— Pleacă din cauza erupțiilor vulcanice, a insistat Liliana, dar nu cred că era convinsă de ceea ce spunea.

În drum spre Saturnian am aflat că, într-adevăr, la puțin timp după plecarea noastră s-au înregistrat câteva erupții vulcanice, de o importanță insignifiantă însă. Cît despre procesul lui Tiberius, veștile provenite erau destul de incerte. Am reținut doar, ca sigură, condamnarea cu suspendarea executării pedepsei. Se spunea însă că de fapt și Tiberius suferise de o boală cronică incurabilă despre care nu a spus nimănui nimic pînă aproape de moarte. El s-a stins într-un sanatoriu nu mult după pronunțarea Înalțului Tribunal. Nu m-am interesat niciodată special

de cazul acesta, însă cred cu toată convingerea că pentru Tiberius era oricum mult mai bine să fi murit, poate chiar înaintea procesului despre care și acum mă îndoiesc că ar fi avut loc.

Acestea toate mi-au venit în minte atunci, în seara aceea fosforescentă de pe Santa Barbara, când împreună cu Maria am străbătut lungi străzi, am traversat scuaruri și parcuri ciudate, cu vegetație răzvrătită într-o teribilă neputință de înălțare pe verticală, mergînd în lungul cheiurilor înalte, zidite pe malul unui fluviu ce părea mort, impietrit. Fără să vreau, prin fața ochilor minții mi-a trecut atunci aproape întreaga viață, anii mei de zbucium și de frămintări, anii mei de căutări și de speranțe, de certitudini și de renunțări, și nu știu de ce m-am simțit mai ușurat și mai bine. Nu știu dacă în minte mi se limpeziseră cîteva lucruri care mă solicitau, niște *adevăruri* cărora nu le puteam da nume, dar știu că din seara aceea m-am simțit cumva eliberat de sub presiunea derutantă a unor obsesii, ca să folosesc un cuvînt al Lilianei, și nu cred să greșesc spunînd că am început să mă simt mai sigur pe mine, mai bărbat, mai demn.

— ... apoi nimeni n-a mai vorbit despre doctorul Așvabanidze. Generația lui l-a uitat, cei ce-au venit după aceea au crezut că era doar o legendă ...

Oare despre ce-mi vorbise Maria în tot acest timp? Habar nu aveam. Nu o ascultasem. Nu mă interesase sau pur și simplu nu putusem să mă concentrez, să

mă smulg din gândurile mele, iar acum, trezit ca din somn, tăceam în continuare, căci orice intervenție m-ar fi putut trăda desigur, și nu voiam ca Maria să-și dea seama că de fapt n-o ascultasem deloc, că uitasem cu desăvîrșire de ea, că nici nu-mi dădusem seama o vreme dacă mai eram împreună sau dacă hoinăream de unul singur în noapte.

— Dar tu nu mă ascuți. Nu-i așa?

— Ba da. Ba da, i-am replicat cu promptitudine. Te rog să continui. Este foarte interesant ce-mi spui...

— N-am ce să continui. Asta a fost tot. Atît și nimic mai mult. Nu-ți dai seama că aici se poate sfîrși o viață? Sau că poate începe o alta? Nu-ți dai seama? Ei bine, de aici încolo începe viața mea cea nouă, cea de azi, despre care însă prefer să nu-ți spun nimic. De acord?

— De acord.

— Atunci, hai la culcare. S-a făcut tirziu, iar mîine în zori trebuie să ne imbarcăm pentru întoarcere.

Era o noapte liniștită, calmă, însă nu-mi puteam da seama dacă cerul era acoperit cu nori sau dacă era senin, dacă deasupra noastră străluceau stelele sau nu — de jur-împrejur se înălțase o vagă lumină fosforescentă, siderală, care mă deruta, care mă predispunea unei neliniști nostalgice, care îmi provoca o calmă febrilitate, dacă se poate spune asta, ca după o lungă și plictisitoare boală, și-mi era dor de acasă, de Liliانا, de prieteni, de muncă și poate mi-era dor de Pămînt...

Un bătrîn pisălog, agasant și nesuferit

Data fixată pentru susținerea disertației, în vederea obținerii de către Liliana a titlului de doctor în științe filozofice, fusese amînată cu douăzeci de zile din cauza participării unuia dintre referenții delogați, profesorul Flugges de la Universitatea din Tschen, la Congresul interplanetar de logică, pe Mokra, în Galaxia Medie. Întârzierea ne încurca intrucitva planurile, pentru că intenționasem ca imediat după aceea să plecăm pe Coasta de Marmură, unde să petrecem cîteva săptămîni de vacanță, departe de freamătul capitalei, departe de toate problemele ce ne solicitaseră în vremea din urmă, să uităm că ne aflăm pe o mică planetă, cu nume atît de obscur — S.M. 61.100 — să fim numai noi doi, numai noi cu marea, cu soarele calm, mîngiați de vîntul dinspre larg, ce aduce miros crud de alge, și legănați de somnul nopților subțiri ale sudului bun și primitiv dintotdeauna.

Toate acestea erau deocamdată simple planuri, planuri ce amenințau să nu se poată împlini. Odată cu începerea noului an universitar, Liliana trebuia să se prezinte la post, la Catedra de Logică a Institutului R.F.L., iar eu aveam să-l înlocuiesc pe colonelul Bred pe tot timpul cît lipsea de pe planetă: urma să participe la lucrările comisiei juridice interastrale, convocată pentru abrogarea unor paragrafe depășite din vechea lege a Dreptului cosmic. Dar chiar și în această situație deși ne rămîneau la dispoziție abia

cîteva zile, speram totuși să putem pleca pe Coasta de Marmură, cu condiția ca pînă atunci să nu mai intervină nimic neprevăzut.

După întoarcerea de pe Santa Barbara îmi reluasem activitatea normală de la procuratură, rezolvînd iarăși o mulțime de chestiuni mărunte, anoste, fleacuri fără importanță, care mă consumau și, mai mult, mă iritau. La drept vorbind n-ar fi avut de ce. Pe planetă totul decurgea în limitele firescului; incidente care să se situeze grosolan în afara legilor și normelor de conduită socială nu se înregistrau, ceea ce mă mulțumea desigur, îmi lăsau convingerea că trăiam într-o lume civilizată, de înaltă responsabilitate morală; numai că în situația mea, mai bine zis în funcția pe care o dețineam, de prim-procuror executor, eram obligat să nu uit nici o clipă măcar că de undeva, de oriunde, ar putea să apară la un moment dat, oricînd, un om sau mai mulți oameni capabili a face rău semenilor lor, că ar putea să atenteze la liniștea și calmul creator al tuturor, că ar putea să ne îngrozească printr-un comportament incompatibil cu conduita generală a cetățeanului superior al zilelor noastre.

— Faci prea mult exces de zel, mi-a reproșat într-o bună zi colonelul Bred.

— Nu-mi fac decît datoria.

— Așa spunea și Pasakopoli, dar el făcea ce făcea și nu agasa pe nimeni cu suspiciunile sale.

— Interesant.

Bred mă privea calm, aproape plictisit.

— Și asta abia acum mi-o spui? am continuat, enervîndu-mă de-a binelea. Înțeleg că mă conside-

rați un suspicios agasant, un fel de om într-o ureche. Da? ... Vă nemulțumește activitatea mea, vă incomodează, nu vă convine?! Perfect. Dacă vrei, pot pleca oricînd.

— N-ai decît să pleci, dacă tu crezi că astfel vei rezolva ceva. Ai plecat și din alte părți, știm cu toții acest lucru; ai plecat din multe părți, de fiecare dată atunci cînd ți-se părea că erai înfrînt, ori poate, într-adevăr, erai înfrînt. Dar ce dovedesc plecările astea ale tale? Nimic altoeva decît că ești un om slab, că renunți prea ușor, că nu ai tăria să lupți pentru adevărul tău, dacă crezi cu adevărat în el. Să lupți...

— Să lupți, să lupți! Aici, pe S.M.-61 100, cu cine trebuie să lupt? Cu tine? Cu guvernatorul? Răspunde-mi.

Oredeam în prietenia cu Bred. Era o prietenie frumoasă, bărbătească, sinceră, ca între doi vechi camarazi. Deși era șeful meu direct, eu trebuind să-i execut dispozițiile, să-i urmez hotărîrile cu strășnicie, n-am simțit niciodată prezentă între noi distanța impusă anume prin superioritatea poziției sale. Colone-lul era un om drept și cinstit, un om dintr-o bucată, pe care îl iubeam pentru că știa să inspire celor din jur încredere și calm, pentru că era un om deschis, degajînd în totul o mare căldură sufletească, pentru că era un entuziast și un pasionat al domeniului adolescenților, pentru că era demn, dîrz și puternic... De aceea, discuțiile noastre aveau deseori caracterul unor elegante și severe dueluri în care schimbul de idei se făcea parcă sub scînteile reci ale tăișurilor de armă.

— Să lupti cu tine, în primul rînd! Abia mai apoi să lupti cu alții!

— Ascultă Bred, i-am spus liniștindu-mă dintr-o dată. De ce m-ați trimis pe Santa Barbara? . . . De ce cînd m-am decis să lupt, cum zici tu, cînd în sfîrșit mă decisem să lupt, nu să evadez, m-ai obligat să plec? Să fiu absent. De ce?

— Pentru că aceea nu era bătălia ta.

— Nu înțeleg . . .

— M-am exprimat cît se poate de limpede.

— Era bătălia ta?

Colonelul avea fața palidă — îmi dădeam foarte bine seama de aceasta, deși faptul că era blond putea să deruteze. Dar, nu. Lui Bred i se scursese tot sîngele din obraji, ceea ce mă făcea să înțeleg că discuția îl provocase, că din clipa aceea nu mai voia să dea înapoi, urmînd să-mi aducă la cunoștință ceva grav, deosebit de grav — și Bred nu glumea niciodată în asemenea împrejurări. Am simțit la rîndu-mi cum o spaimă îmi taie răsufierea și n-am mai îndrăznit să articulez nici un cuvînt. El însă a înțeles altceva din tăcerea aceea și mi-a făcut semn cu mîna să aștept, să n-am nici o grijă, va vorbi, va vorbi negreșit, numai că trebuia să-și aleagă cuvintele, neștînd prea bine cum să înceapă.

— Isteria ta, provocată de erupțiile vulcanice, am crezut-o și n-am crezut-o. Dincolo de ceea ce se vedea, bănuiam că există alte motive, mult mai puternice, mult mai întemeiate pentru criza prin care treceai . . . Știam că fusesseși internat, nu de mult, într-un sanatoriu de boli nervoase. În mod normal, o asemenea afecțiune aduce după

sine, în meseria noastră, cred că știi, trecerea din linia activă într-o altă activitate; adică tu n-ar mai fi trebuit să primești dreptul de a ancheta. În mod normal, repet. Dar tu primiseși. Mai mult chiar, fuseseși recomandat cu stăruință de către unele personalități ale vieții noastre interplanetare...

— Întimplător.

— ... personalități de al căror cuvînt nu se putea să nu ținem seama. Așa că, ori tu nu erai sau nu fuseseși cu adevărat bolnav, ori însărcinarea ta pe această planetă era de o asemenea importanță, suscitînd un asemenea interes, încît faptul că fuseseși bolnav nu mai conta. Sau abia de aceea conta. Vreau să spun că se risca într-un fel trimițîndu-te pe tine aici. Dar se risca inteligent, căci internarea într-un sanatoriu de boli nervoase putea constitui la un moment dat o bună motivare, o bună eschivă, o circumstanță atenuantă într-o anume situație...

— Habar n-am despre ce vorbești. Insinuezi ceva foarte grav, îmi dau seama, însă n-ai dreptate, n-ai nici un temei...

— ... situație în care, să zicem, ai fi fost descoperit, demascată... nu găsesc cuvîntul cel mai potrivit. În sfîrșit, activitatea ta, prezența ta în zonele calamitate era ușor suspectă, dacă îmi dai voie să folosesc acest cuvînt. Suspectă pentru că prea erai exact acolo unde se întîmplau evenimentele cele mai grave ale zilei, prea voiai cu tot dinadinsul să știi ce se petrece în acele locuri în care...

— Nu-mi făceam decît datoria...

— Exact. Însă, ce fel de datorie?

— Datoria de procuror.

— N-aveai ce ancheta acolo.

— Făceam parte din Consiliul...

— De la ședințele căruia obișnuiai să lipsești.

— Prostii!

— Acestea nu sînt argumente. Și-apoi, știi ceva? Te rog să nu mă mai întrerupi. Altfel n-am să mai continui și nu cred că altă dată voi mai fi dispus să-ți vorbesc despre lucrurile acestea cu atita franchețe.

— Bine. Trebuie să-ți cer scuze?

— Nu fă pe ironicul cu mine. Cel puțin nu acum.

Cîteva minute lungi am tăcut. Între noi se crease o tensiune ciudată, pe care n-o mai trăisem pînă atunci. Încercam să-l înțeleg pe Bred, dar insinuările formulate în privința activității mele mi se păreau absurde și nu izbuteam să intuiesc de unde veneau. Apoi, mă enerva felul acela de a vorbi fără să spună lucrurilor pe nume și am intervenit totuși:

— Mai concret.

— Am să fiu și mai concret.

Ascultam cu încordare.

— Trebuia să pleci de pe planetă din două motive, a reluat colonelul. Primul, pentru că deveniseși atît de surescîtat... de irascibil... de recalcitrant... încît dacă nu te trimiteam undeva, cine știe la ce prostii te angajai... Al doilea, pentru că voiam eu însumi să mă conving definitiv dacă ești, într-adevăr, uneltea cuiva, aici pe S.M.-61 100!? Asta era *bătălia* mea... Toată lumea te suspectează de acest lucru. Eu n-am crezut niciodată.

— Că aș fi spion? am îndrăznit o întrebare abia

șoptită, căci simțeam cum totul se învîrtea în jurul meu, simțeam cum mi se deschidea în piept un gol imens în dreptul inimii. În slujba cui? Să spionez ce?

— Ascultă! Am să-ți explic totul. Sîntem prea buni prieteni ca să-ți ascund ceva, după ce atîta vreme am fost aproape singurul care te-a apărât, care a crezut că ești nevinovat.

— Vorbește!

Colonelul Bred își ferea ochii de privirile mele — era prea tulburat în clipele acelea, iar eu prea înspăimîntat și prea derutat, ca să fim calmi, să ne spunem lucruri atît de grave privind-ne unul pe celălalt drept în față.

— Cînd ai venit pe planetă, s-a decis colonelul să vorbească, am crezut cu toții că vom avea de-a face cu un aventurier, cu un individ dintre aceia care caută pretutindeni senzaționalul, spectaculosul, teribilul în viață... Datele existenței tale ne conduceau lesne aici: copilăria, părinții chiar, apoi studenția, alegerea profesiei și mai ales peregrinările ulterioare — opt planete în doisprezece ani! — toate ne făceau să bănuim în noul prim-procuror executor un pasionat de cazuri aparte, de anchete fulminante etc., etc. ceea ce, mărturisesc sincer, nu ne prea convenea nici unuia... Planeta, prin poziția ei aparte, are un regim de activitate special — nu vreau să-ți vorbesc despre asta, ești de multă vreme la noi și nu mai poate fi un secret pentru tine — spun deci, planeta este destul de calmă prin specificul unei anumite activități care se desfășoară aici, și acest calm noi trebuie să-l menținem și să-l asigurăm, să-l apărăm, și așa mai departe; deci,

prezența unui procuror care să caute cu luminarea cazuri de anvergură nu ne încînta cîtuși de puțin. De aceea te-au și întrebat mulți despre planurile tale — dacă intenționeai să rămii definitiv sau aveai de gînd să-ți iei zborul de îndată ce te-ai fi plictisit... Răspunsurile echivoce ca și comportarea ta, într-un fel neașteptată, ne-au derutat o clipă, mai bine zis ne-au surprins la început, căci tu te apucaseși de treabă temeinică, ambalîndu-te în tot felul de chestiuni minore, pe care, de altfel, le-ar fi putut rezolva foarte bine colaboratorii tăi, sau chiar procurorii locali. Cu toate acestea, păraai nemaipomenit de dezinteresat față de problemele fundamentale ale vieții noastre planetare... Poate nu mă exprim îndeajuns de corect... Vreau să spun că îți plăcea să fii singur, să stai retras — nu îți făcu-seși prieteni și, mai ales, părea că nu te interesează nimic din ceea ce nu venea în contact direct cu meseria ta. Anchetele efectuate erau scurte și seci, pedepsele cerute — severe, dar drepte, ceea ce ne liniștise întrucîtva pe cei mai mulți dintre noi, socotind că, la urma urmei, ne îndoisem pe nedrept de tine. Totuși, exista ceva ce părea suspect: prea te băgai în toate fleacurile, prea voiai să cunoști multe *amănunte nesemnificative* ale vieții cotidiene de pe planetă, afișînd în același timp dezinteresul față de adevăratele, marile și delicatele probleme ale existenței noastre de care ar fi fost mai normal să te interesezi. Tu anchetai cazuri insipide în aparență, care îți favorizau însă pătrunderea în cele mai diverse medii sociale, în cele mai variate sectoare de muncă și de viață, înlesnindu-ți cunoașterea unui puls intim, interior al planetei, deloc ne-

glijabil pentru cineva care urmărește în mod programatic un anumit scop și...

Nu l-am întrerupt pe Bred, tot timpul cît a mai vorbit, alegîndu-și cu grijă cuvintele, căutînd să fie cît mai explicit, cît mai exact, dar abia astfel devenind cu adevărat confuz și greu de urmărit. În unele momente aveam impresia că regreta sinceritatea confesiunii, alteori că regreta însăși discuția angajată. Trecea însă repede peste aceste puncte de... criză și continua cu încăpăținare, cu înverșunare, de parcă ar fi vrut să-și spună sieși totul, să se încredințeze că gîndurile sale pot fi exprimate în cuvinte... L-am ascultat înfiorat, într-o tensiune cumplită, îngrozit de ceea ce auzeam, căci abia atunci realizam cît de aproape trecusem pe lîngă o primejdie fatală — și cît de aproape eram încă — fără să-mi dau seama, fără măcar să am habar, deși uneori simțisem cum se strîngea în jurul meu un cerc de amenințare a cărui cauză îmi scăpa. Dar acum totul se lumina în jurul meu. Și ce luminează!... Cumplită acuză... Cumplită...

Amfiteatrul Facultății de filozofie era puternic luminat. Locurile fuseseră ocupate, pînă la ultimul, cu mult înainte de ora fixată. O căldură dulceagă, venită de afară, făcea inutilă intervenția instalațiilor puternice de recondiționare a aerului; atmosfera continua să rămînă îmbîcsită, aproape insuportabilă.

Stăteam în rîndul întîi, la mică distanță de masa comisiei, străduindu-mă din răspuțeri să-mi concentrez atenția asupra a ceea ce rostea Liliana, expunîndu-și succint și sistematic subiectul tezei. Dar

nu reușeam. Broboane mari de transpirație mi se prelingeau pe temple și pe git, iar palmele îmi erau umede ca niciodată. Mă simțeam obosit, cumva epuizat, și din tot ce auzeam rostindu-se acolo, în acea seară, nimic nu-mi rămânea în minte. Numai titlul lucrării, anunțat cu voce profundă, de bas, de către profesorul-președinte al comisiei — *Teoria logică a interacțiunii sferelor de influență* — îmi stăruia agasant în urechi, repetându-se de zeci, de sute de ori, pînă la devalorizarea completă a oricărui înțeles. Pe Liliana o vedeam ca de la o mare depărtare sau ca aparținînd lumii personajelor acelora din filmele străvechi, mute, pe care astăzi abia dacă le găsești în arhivele cîtorva asociații academice de artă cinematografică; o vedeam în mișcare, într-o mobilitate complexă, fără să înțeleg însă nimic, pentru că nu rețineam nimic din tot ce se spunea acolo; nu mă puteam concentra; îmi dădeam seama numai, ca prin somn, că îi stătea bine cu ochelari, că aceștia ofereau un plus de seriozitate și gravitate chipului ei de fetiță alintată, obraznică; descopeream cu uimire că n-o mai văzusem, niciodată pînă atunci, îmbrăcată în negru, că o prindea de minune culoarea aceea întunecată; în sfîrșit, gîndurile îmi erau departe, foarte departe de tot ce se discuta acolo, reținînd doar cadrul, doar elemente disparate ale unei împrejurări festive, sărbătorești, de care ar fi trebuit să mă bucur nespus, să mă entuziasmez, să mă emoționez... De fapt, mă bucuram din toată inima pentru Liliana. Obținerea titlului de doctor în știința filozofiei însemna pentru ea — practic — deschiderea porților spre cercetarea înaltă, spre o carieră universitară pe care și-o dorise atîta și pe

care o abandonase mereu, urmîndu-mă dintr-ûn loc în altul, fără putința de a se stabili, refuzînd să se stabilească undeva, căutînd să fie mereu în preajmă-mi, mereu cu mine, să mă îmbărbăteze, să mă susțină moral ori de cîte ori... Acum însă eram decis: Liliana trebuia să ocupe, cu orice preț, postul de la Institutul R.F.L. Era un post pe care îl obținea de merit, un post important, odată cu titlul de conferențiar universitar — exact la disciplina căreia i se consacrase; trebuia să fac totul pentru ca Liliana să înceapă cu adevărat să lucreze, să se simtă stăpînă pe propriul destin, să-și urmeze vocația. Trebuia să fac totul! Adică trebuia să-i asigur liniștea și statornicia necesară muncii. Și nu era de loc simplu, mai ales în situația în care mă aflam. Asupra mea plana o bănuială îngrozitoare, o suspiciune pe care nu eram în stare s-o suport și nici s-o înfrunt. Nu puteam să mă împac cu ideea că lumea mă bănuia de spionaj, mai ales că nu-mi dădeam prea bine seama la ce s-ar fi putut referi spionajul meu. Pentru cine și ce să spionez pe S.M.-61 100?! Însemna că pe planetă se întîmplau totuși niște lucruri care mie îmi scăpaseră, niște lucruri deosebite, grave, pe care nu le sesizasem și de care nimeni nu mă făcuse atent, socotind desigur că le știam, că le-aș fi știut prea bine încă dinainte de a fi călcat pe suprafața acestui teritoriu. Ei bine, la urma urmei nu mă interesa și preferam să nu știu nimic. Venisem pe planetă dintr-o întîmplare; venisem căutînd liniște și cadrul propice pentru a-mi redobîndi pe deplin sănătatea. Iar dacă la mijloc existau și alte interese străine, care mă incomodau,

nu aveam decît să abandonez. Nu ar fi fost pentru prima dată.

Ideea plecării de pe S.M.-61 100 pusese stăpînire pe mine și începuse chiar să mă chinuie de-a binelea. Trebuia să plec! Trebuia să plec pentru a mă putea simți cu adevărat liber, eliberat de obsesii; trebuia să plec pentru a-mi putea păstra integră demnitatea mea umană, cel puțin în fața propriei mele conștiințe, sau mai ales în fața conștiinței mele încă nepătate. Căci tot ceea ce făcusem pînă atunci în viață, tot ceea ce crezusem, făcusem și crezusem cîstit, așa cum îmi dictase — bine sau rău — conștiința mea de om al lumii noastre avansate pe piscurile cele mai semețe ale evoluției generale. Și îmi plăcea să cred, cum îmi place să cred și acum, că sînt un om integru și demn, un om al acestui timp, al timpului meu.

Cocteilul oferit de Rectoratul Institutului — în virtutea unei vechi și frumoase tradiții — cu prilejul obținerii titlului de doctor în științe al unuia dintre membrii corpului său profesoral, s-a prelungit neașteptat de mult. Era aproape de miezul nopții și încă majoritatea invitaților se aflau în jurul mesei, susținînd conversații aprinse, bine dispuși, uitînd cu desăvîrșire să-și mai păstreze atitudinea solemnă și masca gravă ce o purtaseră cu toții în sala de conferințe. Se aflau acolo oameni veniți din toate colțurile planetei — specialiști în multiplele discipline ale filozofiei, profesori de largă reputație în întregul Univers, unii dintre ei solicitați să participe la festivitate din depărtate unghere ale Cosmosului.

Stăteam alături de Liliana, în capul mesei. Felicitările adresate ei mi se adresau întrucîtva și mie.

Strinsesem multe mîini în seara aceea, făcusem o mulțime de cunoștințe, fusesem obligat să rostesc nenumărate fraze de circumstanță, închinasem pe rînd cu toți cei prezenți, urîndu-i Lilianeî succes și fericire... Toate acestea însă m-au obosit. Eram, firește, mindru de soția mea, dar mă simțeam prea copleșit de o învinuire nedreaptă ca să mă pot bucura cu adevărat de acest succes al ei, de această sărbătoare a noastră. Așa că, după un timp, am ieșit pe terasă.

Afară era cald, o căldură înăbușitoare, deși curenți subțiri de aer mișcau frunzele în copacii înalți ce împresurau clădirea Institutului, situată într-un frumos parc întins pe o suprafață enormă de teren, chiar din marginea riului ce-și tăia se albia în extremitatea sudică a orașului. Cîteva minute am rămas pe loc, în cadrul ușii, urmărindu-mi neatenț umbra, prelungită enorm în față, pe aleea principală, deschisă imediat sub treptele ce descindeau lin de pe platforma elipsoidală a terasei. În cele din urmă am coborît.

În parc era liniște și întuneric. N-am înaintat prea mult însă, așezîndu-mă pe una din băncile vechi, fixate în marginea aleei, într-un loc de unde puteam ține sub observație terasa și de unde, la rîndul meu, puteam fi văzut de către oricine ar fi ieșit în cadrul ușii. Simțeam nevoia să fiu singur; simțeam că aveam nevoie de un timp pentru reculegere, de un timp al meu, numai al meu; simțeam această nevoie acut, mai acut ca oricînd...

Am stat așa, pe bancă, în umbra tăinuitoare a

noptii, poate o oră, poate mai mult sau mai puțin, nu-mi dau seama — îmi pierdusem total măsura celui timp inert în care mă adăncisem — când m-am auzit deodată chemat pe nume. N-am răspuns la primul apel. Eram prea absent; prea uitasem de mine. Abia când mi-am auzit numele strigat pentru a treia oară, am reacționat.

— Ți s-a întâmplat ceva?

— Nu, nimic... Ieșisem la aer... Înăuntru e prea cald...

De pe terasă, înaintînd spre mine, Liliana venea îngrijorată, urmată îndeaproape de cineva — nu-l puteam recunoaște de la distanța la care mă aflam încă. Le-am ieșit în întîmpinare.

— Ți-am remarcat lipsa și m-am temut ca nu cumva...

— Nu, nu fi îngrijorată.

În lumina palidă ce se proiecta dinăuntru prin deschizătura ușii, Liliana părea mult mai înaltă, mult mai suplă și mai tînără. Părea o adolescentă ce ținea cu tot dinadinsul să fie gravă în seara aceea, îmbrăcată în rochie neagră și purtînd cu ostentație pe nas o pereche de ochelari fumurii, mari, cu rame prea grele și prea butucănoase.

— Să ți-l prezint pe profesorul Georg W. Ulrich, un eminent savant...

— Vă rog, a protestat omul, întinzîndu-mi afectuos mîna.

— Încîntat, am spus, încercînd să-mi amintesc unde îl mai întîlnisem pe profesorul acesta a cărui figură nu-mi părea deloc străină.

— De altfel, a continuat Georg W. Ulrich, noi ne cunoaștem. Nu-i așa?

— Cred că aveți dreptate, am replicat. Nu-mi aduc însă aminte în ce împrejurare ne-am cunoscut.

— Am să vă reamintesc.

Era în felul de a vorbi al omului acesta o anume nuanță de insinuare care pe mine mă agasa și mă irita. Abia schimbasem câteva cuvinte și deja simțeam că foarte curînd îmi va deveni antipatic; însă nu puteam, nu aveam dreptul să-l resping. Făcea parte dintre invitații Lillanei și trebuia să mă port în consecință.

— La o conferință de presă într-unul dintre orașele care au suferit de pe urma mișcărilor seismice...

— A, da!

Mi-am reamintit numaidecît. Era omul care stătuse lîngă mine, cel ce insistase, încercînd să mă descoase în legătură cu detaliile *de culise* ale cutremurului. Îmi aminteam perfect. Ca și acum, atunci — atunci însă mult mai mult — reușise să mă irite, să mă enerveze de-a dreptul.

— Da, da, am reluat. Atunci mi-ați oferit, mi se pare, o carte de vizită.

— Exact. Sint însă convins că ați rătăcit-o.

— Mă tem că da.

— Nu face nimic. Mă bucur că ne-am reîntîlnit, și mai ales că ne-am reîntîlnit în acest cadru sărbătoresc.

— O, ești foarte amabil, profesore, s-a alintat Liliana. Nici nu-ți închipui cît mă onorează prezența dumitale.

Pe naiba, gîndeam. Un bătrîn pisălog, agasant și nesuferit. Unul care vrea cu tot dinadînsul să intre sub pielea mea, din cine știe ce motive, și care pro-

fită abil de naivitatea soției mele pe care, după cite imi dădeam seama, o cucerise de-a dreptul.

— N-am reținut, fie-mi îngăduită ignoranța — am reluat vădit ironic — care este specialitatea dumneavoastră, profesore?

— A, eu sint un filozof amator. Eu am doar filozofia mea practică...

— Nu mă-nđoiesc.

— Altfel nici n-aș putea fi un bun cunoscător al legilor fizicii cosmice. Și să nu crezi că sint lăudăros. Numele meu figurează astăzi în toate manualele școlare, dacă asta îți poate oferi o certitudine în plus în ceea ce privește aportul meu la filozofia...

— Să lăsăm asta, a intervenit Liliana.

— Exact. Să lăsăm asta, am convenit eu. Apoi am urcat cu toții treptele terasei.

Era o noapte frumoasă. Întunericul ce ne învăluia catifelat era compensat de luminozitatea stelară a rachetelor — traiectoriile lor se încrucișau pe cer într-un zbor rapid — apoi de tăcuta deplasare scînteietoare a numeroșilor sateliți multicolori ce-și făceau impasibili rotația în jurul planetei. Era un spectacol geometric, ca un joc de artificii altfel dirijat, mai puțin haotic, dar nu mai puțin exuberant, care imi plăcea, care mă fascina ori de cîte ori privirile mele stăruiau mai mult pe cer. Atunci însă, ochii au înregistrat fugar toate acestea cu un soi de grabă sau de neliniște, cu un soi de teamă ori de resemnare.

Înainte de a trece pragul în încăperea abundent iluminată, unde se consumau ultimele momente ale festinului nostru, Liliana s-a oprit, reținîndu-ne.

— Știi ce propunere extraordinară ne-a făcut

profesorul Ulrich? m-a întrebat cu exaltare Liliana.

— Sînt nerăbdător s-o aflu.

— Nu fi răutăcios pentru că n-ai de ce, m-a avertizat ea înainte de a-mi comunica neașteptata propunere a bătrînului savant.

Probabil nu-mi putusem ascunde iritarea, și din felul în care intonasem cuvintele Liliana înțelesc că voiam să-l tratez pe profesor în continuare cu sarcasm, cînd eu de fapt nu doream decît să-l fac să ne lase în pace.

— Ne-a propus, a reluat Liliana, să petrecem cele cîteva zile ale concediului, cîte ne-au mai rămas, undeva în munți, în localitatea în care locuiește dînsul.

— Inexact, a intervenit Georg W. Ulrich. Nu în localitatea, ci în casa mea care vă stă la dispoziție cu tot ce are pe dinăuntru și pe dinafară.

— Ai umor, profesore!

— Este un compliment?

— Poate. Oricum, îți mulțumesc pentru invitație. Nu știu însă dacă o vom putea accepta... dacă vom putea merge...

— De ce nu? Doar mi-ai promis! a protestat cu întristare Liliana. Acolo am putea să ne odihnim... Și tu ai atîta nevoie de liniște, de odihnă...

— Este o zonă montană deosebit de frumoasă, căutată de turiști și de sportivi.

— Da, profesore, numai că noi am cam abandonat sportul.

— Tocmai de aceea. La Kapu-kî veți avea tot ce este necesar pentru a relua contactul cu sportul.

— La Kapu-kî?

— Te rog. Mi-ai promis doar... Liliana era în

clipele acelea cu adevărat un copil. Cine știe ce-i povestise profesorul despre mica stațiune alpină de la Kapu-ki în care își ducea viața retras și singuratic, și ea se entuziasmase la maximum, nerăbdătoare să 'descindă' cât mai curînd pe meleagurile acelea.

— Bine, să vedem. Să ne mai gîndim.

— Ce să vă mai gîndiți? Mîine la prînz vă iau de la hotel. Am locuri pentru amîndoi în *miniminorul* meu cu care mă deplasez fără nici o dificultate pretutindeni.

— Ce zici de idee? Nu-i așa că vrei?

— Pînă mîine la prînz avem timp să luăm o hotărîre bună.

— În acest caz, eu mă retrag, a spus Georg W. Ulrich, strîngîndu-ne cu putere mîinile. Ne întîlnim mîine la amiază.

Liliana era fericită. Știa că orice amînare se consuma în favoarea ei. De aceea l-a și strigat din urmă profesorului, cu bucurie copilărească:

— La revedere, profesore! La revedere!

Capitolul XI

Casa roboților

Ne aflam de cinci zile la Kapu-ki, în mijlocul unei vegetații alpine luxuriante, îmbătați de aer și de lumină, reconfortați de liniștea tonifiantă a înălțimilor care ne solicitau necontenit la aventură.

Kapu-ki era o mică localitate turistică așezată pe

versanții de sud și de nord ai unei despicături naturale în pieptul masivului Mina-Tao, de-a lungul defileului natural al râului Lo, localitate străjuită, ca de niște autentice turnuri de cetate străveche, de siluetele suple ale numeroaselor piscuri pleșuve, la baza cărora creșteau însă culturi bogate, arborescente. Stațiunea se situa acolo, între oopacii rămuroși ce deschideau șerpuitoare drumuri alpine, conducând pînă departe la cotele cele mai de sus ale munților, pînă la o altitudine amețitoare, de unde se deschidea privirii panorama desfășurată a ținutului, într-o perspectivă fascinantă și amețitoare.

Pe platcurile de sus se aflau localuri elegante, dotate cu jocuri distractive și cu baze sportive de agrement. Puteai astfel să înoți în piscine cu apă de limpezimea cristalului, puteai să zbori, cu planoare de construcții speciale, prin văzduhul rarefiat al înălțimilor, puteai să-ți încerci iuțeala reflexelor și dibăcia, țintind cu arme de precizie în manechinele animalelor de pradă ce, alergînd nebune, traversau pădurea cu trunchiurile copacilor crescute în înclinarea amețitoare a versanților muntoși; o, dar cîte și mai cîte nu puteai face acolo, uitînd cu desăvîrșire, pentru cîteva ore, sau pentru cîteva zile, de întregul vacarm al supraautomatizării și hiperindustrializării vieții noastre. Totuși în această atmosferă arhaică și idilizantă, voit anacronică și vetustă de la Kapu-kî, exista un teritoriu infim în care tehnica își savura pe deplin suveranitatea despotică. Era, bineînțeles, vila profesorului Georg W. Ulrich. Ridicată pe un mamelon proeminent, chiar la intrarea defileului, ca pe un veritabil promontoriu, vila domina împreju-

rimile prin austeritatea construcției masive și, în felul ei, somptuoase, făcând numaidecît impresia unei fortărețe în dosul pereților căreia se petreceau lucruri și întîmplări misterioase, nepermise accesibilității marelui public. Și la drept vorbind, această impresie nici nu era prea departe de adevăr. Subsolul în întregime — vreo șapte încăperi spațioase — era amenajat pentru cercetările de laborator. Aparată și instalații dintre cele mai ciudate funcționau aici după complicate programe de lucru, sub supravegherea atentă a numai doi oameni — profesorul Georg W. Ulrich și fiica sa, Ulwine. Numeroase experiențe efectuate în laboratoarele de la Kapu-ki de-a lungul anilor au dus la concluzii menite a corecta concepții și legi fundamentale ale fizicei cosmice.

Am aflat despre toate acestea descoperind un mare savant pe care aveam, fără îndoială, suficiente motive să-l stîmez, deși ca om, ca fel de a fi îmi rămînea în continuare nesuferit.

Georg W. Ulrich fusese titularul Catedrei de reverberații sonore a unei celebre universități din Galaxia a treia, apoi venise pe S.M.-61 100 unde lucrase o vreme în calitate de consilier al guvernatorului și, în sfîrșit, retrăgîndu-se din activitate, la o vîrstă destul de înaintată, rămăsese să-și continue cercetările în laboratorul său particular de la Kapu-ki. Familia i se destrămase — soția murise demult, doi fii lucrau în astronautică, o fiică era cercetătoare principală la un institut experimental în domeniul chimiei, departe, într-o altă constelație; în sfîrșit, singură Ulwine rămăsese aici, alături de el, poate și

datorită unui accident stupid, suferit în copilărie, de pe urma căruia se alesese cu un picior anchilozat, fapt ce-i întreținea un teribil complex de inferioritate.

În laboratoare n-aveam acces — mi se părea și normal. Fusesem conduși chiar din prima zi prin toate încăperile vilei, mai mult pentru a nu avea cumva, în zilele următoare, curiozitatea de a porni singuri într-o eventuală incursiune de edificare asupra organizării arhitecturii și sistematizării interioare, încălcând astfel, neavertizați, teritoriile ținute sub cea mai drastică interdicție. Așa că puținele ore de ședere efectivă în casă le petreceam sus, adică în odăile de la parter și de la cele două nivele cîte număra clădirea, încăperi ce păreau neprietenoase și prea puțin atrăgătoare din cauza ordinii perfecte ce domnea pretutindeni, dar și din cauza excesivei automatizări a confortului. O mulțime de roboți mișunau fără întrerupere de colo-colo, servindu-te cu promptitudine la orice comandă; scaunele, mesele, mobilierul întreg și chiar pereții glisanți, în unele camere, își puteau modifica poziția și locul în funcție de bunul plac, de dorința aceluia care în-vârtea vreunul din butoanele de comandă aflate la fiecare pas pe întregul circuit intern al ... castelului mecanic.

— Da, nu e rău spus așa, a convenit profesorul Georg W. Ulrich zîmbind la remarcă Lilianei. Flica mea, Ulwine, a găsit și ea o metaforă asemănătoare. Ea spune: casa roboților. Iar un prieten mai vechi mă întreabă de fiecare dată cînd ne întîlnim: Ce-ți mai face uzina casnică? Ha, ha, ha ... Îmi plac oa-

menii spirituali. Oamenii spirituali sînt întotdeauna deştepti, ageri la minte, plini de fantezie. N-am dreptate?

În a cincea zi de şedere la Kapu-ki în vila-laborator a profesorului Georg W. Ulrich, s-a întîmplat să avem la prînz un oaspete, fapt pentru care am fost serviţi într-un alt salon — în salonul albastru — unde exista o masă mult mai mare, în jurul căreia se puteau aşeza confortabil cel puţin opt persoane. În capul mesei, cum era şi normal, s-a instalat bătrînul savant, avînd-o în dreapta pe Ulwine iar în stînga pe Liliانا. În celălalt cap de masă a fost invitat să ia loc noul oaspete, un tînăr cibernetician, angajat al Trustului industrial AMASI, care venise să perfecteze cîteva chestiuni de afaceri.

Toată dimineaţa stătuseră închişi amîndoi în cabinetul profesorului, discutînd cu aprindere asupra unor probleme, desigur, de mare interes, căci se întrerupeau cîte o clipă doar atunci cînd Ulwine intra, aducîndu-le fie rezultatele unor analize de laborator, fie dosarele cu documente, ţinute în seifurile dintr-o altă încăpere, şi ea bine încuiată — totul însă într-o tensiune ce se făcea simţită chiar dincolo de pereţii vilei.

În dimineaţa aceea Liliانا acuzase o uşoară indispoziţie, drept pentru care am rămas pe aproape, în grădina vastă din jurul clădirii, unde ne-am petrecut timpul răsfoind ultimele numere ale revistelor ilustrate la care profesorul era abonat, aşa că atunci cînd am fost chemaţi la masă ne-am prezentat cu o promptitudine neobişnuită.

— V-a fost al naibii de foame?! ne-a întrebat, cu ironie nedisimulată, profesorul.

Am simțit dintr-o dată cum îmi năvălește singele în obraji și am privit-o cu coada ochilor pe Liliانا. Se roșise și ea, desigur din același motiv — adică ne înghesuiam lacomi să înfulecăm ea spârții? — și n-am putut rezista tentației de a-i riposta:

— Nu sîntem gurmanzi înrăiți, profesore, și să știi că niciodată nu ne-am înghesuit la mîncare și la băutură.

— Nu-i vorba despre asta. Astăzi însă ați fost cei dinții prezenți în salon. Altă dată erați ultimii.

— Astăzi am rămas acasă fiindcă nu m-am simțit prea bine și am renunțat la obișnuita plimbare pe munte, a motivat Liliانا.

— Toomai... Îmi dau seama acum că de fapt ar fi fost mult mai înțelept din partea mea dacă v-aș fi invitat să asistați la discuțiile noastre. În fond nu avem nimic secret. Nu-i așa? s-a adresat Georg W. Ulrich tinărului cibernetician. Și, dacă e să fim cinstiți, chiar un secret aflat la timp, direct de la sursă, are o altă valoare decît atunci cînd este descoperit... din a șaptea mînă sau chiar din deducții și observații.

Am depus tacîmurile pe masă privindu-l crunt pe profesor.

— Nu mă interesează cituși de puțin afacerile dumneavoastră, i-am spus rîspicat. Și nici nu țin să le cunosc, nici de la sursă, nici din... observații.

— S-ar putea înțelege totuși altceva — a intervenit tinărul — din moment ce astăzi nu v-ați urmat programul normal de plimbări, toomai astăzi rami-

nind în grădină, într-un loc de unde poate fi observată cu ușurință toată mișcarea din castel.

— Nu permit!

— Vă rog...

Ulwine intervenise la timp, altfel cred că explodam de furie. Dar intervenția ei nu a fost așa cum mă așteptam.

— E bine să știi totuși cite ceva, a continuat ea. De aceea te rog să mă asculți cu atenție... Invenția la care lucrează tatăl meu s-ar putea să-ți aducă multă bătaie de cap și sint convinsă că vei ajunge să anchetezi acest caz.

— Niciodată.

— Te rog...

Liliana mi-a prins mâna, stringându-mi-o cu discreție, cerându-mi astfel o clipă de solitudine.

— Continuă, a aprobat profesorul.

— Tatăl meu lucrează la un aparat, fiind pe punctul de a-l realiza în prototip, iar firma AMASI se angajează să înceapă imediat producția de serie experimentală. Este vorba de un detector psiho-memorator al activității creierului, bazat pe captarea psihoundelor pe care creierul omenesc le emite continuu, și care oferă astfel posibilitatea refacerii unei memorii a generațiilor sedimentată în această materie superior organizată care este creierul, unde care odată captate și descifrate lasă posibilitatea de a cunoaște gândurile, ideile, emoțiile și așa mai departe nu numai ale unui om, ale persoanei puse sub observație, ci și ale unei întregi experiențe acumulate ancestral... Nu știu dacă mă înțelegi... S-au mai făcut tentative oarecum asemănătoare, s-a vorbit chiar foarte mult, cu foarte

mulți ani în urmă, despre o *mașină a timpului*. Toate acestea însă erau niște utopii. Ceea ce preconizează tata este altceva. Cum să-ți explic mai simplu, ca să poți înțelege?... Fiecare mișcare a noastră, din această clipă, bunăoară, se imprimă în creier, se înregistrează, și se emite sub forma unor unde care se propagă în eter cu o viteză ce depășește viteza luminii. Aceste înregistrări sînt conservate pe de-o parte în eter, într-o așa-zisă memorie spațială a materiei, iar pe de altă parte se păstrează într-o memorie latentă a creierului care, să știi, nu uită nimic din tot ce i s-a întîmplat unui om și nu numai lui, ci și celor de dinaintea lui pe care îi moștenește ereditar, și a lumii ambiante pe care o înregistrează, și așa mai departe. Mișcarea noastră de acum, astfel memorată, rămîne sedimentată undeva în creierul nostru și poate fi reconstituită imediat sau după un timp nelimitat pe un simplu ecran cu singura condiție ca aceste unde să poată fi captate, cu condiția să fie găsită frecvența lungimii de undă pe care au fost imaginile înregistrate... Of, tare e greu să-ți explic. Ar trebui să folosesc un limbaj special, strict tehnicist, din care sînt convinsă însă că n-ai înțelege nimic.

— Tocmai de aceea, am intervenit. Nici așa nu înțeleg mare lucru; mai bine să încheiem aici totul. De altfel, vă asigur că nici nu mă interesează.

— Ba te interesează. Și iată de ce, a spus profesorul.

Atmosfera se anunța din ce în ce mai încordată. Nici unul dintre noi nu continuă să mănînce; cu toții ne pîndeam, ne terorizam, observîndu-ne fiecare reacție, fiecare cuvînt, fiecare gest.

— Te interesează, a continuat Georg W. Ulrich, pentru că un asemenea aparat poate fi de maximă utilitate și în meseria dumitale. Nu ai nevoie decât să te duci cu el la fața locului, adică acolo unde s-a comis delictul, să cauți pe scala aparatului lungimea de undă corespunzătoare aceluia loc și acelor imagini emise de acolo, pentru ca să ai dezlegarea întâmplării ce te interesează. Iar dacă vrei, poți relua imaginile de mai multe ori, la nesfârșit, pentru că aparatul nu face altceva decât să reproducă imaginile emise de la sine, de către materie și sedimentate de asemenea natural undeva în spațiul... cosmic, de *deasupra* noastră. Apoi, odată stabilit „infractorul“ nu ai decât, cu același aparat, să afli tot ceea ce a determinat reacția lui, captând psihoundele emise de oreierul său. Înțelegi ce-nseamnă asta? În ce te privește, spre exemplu, va însemna practic excluderea oricărei infracțiuni căci ea nu va putea fi tănuită. Infractorul va fi descoperit în numai câteva minute, ba mai mult, se va ști imediat tot ce a gândit el, întregul mobil al infracțiunii și așa mai departe. Iată deci, astfel nu vor mai exista răufăcători.

— Dar asta e minunat! a exclamat Liliانا. Un asemenea aparat trebuie să fie pus în circulație fără întârziere. Iar inventatorul trebuie să fie...

— O clipă, Liliانا. Chestiunea nu este chiar atât de simplă și soțul tău știe asta, de aceea tace acum.

— Tac pentru că mă gîndesc dacă este într-adevăr posibilă realizarea unui asemenea instrument.

Profesorul a zîmbit triumfător.

— Aparatul este aproape gata. El poate să func-

ționeze efectiv într-un timp extrem de scurt de azi înainte, dacă totul va decurge normal!

— Ce se înțelege prin acest *normal*?

Profesorul s-a ridicat de la masă. Era agitat — subiectul discuției îl pasiona sau îl irita, nu-mi dădeam prea bine seama, în fond era cam același lucru dintr-un anumit unghi de vedere — în orice caz, a început să se plimbe de colo până colo prin încăpere, plesnindu-și palmele, într-un gest necontrolat, într-un tic nervos dezagreabil.

— Normal? a întrebat în cele din urmă, reluându-mi ultimul cuvânt, ca și cum atunci l-ar fi auzit pentru prima dată. Normal?! Nimic nu este normal în ziua de astăzi. Totuși, dacă voi fi lăsat în pace, dacă nu mi se vor pune bețe-n roate, voi socoti că sint norocos și că totul a mers normal, din punctul meu de vedere.

— Cine ar avea interesul să vă pună bețe în roate? a întrebat ingenuă Liliana. O invenție ca aceasta e o minune. Cu un asemenea aparat poți afla foarte ușor și desigur foarte exact ce făceau strămoșii noștri de acum cinci mii de ani, sau de acum zece mii de ani. Nu-i așa?

— Exact. Ba chiar și ce făceau cei care au trăit înaintea noastră cu o sută de mii de ani, însă nu mai puțin și ceea ce fac în chiar acest moment vecinii noștri de apartament. Înțelege? Ori, poate că vecinul de apartament nu are nici un interes ca eu să stau binișor aici și să-i urmăresc fiecare gest, fiecare mișcare pe care el o face. Ți dai seama ce vreau să spun? a întrebat, pe un ton didactic, ciberneticianul.

— Înțeleg. Iar după o clipă de gândire, Liliana a adăugat: Este un aparat spion, deci.

— Bravo! Felicitările mele! a reacționat prompt profesorul. Eu mă sfiam să pronunț cuvântul. Așa este. Un aparat spion.

— Dacă l-ați fi avut astăzi, a continuat ideea Ulwine, n-ar fi fost nevoie să trageți cu ochiul din fundul grădinii. Ați fi aflat tot ceea ce s-a petrecut în biroul tatălui meu doar privind ecranul aparatului...

Am pălit. Insulta mi se părea prea din cale-afară de dură și am simțit că nu mai aveam ce căuta acolo, că nu mai puteam rămâne nici măcar cinci minute mai mult. M-am ridicat cu vehemență de la locul meu și trăgînd-o după mine pe Liliana, am părăsit încăperea fără nici un cuvînt, fără nici o explicație, pe care de altfel o socoteam, în acea situație, inutilă. În urma mea am auzit răsunînd sec lovitura unei palme și vocea profesorului articulînd grosolan cîteva injurături.

Eram tocmai pe punctul de a pleca, de a părăsi vila profesorului Georg W. Ulrich cînd acesta a intrat în odale, fără să fi bătut în ușă, fără să fi cerut în prealabil permisiunea. A înaintat cîteva pași, sub privirile mele disprețuitoare, după care s-a oprit, vorbind cu fermitate:

— Vreau să vă cer scuze pentru incidentul de mai înainte. Grosolănia fiicei mele nu va rămîne nepe-depsită, vă asigur, însă trebuie s-o înțelegeți și pe ea. Infirmitățile sînt cînd prea timizi și retrași, cînd

violenți și răutăcioși... Trebuie, oricum, să prîmiți scuzele mele... Trebuie...

— Bine, am spus. Acum însă plecăm. N-are nici un sens să mai rămînem. Vă mulțumim oricum pentru ospitalitate și vă rog să considerați că sîntem îndatorați... Voi găsi mijlocul cel mai potrivit pentru a ne recompensa... În sfîrșit, la revedere, profesore.

I-am întins mîna. Georg W Ulrich a privit-o ca și cum n-ar fi înțeles nimic. Apoi, oînd a realizat totuși că eram foarte decis să părăsesc localitatea, s-a retras spre ușă protestînd, cu un gest teatral, cabotin și ridicol:

— Nu! Nu se poate să plecați! Nu vă îngădui să plecați!

Și-a revenit însă numaidecît. Rușinat parcă, s-a așezat pe unul din fotoliile din imediata apropiere și cu fruntea plecată, fără să mă privească, a început să vorbească:

— Ești singurul om de pe planetă care mă poate ajuta. De aceea am și insistat să veniți amîndoi aici, să petreceți cîteva zile în casa mea... Ca să putem discuta... Ca să-ți pot expune totul limpede și fără nici un fel de ocolișuri... Iată însă, am amînat mereu, neștiind cum să încep, și acum sînt vinovat de a nu-ți fi vorbit tocmai despre ceea ce de fapt intenționasem să-ți vorbesc. Așa că, te rog — înțelegi? — te rog să mă ascuți cu atenție. N-am să-ți răpesc prea mult timp, după care vei decide singur ce ai de făcut. Sînt convins că tot ceea ce vei auzi de la mine nu te va lăsa indiferent... Așadar, ascultă-mă! Ascultă-mă pînă la capăt.

Stăteam în picioare, alături de Lilliana, la numai

un pas de ieşire, uimit mai mult, surprins de felul ciudat în care se comporta bătrînul profesor. La un moment dat am avut chiar impresia că începuse să plîngă, așa cum stătea umilit, cu fața în pumni, adunat ghem pe fotoliul ce se interpunea între noi și ușă, dar îndată ce l-am asigurat — la stăruința soției mele — că îl voi asculta, totuși, pînă la capăt, s-a desprins locului ca un arc, a venit în întîmpinarea mea, gesticulînd larg și agitat, cuprins cumva de o furie isterică. Am regretat imediat momentul de slăbiciune în care am cedat, la insistențele Lilianei, însă nu mai era nimic de făcut, aveam să-l ascult, să-l ascult pînă la capăt.

— Trebuie să recunoști, a spus el, că te-a surprins atunci, la conferința de presă unde ne-am întîlnit, felul în care ți-am vorbit; te-a surprins nu atît ceea ce ți-am spus atunci — sînt convins că nici nu mai ții minte — cît mai ales felul în care ți-am vorbit, franchetea cu care n-ai fost obișnuit pe planetă. Adevărat? Hai, nu te sfii, recunoaște!... Taci?... Nu-i nimic... Eu îți atrăgeam atunci atenția asupra faptului că remarcasem, că știam de regularitatea erupțiilor vulcanice provocate de o mișcare seismică dirijată. Îți atrăsesem atenția că o asemenea întîmplare mai avusese loc pe planetă cu mulți ani în urmă și că știam că se datorase unei greșeli elementare a cuiva — recunoști că ți-am spus toate acestea? — și că nici de data aceasta nu putea fi vorba decît tot de o asemenea greșeală. Ți se pare confuz ceea ce-ți spun? Ei bine, să flu mai limpede, pentru ca să vezi că nu spun prostii, deși știu că deții informații mult mai exacte decît mine la ora

actuală, ştii lucruri pe care eu nu le mai ştiu, lucruri pe care nu mai am de unde să le ştiu. În fine trebuie să recunoşti totuşi că am dreptate când spun despre recente mişcări seismice că s-au datorat unor puternice explozii interioare din galeriile lumii subterane! Da? Numai aşa trebuie să fie! Ştiu asta pentru că eu însumi am lucrat pe vremuri în galeriile acelea, pentru că explozia aceea de demult de care ți-am amintit eu am provocat-o, cu bună ştiinţă. Dar n-am fost pedepsit pentru reavoinţă, ci pentru neatenţie, altceva n-au fost în stare să dovedească, deşi atunci, ca şi acum, susţin că ideea unei lumi subterane este o aberaţie, că oamenii nu trebuie şi n-au să poată niciodată să se retragă în subterane! Este împotriva firii, este absurd. Coborîrea spre întunericul din măruntaiele planetelor înseamnă degenerarea. Oamenii n-au voie să-şi viseze viitorul în galeriile subteranelor; nu în jos, ci în sus trebuie să privim pentru a ne putea salva. Să ne salvăm din faţa sfîrşitului prin aripi de vultur, nu prin ochi de cîrţită. Să ne salvăm omeneşte, adică în sus, nu acceptînd propria desflinţare prin degenerare.

— Opreşte! am ţipat.

— De ce?

— Vreau să-mi vorbeşti altfel.

— Am ştiut că te va interesa.

— Mă interesează chiar mai mult decît crezi.

— Eu ştiu cum au murit părinţii dumitale, eu ştiu totul, de aceea am ţinut să-ţi vorbesc.

Ceea ce spunea Georg W. Ulrich era deosebit de grav; mai bine zis ceea ce mă lăsa să înţeleg, căci în graba lui de a explica, de a spune totul dintr-o

răsufare făcea afirmații confuze, abuza de multe formulări ambigui, neclare, incerte. Bănuiam că aveam să aflu — în sfârșit — acea taină a planetei, pe care nu izbutisem s-o dezleg, nici măcar s-o deduc pînă atunci, deși suportam învinuirea nedreaptă de a fi fost spionul cel mai de temut. I-am cerut așadar profesorului să vorbească pe îndelete, să ia totul de la capăt, așa ca și cum ar trebui să explice unui copil; numai în acest chip, i-am spus, îmi voi putea da seama în ce măsură aveam șansa și posibilitatea reală să-l ajut.

Nu s-a ferit. A vorbit deschis, cu toată sinceritatea.

Am aflat astfel că Georg W. Ulrich venise pe planetă cu aproape o jumătate de secol în urmă, făcînd parte dintr-o echipă complexă de exploratori și constructori, pe care o conducea însuși Ray Major. Ray Major! Cît de familiar mi-era numele acestui savant fanatic, de mare renume interastral, care propunea soluția practică de continuitate a vieții și activității umane pe planetele „moarte“ sau în curs de răcire — el făcea parte dintre acei savanți care mai susțineau ideea răcirii Pămîntului, spre deosebire de cei mulți care afirmau și dovedeau contrariul, adică încălzirea lui — cerînd realizarea unor lumi de interior, săpate în apropierea miezului fierbinte al acestor planete. Și dacă ideea lui a fost îmbrățișată totuși, a fost mai ales pentru a dovedi cauzele încălzirii planetei, a planetelor, din nou pînă la incandescență, pînă la improprietatea de a mai fi locuite. Iar dacă era vorba de o răcire, la fel...

În disputa dintre susținătorii celor două principale ipoteze de soluționare a problemei continuității existenței populațiilor de pe planetele ce se apropiiau de „moarte“, Ray Major avea de partea sa avantajul economic al unui plan mult mai puțin costisitor.

Planetele în răcire, deci nefavorabile vieții, nu trebuiau părăsite. Numai că planetele nu mureau prin înghețare, ci prin incandescență susțineau alții. Cum însă existau și planete care sfârșeau prin a se răci și altele care ajungeau la dezagregare prin atingerea unor temperaturi enorme, nu se putea sta lini cu precizie care va fi sfârșitul Pământului. Mai ales că el dădea oarecari semne de răcire în anumite zone ale sale în vreme ce în alte părți părea să se încălzească amenințător. Toate eforturile depuse pentru a întreține căldura și lumina naturală la limita care să permită în continuare viața normală pe aceste planete se dovedeau inutile. Populațiile acuzau semne de evidentă degenerare și se puneau mereu mai mult și mai acut problema găsirii unei soluții practice, utile, pentru a salva oamenii de pe aceste insule muribunde în spațiu.

Din disputele aprinse ale savanților de pretutindeni s-au cristalizat două ipoteze. Una, aceea a părăsirii planetelor, populațiile lor mutându-se pe alte planete care să le ofere condiții de existență similară și o a doua, aceea a coborârii oamenilor în subsol, într-o lume de galerii săpate mereu mai aproape de inima caldă încă a planetelor (în cazul în care era vorba de un sfârșit prin răcire), forțând astfel totodată și mutații în ordinea biologică a organismului uman. Prima soluție părea multora romantică și hazardată.

Mai întâi pentru că se punea întrebarea: unde se vor putea găsi planete libere, disponibile pentru un asemenea... transplant de populație?! Apoi, toată această mutare necesita un efort economic uriaș.

Cealaltă soluție părea mai comodă, mai lesnicioasă și mai ușor realizabilă, deși majoritatea detractorilor ei o considerau inumană. Ray Major a obținut însă aprobarea experimentării. Cîteva „echipe“, pregătite pentru asemenea acțiuni de lungă durată, s-au apucat de lucru, acționînd concomitent pe mai multe planete din Univers, pe unele în răcire, dar și pe altele încă în plină vitalitate. Una dintre aceste acțiuni se consumase pe Pămînt și finalul ei îmi era încă suficient de viu în mințe.

O altă acțiune fusese începută pe S.M.-61 100, condusă de însuși Ray Major, de altfel singura care dăduse oarecari rezultate și implicit speranțe. Rînd pe rînd toate celelalte fuseseră compromise și Marele Consiliu Intergalactic interzisese printr-un decret de lege orice întreprindere de acest fel. Ray Major continuase însă pe S.M.-61 100 în cluda interdicției, pînă cînd o explozie interioară a adus în ruină întregul edificiu subteran, consolidat cu atîtea eforturi de-a lungul unui șir de ani. Era vorba de catastrofa la care se referea Georg W. Ulrich. Puținii supraveghetori ai expediției fuseseră aspru pedepsiți, pentru că încălcaseră hotărîrea Marelui Consiliu Intergalactic, continuînd în taină lucrările, și îndepărtați de pe planetă. Unii dintre ei s-au întors însă. Printre aceștia se număra însuși guvernatorul. Ray Major murise, dar Georg W. Ulrich, reîntors și el pe S.M.-61 100, îl bă-

nuia pe guvernator de a proteja continuarea experiențelor interzise.

— Va să zică, l-am întrebat pe Georg W. Ulrich, dumneata crezi că recentele erupții vulcanice se explică prin dereglarea echilibrului interior al presiunii magmatice, ca urmare a unei puternice explozii?

— Evident. Sint aceleași caracteristici ca și rîndul trecut.

— Interesant.

— Te-ai întrebat, vreodată, de ce nu are nimeni accesul în zona Podișurilor Înalte? De ce nu se zboară pe deasupra întinderii aceleia aride? De ce vasele maritime ocolesc pe departe coastele ținutului? De ce nu există acolo populație?

— Pentru că e un ținut încă nedefrișat.

— De ce nu se defrișează?

— Dumneata știi?

— Pentru că acolo este intrarea în subterane. Chiar nu știi, sau continui să faci pe naivul cu mine?

— Ai încercat vreodată să te apropii de intrarea ... părăsită?

— Da. Știi ce s-a întîmplat?

— Ai fost oprit înainte de a ajunge la limita zonei.

— Exact. Deci știi. Ți s-a întîmplat și dumitale?

— Nu, însă nu-i prea greu de presupus.

— Ascultă, tinere. Odată pusă la punct invenția mea, nu voi mai putea fi oprit să văd ce se întîmple acolo. Înțelege?

— Fără îndoială. Nu știu însă cu ce aș putea să te ajut.

— Aici voiam să ajung. Deci ești de acord să mă ajuți. Prea bine. Știam eu că pînă la urmă ne vom în-

țeleg și vom conlucra. Mă bucur. Mă bucur din toată inima.

Ochii profesorului Georg W. Ulrich scînteiau metalic; aveau o strălucire stranie, rece și malignă, care îmi plăcea profund. Privirea lui trăda ura, trăda setea cumplită de răzbunare și acest lucru mă pune pe gînduri, mă avertiza, mă făcea să fiu prudent. Nu puneam la îndoială cele spuse de bătrînul savant — deși totul trebuia, desigur, verificat cu mare atenție și cu desăvîrșită discreție — dar refuzam să intru în acest „joc“ periculos în calitate de... unealtă. Rolul meu în această *afacere* nu putea depăși condiția de *momeală*, ceea ce-mi convenea cel mai puțin, mai exact, nu-mi convenea deloc, căci dincolo de cauza dreaptă, științifică, pe care o pre-texta profesorul, deduceam — și nu mă înșelam — germenul viu al otrăvii răzbunării; poate împotriva guvernatorului. De aceea am și spus, circumspect:

— Nici eu nu sînt adeptul teoriei lui Ray Major, cum bine ai intuit, profesore. Pentru mine experiențele lui au însemnat mult mai mult decît pentru alții, de aceea, crede-mă, aș fi primul care aș vrea ca asemenea încercări periculoase să nu se mai repete. Dar, te întreb, cum vom putea dovedi că pe S.M.-61 100 se continuă, în ascuns, lucrările acestui diabolic plan, cînd e știut doar că atîtea planete au și fost deja populate cu oameni mutați de pe planete moarte, cînd soluția migrațiilor este azi unanim recunoscută?!

— Cum vom dovedi?

— Exact.

— Cu acest aparat construit de mine.

— Până atunci, însă, înțeleg că va mai trece un timp oarecare. Cît?

— Poate un an, poate mai puțin, poate mai mult.

— Iar ajutorul meu ar consta în protejarea dumitale și a invenției dumitale: să nu ți-o fure cineva, să nu ți-o distrugă cineva înainte ca ea să devină realitate.

— Și asta.

— Și mai ce?

În această clipă ușa s-a deschis cu brutalitate și în rama ei a apărut Ulwine.

— Ce vrei? s-a răstit profesorul, ieșindu-l în întâmpinare.

— Am o...

— De ce nu folosești videofonul?

— Am o telegramă pentru... a arătat disprețuitoare spre mine, evitînd să-mi rostească numele. Lili-ana, care pînă atunci stătuse retrasă, fără să-și facă prin nimic simțită prezența în odaie, s-a apropiat de răutăcioasa fată a lui Georg W. Ulrich, luîndu-i bi-letul din mînă. În cîteva clipe a parcurs textul, rezu-mîndu-l în vreme ce-mi întîndea hîrtia:

— Ești chemat urgent de către Bred. Sînteți con-vocați amîndoi de guvernator pentru o chestiune im-portantă.

Am citit la rîndu-mi telegrama. Profesorul aștepta o concluzie, o decizie a mea, care i se părea că întîr-zie.

— Ei? a întrebă nerăbdător.

— Trebuie să plec fără întîrziere.

— O clipă încă. N-am încheiat discuția. N-am sta-

bilit nimic concret. N-am pus la cale nici un plan de acțiune.

— Prea bine. Spune-mi deci, ce crezi că ar trebui să întreprind eu?

Georg W. Ulrich i-a făcut semn Ulwinei să iasă. După ce s-a încredințat că aceasta se îndepărtase mult pe coridorul ce dădea în afară, a vorbit:

— Să deschizi imediat anchetă în vederea elucidării cauzelor morții atîtor oameni, sub ruinele provocate de cutremurele din zona Podișului Metalic și a Centrului de exploatare miniere din A.!

— Anchetă? am întrebat uluit. De ce? Cu ce scop?

— Nu înțelegi?

— Nu.

— Vei atrage astfel toată atenția publică asupra dumatăle, asupra anchetei. În vremea aceasta eu mă voi putea consacra în liniște invenției, căci nimeni nu se va mai ocupa de mine.

— În schimb se va ocupa de mine. Ești generos!

— Ce-ți pasă! De dumneata se vor ocupa oricum. Provoacăndu-i în continuare, își vor intensifica atenția asupra acțiunilor pe care le întreprinzi. Vor vrea să te învingă, să te înlăture... Vor dori să te anuleze.

— Ce vrei să spui?

— Nu face pe timpitului cu mine. Toată lumea știe că de fapt ești pe planetă tocmai ca să spionezi continuarea lucrărilor începute de Ray Major, tănuite acum și protejate de guvernator. Așadar du-ți misiunea pînă la capăt. Mizează totul dacă vrei să câștigi într-adevăr!

Am simțit cum un fior de gheață îmi trecea prin întregul trup și o cumplită senzație de leșin mă toropea, vlăguindu-mă. O clipă am crezut că voi cădea, că mă voi prăbuși, dar am simțit mîna cuiva, puternică, susținîndu-mă. Într-un reflex inconstient m-am întors în partea de unde îmi venea acel sprijin și am întîlnit privirea demnă a Lilianei. Ochii ei albaștri erau umezi. Lacrimile strivite între pleoape, reținînd plînsul, îmi confirmau aceeași durere, pe care soția mea o încerca alături de mine. Mi-am regăsit cumpătul și mi-am înălțat fruntea.

— Nu pot primi ce-mi propui, profesore. Eu sînt un altfel de om, i-am spus. Un altfel de om decît crezi, decît ai crezut și tocmai de aceea îmi îngădui să te consider în aceste clipe josnic și mîrșav.

— Taci...

— Am să plec. Mi-e scîrbă de tine, de lumea ta meschină și plină de minciună. Plină de prefăcătorie și fals...

— Ești nedrept. Mai gîndește-te, încerca profesorul o șansă. Poate mîine sau poimîine o să-mi dai dreptate totuși. Mai gîndește-te...

— Nu. Eu plec...

— Te aștept oricînd, să ne lămurim...

— N-avem ce lămuri. Plec pentru totdeauna.

Cînd am ieșit din casă, cel de al treilea soare artificial al planetei tocmai cobora dincolo de virfurile munților Mina Tao. Venea noaptea! Venea întunericul iar noi mai aveam încă atîta drum de făcut...

Pământul

Îmbătrânit, Soarele murcea încet-încet aruncându-și asupra Pământului razele sale sîngerînde, fără putere și fără căldură. Era un astru ce abia mocnea în jarul său spuzit, un astru vlăguit, roșu-stacojiu ca un uriaș ochi injectat, deschis bolnăvicios asupra lumii într-o prelungă și dureroasă agonie.

— Unele centre de cercetare astronomică au anunțat că nu mai recepționează pe planetele lor îndepărtate emisiunea luminoasă a Soarelui. Asta înseamnă că de acolo, din acele puncte ale Cosmosului, nu mai poate fi văzut, asta înseamnă că lumina lui s-a sfîrșit, că viața lui a luat sfîrșit.

-- Da... Și cînd te gîndești totuși că există și alte puncte în acest necuprins al Cerului unde lumina lui abia acum a început să fie recepționată, cînd te gîndești că abia acum a început să ajungă lumina lui pînă la acele îndepărtate planete... Îți dai seama? Pentru acei oameni istoria vieții Soarelui abia începe?! Tot ce s-a întîmpla în sistemul nostru planetar, de-a lungul milioanei și milioanei de ani parcurși pînă la moartea Soarelui, pînă la moartea efectivă a acestui astru, din altă perspectivă, din perspectiva *acelora*, care abia acum încep să primească semnalele luminoase ale Soarelui, înseamnă viitorul!? Îți dai seama!? Dacă am putea ajunge pînă acolo și dacă am avea un aparat care să transforme în imagini vizuale undele emise odată cu lumina, am putea să ne vedem întreaga noastră viață, viața seminției noastre omenești de la începuturi, de la începuturile

începuturilor și pînă azi, cu toate greșelile noastre, cu toate erorile . . . Și ne-am putea judeca mai bine, i-am putea judeca mai drept pe înaintașii noștri . . .

— Ce ciudat om ești tu!

— Ciudat? Crezi că sînt un om ciudat?

L-am privit lung pe Ol, apoi am continuat:

— Cu un asemenea aparat însă am putea reface firul existenței noastre chiar și de aici, de pe Pămînt.

— Despre ce fel de aparat vorbești?

— Să lăsăm asta, i-am spus. Cred că trebuie să plecăm, să ne facem . . . rondul.

Ol și-a aruncat privirile pe ecranul ceasornicului electronic — era trecut de douăsprezece, în mijlocul zilei — dar nu s-a ridicat de la masă.

— La ce bun să ne grăbim? mi-a replicat el. Avem la dispoziție timp suficient. Nici așa nu ne grăbește și nu ne controlează nimeni. În pustiu ăsta sîntem numai noi doi. Groaznic! Mai bine am găsi o modalitate de distracție.

Am ieșit din camera de gardă. Terasa ce înconjura de jur împrejur calota cristalină a sediului nostru — situat la o sută opt zeci și șase de metri deasupra solului — era albă, obositor de albă, de un alb imaculat care făcea să mă doară ochii. Aparatele de zbor stăteau aliniate, unul lîngă celălalt, ca două păsări fantastice, încremenite în nemișcare, moarte și ele ca tot ceea ce ne înconjura — ținuturi de păduri și de ape, de localități pustii, fără nimeni care să le anime, nici oameni, nici animale, într-o amorfă existență inertă — și am simțit cumva un gol imens deschizîndu-mi-se în piept. Pămîntul era mort și pustiu la ora aceea.

Înălțat în zbor planat deasupra întinderilor fără viață ale planetei, aveam senzația ciudată a intrării mele pe un alt tărâm, al neființei, și o nemaicunoscută emoție mă copleșea fără margini. Pământul... Pământul pe care îl iubisem, pe care îl purtasem pretutindeni în suflet. Pământul la care visasem necentenit să mă întorc era acum un simplu corp în spațiu, un simplu glob de materie amorfă într-un ocean de lumi cosmice fără sfârșit ce-și cheltuiau impasibil energiile și implicit existența. Iar Pământul... Pământul era acum o planetă moartă...

După prelungi insistențe și intervenții obținusem aprobarea de a mă reîntoarce pe Pământ, în singurul post posibil, acela de paznic, alături de Ol, al planetei. Misiunea nu era prea comodă însă nici din cale afară de pretențioasă și de grea. Așa că am acceptat pe loc, fără condiții.

Ajuns la momentul critic al existenței sale, Pământul trebuia părăsit obligatoriu. Uriasele cupole cristaline întinse pe vaste suprafețe nu-i mai puteau proteja trupul, căldura nativă, lumina necesară. Nici sorii artificiali nu-i puteau ajuta prea mult, nici conductele ce-l strângeau ca într-o plasă metalică, trecute la o mică adâncime prin sol; nimic nu-i mai putea ajuta eficient. Astfel, soluția emigrației devenea iminentă.

S-a găsit destul de repede o planetă cu regim biologic și geofizic asemănător — și încă nu prea departe: în Andromeda, e drept însă la periferia galac-

tică. Apoi a început marea călătorie. Cîteva zeci de ani numai au fost suficienți ca populația Pămîntului să fie transferată pe Nova Terra, cum a primit numele planeta aceea; cîteva zeci de ani în care Pămîntul s-a golit treptat de viață, s-a pustiit. În ape rămăseseră pești și în păduri animale, dar ce puteau însemna acestea cînd totul, de jur-împrejur, era lipsit de viață și de activitate; ce puteau însemna cînd pe încetul și ele aveau să moară, ajunse la marginea degradării lor biologice.

Ideea protejării Pămîntului a fost acceptată unanim încă de la început. Pămîntul nu trebuia lăsat în paragină; putea și trebuia să devină o planetă-muzeu, ca leagăn al uneia dintre cele mai interesante și mai zbuciumate geneze și evoluții din istoria multiplelor civilizații planetare ale Cosmosului. Pămîntul avea să devină, fără îndoială, un punct de mare atracție intergalactică, un teren de studiu neestimat și chiar un obiectiv turistic de rară spectaculozitate. Pămîntul trebuia să-și trăiască mai departe, în aceste condiții, o nouă existență, o nouă viață. Dar, pînă cînd aveau să fie începute lucrările de amenajare în acest scop — cu sprijinul Marelui Consiliu Intergalactic — paza și supravegherea planetei revenea în sarcina a numai doi oameni ce trebuiau să comunice periodic observațiile și concluziile lor asupra evoluției, paradoxal inerte, a Pămîntului, de fapt să raporteze asupra îndeplinirii cu corectitudine a misiunii lor neobișnuite.

De citva timp observasem ceva ciudat. În unele orașe noaptea se aprindeau luminile. Cineva punea în funcțiune turbinele centralelor de iluminat, apoi co-

necta întrecăga rețea de becuri a străzilor și a bulevardelor. Se realiza astfel un straniu spectacol de univers metafizic în care pustiul teroriza liniștea zidurilor mute ale edificiilor scăldate în lumina inutilă a miilor de surse artificiale, vestigii ale unui trecut de activitate umană intensă și apropiată.

Atrase de lumină, încurajate de tăcerea profundă a străzilor, animalele sălbatice îndrăzneau să pătrundă spre inima orașelor, în raite rapide și neîncrezătoare.

De obicei ajungeam târziu în asemenea locuri. Prea târziu ca să mai pot avea șansa de a-l afla pe autorul sinistrului joc. Semnalizatoarele de alarmă funcționau perfect, dar pînă să ajung la proximal centru zonal de comandă și securitate, unde să pot afla care este localitatea trezită la lumină, pînă parcurgem apoi distanța spre acel oraș strălucitor în noapte, orice urmă se pierdea și cercetarea mea devenea inutilă.

— Pe planetă mai există cineva, i-am spus într-o zi lui Ol, relatîndu-i despre unul din cazurile acelea.

— Încă un om? s-a mirat el. Ar fi o idee.

— Desigur, am susținut eu. Altfel cum îți explici toate acestea, dacă nici eu și nici tu nu sintem în cauză?!

— Habar n-am. Pe mine, ca să fiu sincer, incidentul mă amuză. Măcar nu trec zilele prea monotone...

Începuse să mă enerveze *enigma*. Nu atît pentru faptul că nu-i puteam da de capăt, cît mai ales pentru că aveam în permanență senzația iritantă că eram supravegheat. Mi se părea că de undeva, de undeva foarte aproape, cineva îmi urmărea pașii, fiecare mișcare, și prezența aceasta nevăzută mă teroriza. Nu

mă temeam că mi s-ar fi putut întâmpla ceva; nu mi-era frică, nu eram înspăimântat că ar fi putut să-mi facă de petrecanie la un moment dat — deși, pentru orice eventualitate, aveam în permanență asupra mea pistolul cu radiații „L” — nu, nu mă temeam deloc, dar mă revolta neputința de a-l opri pe acel impertinent de a-și bate joc de mine, de noi, de fapt de a se distra sinistru într-un spațiu vidat de oameni și de activitate umană. Mi se părea nu numai o sfruntare, dar și o jignire; îndrăzneala lui mi se părea nerușinată și pîngăritoare.

De la o vreme am început să fac fel de fel de presupuneri unele chiar năstrușnice. Astfel am ajuns la gândul, ce mă înfiora, că acel cineva s-ar fi sustras emigrației ascunzîndu-se în galeriile vaste, subterane, ale lumii pe care încercaseră pămîntenii s-o dimenșioneze real, cu mulți ani în urmă, și la care își adusesese contribuția însuși tatăl meu. Ba mai mult, mă gîndeam dacă nu cumva lucrările fuseseră continuate și aici, în mare taină, ca și pe S.M.-61 100, și dacă nu cumva rămăseseră acolo oameni, poate mai mulți oameni...

— Ești nemaipomenit! îmi spunea Ol, rizînd. Ai o fantezie debordantă!

— De ce? Faptul că ar putea cineva să mai continue lucrările, nu este de domeniul absurdului...

— Și, mă rog, cu ce scop ar continua?

Aici eram pus în încurcătură. Mă gîndisem și eu la asta, însă de fiecare dată mă mulțumeam să admit că lucrul ar fi posibil chiar dacă nu-i găseam imediat o explicație plauzibilă. Așa că, îl lăsam în pace pe Ol.

Ol era un alt temperament. Un om flegmatic, iro-

nic și dur, care nu se sinchisea de nimic. Aștepta nerăbdător să vină cineva și să-l schimbe, să-l elibereze de pe Pământ, căci acceptase în silă postul și mă amenința foarte serios că dacă nu aveam să plec îndată ce vor veni primii inși pentru amenajarea muzeului, mă va răpi pur și simplu.

— Prostii, îi replicam. Mie îmi place aici. E ceva înălțător în ~~misiunea~~ ^{misuna} noastră. E ceva...

— E ceva care nu funcționează cum trebuie în capul tău. Toată hardughia asta de planetă hodorigită nu mai valorează nimic. S-au aflat cițiva sentimentali ca tine, care au nostalgia *leagănului natal* al nu știu cărei civilizații, și gata, vor să inaugureze *muzeul*. Marele muzeu sentimental!

Nu-l ascultam. Ce putea el înțelege din toată frământarea mea, din durerea întoarcerii mele pe Pământul care nu mai putea să mă vindece, pentru că el însuși era prea bolnav și fără vindecare... Fără vindecare? Dar Pământul avea să înceapă o nouă viață, o nouă existență, un alt sens de existență... De ce n-aș încerca la rîndu-mi?...

Într-una din nopți semnalul de alarmă a izbucnit cu o intensitate mult mai mare ca în alte rînduri. Era strident și sunetul lui mi se infiea ascuțit în urechi. M-am repezit la tabloul sinoptic. Un bec alb, de o luminozitate violentă, indica zona de Vest a Americii Latine. Pînă acolo aveam nevoie de cincisprezece minute ca să ajung. Mult, prea mult. Acel cineva avea tot timpul să se retragă undeva, într-un loc confortabil, de unde să poată privi liniștit spec-

tacolul, rîzînd de mine, de neputința mea... Totuși am plecat în grabă.

Orașul era vechi, destul de arhaic ca arhitectonică, dar avea un farmec aparte. Fiind așezat pe coastele oceanului, avea ceva pitoresc în vetustețea sa, ceva de domnișoară bătrînă care, prin cine știe ce miracol, poate printr-o continuă bună dispoziție sufletească, s-a salvat de la acreala caracteristică. Orașul făcea parte din acea categorie de așezări urbane care la un moment dat, în soara evoluției sale, a cunoscut un virf de ascensiune după care s-a plafonat, a rămas pe loc, continuînd să păstreze doar ambițiile de rivalitate, de concurență cu metropola. Toate acestea se observau ușor, dintr-o simplă privire de ansamblu. Mai ales că luminile puternice îl puneau în evidență nu numai frumusețile, ci și ungherele urite, dizgrațioase — totul reflectîndu-se amorf în limpezimea sidefată a oceanului.

Spectacolul era fascinant în înghețata sa nemișoare. Ce m-a surprins însă, trecînd pe bulevardele largi, ascultîndu-mi sunetul pașilor pe asfaltul lucios și negru, ascultînd rezonanța acestor mici zgomote, amplificate în jur ca în vechi temple bizantine, ce m-a surprins, spun, au fost valurile de fum dens prelins de pe străzi lăturalnice, nu de departe. Fum!? M-am apropiat cu băgare de seamă. Nu. Nu era fum. Era praf și încă un praf inecăcios de moloz.

Intrînd pe prima din străzile acelea laterale, m-am edificat degrabă. Cîteva imobile se prăbușiseră sub greutatea etajelor multiple, spărgînd totul în jur, dărîmînd aproape în întregime un microcartier și

lăsînd deschise la lumina orbitoare a oraşului groaznicele mărturii ale dezastrului mortifiant ce le cuprinsese. Eram sigur — altfel nici nu se putea — că totul fusese provocat. Clădirile nu putuseră să se surpe de la sine; oraşul nu putuse să se deştepte la lumină fără nici un impuls din afară, spre a asista la prăbuşirea propriilor edificii şi artere. Da, totul fusese conceput cu premeditare de o minte ome-nească maladivă, iar asta însemna că dacă pînă mai ieri omul acela din umbră se mărginise doar la „şicane“, acum simţindu-se în oarecare siguranţă, dîndu-şi seama că nu putea fi prea uşor demascată, prinsese curaj şi începuse să treacă la acţiuni de altă amploare, cu alte semnificaţii şi alte efecte. Ei bine, mi se părea de-acum prea mult.

Am rămas acolo, în imediata vecinătate a ruinelor, contemplînd panorama, pînă cînd în jurul meu întunericul nopţii a început să se ridice ca un veritabil paravan, despărţind dărăpănăturile de restul oraşului iluminat ca ziua.

Troznete, metalele rupte, scîrţîitul infiorător al blocurilor de ciment în dezagregare, fişîitul strident al sticlelor sparte — sunetele acelea specifice eşuărilor în ruină încetaseră. Liniştea se înstăpînise din nou peste oraş, acum mai apăsătoare şi mai tristă ca oricînd.

M-am smuls din dureroasa mea contemplare şi am început să merg, făcînd cale întoarsă, spre piaţa centrală a oraşului, cînd am auzit deodată, ca un huiet ireal şi grotesc, venit parcă de pe altă lume şi preluat în ecouri frînte sub muchiile ordonate, geometric articulate ale străzilor, rîsul acela bestial,

aproape neomenesc, înfricoșător, ce se revărsa în hohote batjocoritoare peste întreg pustiul ruinei. O clipă am înghețat, surprins. Când mi-am revenit, cu mîna pe minerul revolverului, m-am întors spre bezna cartierului surpat. Va să zică, el era acolo. Mă urmărise tot timpul, mă observase, iar acum ridea batjocoritor.

— Oricine-ai fi, arată-te! i-am strigat. Nu fi laș! Vino să stăm față-n față. Să ne vedem, să știu și eu ce vrei, de ce faci toate astea? ...

— Ha, ha, ha, ... a răspuns ecoul, îndepărtîndu-se.

— Stai! Nu pleca! Degeaba fugi, tot am să te găsesc într-o bună zi și atunci ...

— Ha, ha, ha, ...

Prin lentilele de infraroșu ale ochelarilor vedeam dincolo în întuneric, la fel de bine ca ziua. Dar dincolo nu mai era nimeni. Rîsul se evaporase; orice urmă dispăruse ca prin farmec. Omul se întorsese în umbra sa de taină, pierise.

L-am chemat pe Ol. A răspuns după minute lungi de așteptare. Era somnoros și ursuz. Căscă grosolan în prim-planul videofonului și mormăia nemulțumit tot timpul.

— N-are decît să arunce în aer tot Pămîntul, mi-a replicat el, după ce a ascultat fără nici un interes relatarea întîmplării. Ce te-ai speriat așa? Crezi că pînă în cele din urmă o să vrea să ne lichi-deze și pe noi?

— Vorbești prostii. Nu mă tem de asta. Mi-e ciudă însă că nu pricepi ...

— Pricep foarte bine, dar ce vrei să-i fac? N-avem decît să-i înștiințăm pe superiorii noștri,

iar ei, dacă au chef, să vină și să-și organizeze *vinătoarea*. Să-l prindă ei dacă pot. Dacă sînt în stare. În ce mă privește, te asigur că individul începe să-mi devină din ce în ce mai simpatic.

Individul care începuse să-i devină din ce în ce mai simpatic lui Ol ajunsese să mă scoată din fire. Aproape în fiecare noapte arunca în aer cîte un rînd de clădiri din cine știe ce oraș al planetei, fără alegere, fără nici o rațiune; în fiecare noapte cînd eram eu de gardă. Pe Ol îl menaja. Noapțile lui erau liniștite și se scurgeau fără nici un incident, de unde înțelesesem că „individul“ mă provoca cu dinadinsul numai pe mine. Ba, de la o vreme, începuse să îndrăznească și ziua.

Planam liniștit pe deasupra întinderilor amorfe ale Pămîntului, sub cerul albăstriu al cupolelor de cristal ce-l acopereau aproape în întregime, cînd am auzit sunetul strident al semnalului de alarmă umplîndu-mi înnebunitor cabina. Iar în oraș, peste praful scîrbos al dărîmăturilor, răsuna mereu același ris gilgit, bestial și lugubru. Așa azi, mîine așa, luni în șir de teroare și nervi, fără să pot da de vreo urmă sigură. Aveam doar vagi indicii și bănuieli, presupuneri, probe insuficiente...

În ziua aceea trecuse de amiază și încă nu se întîmplase nimic. Era un calm obositor în aer, un calm mocnit ca înaintea marilor dezlănțuiri naturale; era un calm... al nervilor încordați; Soarele însuși părea că sîngerează mai greu, mai abundent.

M-am urcat în aparatul meu și am plecat. Mă simțeam teribil de trist — o tristețe inexplicabilă

— și mi-era dor de Liliana. Mă gindeam la ea și simțeam nevoia de a fi împreună, simțeam nevoia caldei ei mângâieri, nevoia unui cuvânt de alint, simțeam lipsa ființei sale dragi, îndepărtate.

Toropit de melancolie, am coborât într-un oraș frumos, așezat pe malurile deschise ale fluviului D., într-o cîmpie de smarald ca un covor din basmele copilăriei mele. Am străbătut fără grabă lungile artere încremenate în albul imaculat al înaltelor ziduri ce străjuiau de o parte și de alta — clădiri elicoidale și turnuri cu tîmpla sprijinită de cer — pînă cînd pașii m-au adus în fața podului străvechi pe care meșterii de demult l-au conceput a se fixa pe lanțuri ancorate la mal în colții viguroși ai leilor saharieni turnați în bronz și adormiți pe plăci marmureene. Am urcat. De acolo scurgerea apei părea mai nobilă și mai demnă, foșnetul ei în linguirea malurilor părea mai mătăsos și mai legănat; de acolo, privind în undele largi ale fluviului, mi se părea că mă revedeam aieva în copilărie, iarăși, cu ochii mei albaștri înecați în lacrimile dorului de stele și de lungi depărtări spre infinitul cerului deschis, spre depărtările de viață nouă ale altor lumi și ale altor oameni...

Stăteam astfel, pierdut în gînduri și copleșit de amintiri cînd țipătul isteric al semnalului de alarmă m-a readus în realitate. Am tresărit. În primul moment am avut gestul reflex de a răspunde prompt, ca de obicei, chemării, dar ceva lăuntric îmi spunea că nu trebuia s-o fac. Așa am rămas în continuare, fără să mă desprind locului. Ajunsesem la un fel de sfîrșit al puterilor și îmi dădeam seama că așa nu mai mergea. Trebuia să se sfîrșească odată pen-

tru totdeauna cu acest joc dement, iar pentru asta se impunea să trec cu însumi la decisă acțiune; trebuia eu însumi să provoc.

Am răsucit butonul difuzorului. Țipătul semnalului a încetat — doar becul alb, ca un minuscul ochi ciclopic, marca liniștit căderea în ruină a cine știe cărui alt oraș.

...Și n-am plecat niciunde. Tăcerea mea acolo și atunci însemna de fapt că începusem să acționez organizat, că începusem să provoc. Adică, lăsînd *individului impresia* că nu-i mai acordam nici o atenție, îl surprindeam. Desigur, el nu putea crede una ca asta și atunci urma să insiste bănuind că s-a întîmplat ceva cu mine sau că n-am luat cunoștință de noua sa faptă, defectîndu-mi-se sistemul de semnalizare. Va încerca deci o nouă... lovitură. Dar eu aveam să rămîn la fel de impasibil, fapt care de data aceasta îl va enerva desigur și atunci va căuta să se facă simțit mai aproape de mine. Va veni el spre mine, va veni să vadă ce se întîmplă cu mine. Va veni... și atunci...

Planul meu nu era, firește, cel mai bun și nici cel mai ingenios posibil, dar mizam pe legile unei psihologii elementare, avînd certitudinea că omul meu nu era un tip prea subtil — în orice caz, bănuielile mele mă conduceau spre această concluzie. Planul era prea simplu și prea prostesc ca *omul meu* să nu cadă în plasă.

Am așteptat așadar cu încordare. Minutele treceau lungi, apăsătoare, grele, fără să se întîmple nimic deosebit. O oră... două... trei... După aproape patru ore becul semnalizatorului de alarmă s-a stins. Ce putea să însemne asta? Fie că Ol in-

tervenise, exasperat de nepăsarea mea — ar fi fost pentru prima dată când ar fi făcut asta — fie că *individul* se plictisise tot așteptându-mă și, văzînd că nu dau nici un semn de viață, a hotărît să închidă el însuși luminile orașului acela, care va fi fost el. Dar, oare, în acest caz, va pleca mulțumit de sine sau va încerca și în altă parte?! După calculele mele, trebuia să urmeze o nouă provocare. Și nu la întimplare, ci una mult mai apropiată de locul în care mă aflam — eram sigur că el știa exact poziția mea în teren.

Așadar, cu privirile prelinse de-a lungul fluviului, așteptam.

N-a trecut însă prea mult și semnalizatorul de alarmă și-a aprins viu ochiul, ca o floare albă otrăvitoare. Ca să mă încredințez, am răsucit butonul difuzorului — țipătul strident al semnalizatorului acustic era și el prezent. Asta însemna că avusem dreptate.

Am tăcut și de data aceasta — vai, cît de greu îmi venea — continuînd să aștept. Jocul începea să se repete. După aproape trei ore alarma a încetat. O nouă liniște s-a așezat peste întinderi, dar dincolo de ea trăiam acut tensiunea așteptării încordate.

Începuse să se înnopteze când semnalizatorul de alarmă s-a aprins pentru a treia oară. Asta mă făcea să fiu de-acum mai sigur că sfîrșitul se apropia, că nu putea să întîrzie, și-mi era cumva ciudă ohiar că izbuteam atît de ușor, atît de simplu în fond, că totul mersese fără abatere, exact în linia planului meu conceput copilărește.

Cînd, în sfîrșit, s-a încheiat și cea de-a treia *pro-vocare*, apelul videofonului m-a făcut atent. Era Ol. Nici nu putea fi altcineva. Am trecut nerăbdător pe recepție.

— Ce naiba se întîmplă?! m-a întrebat el răstit. Credeam că ai dispărut. Că te-a suprimat ăla care nu se-arată. De ce nu intervii la chemările alarmei?!

— Am observat că totul se aranjează de la sine.

— Aiurea! Pînă acum de trei ori am sărit în picioare, în timp ce tu te plictisești contemplînd natura.

— De unde știi ce fac eu?

— Îmi închipui.

— Așadar tu ești cel care a stins luminile în orașele aceleă devastate? Regret. Te rog să mă crezi că regret. Nu trebuia să te deranjezi. Oricum însă îți mulțumesc.

— Nu trebuia să mă deranjez? Parcă puteam să mai aud țipătul enervant al sirenei? Mă mir că tu n-ai sesizat asta.

— Eu am închis sistemul de alarmă.

— Ce-ai făcut? Ești nebun! De ce?

— Pentru că pur și simplu nu mă mai interesează ce se întîmplă cu aceste orașe. Mi-a fost de-ajuns.

— Nu te cred.

— N-ai decît să verifici.

Trecuse noaptea. O noapte lungă, de nesomn, în care nu făcusem altceva decît să mă plimb prin orașul pustiu de pe malurile fluviului D. și să aștept.

Așteptam. Da, îl așteptam pe el. Îl așteptam cu toată puterea dorinței mele, să vină acolo, în acel oraș; puterea voinței mele de-al întâlni acolo cred că i se transmitea prin fluxuri telepactice și mă încăpăținam să cred că trebuia neapărat să-și facă apariția, că pînă la urmă nu putea să un cedeze acestui soi de provocare pe care i-l afișam tăcut, cu o ură mocnită, cu o sete cumplită de pedeapsă.

Pămîntul era un teren sacru, un loc unde nu-și putea afla găzduire o asemenea teroare și violență. Nu! Pămîntul cunoscuse de-a lungul existenței sale zbuciumate, de-a lungul istoriei evoluției omenirii organizate aici destui despoți și tirani, destui campioni ai forței și ai masacrelor de amploare pentru ca acum, măcar acum cînd viața propriu-zisă încetase pe întregul glob, cînd Pămîntul trebuia să rămînă cu tot trecutul său o amintire exemplară în istoria multiplelor galaxii, ei bine, măcar acum avea nevoie de pacea și de liniștea olimpiană a înțelegerii superioare: Pămîntul, de miliarde de ani terenul unor teribile conflicte fundamentale între viață și moarte, nu putea muri totuși altfel decît slujind vieții, liniștii și păcii creatoare, și nimeni și nimic nu avea dreptul să-l transforme într-o jalnică ruină; nimeni nu avea dreptul de a-l transforma acum într-o planetă a demenței și ruinei demențiale. Era prea mult! Era absurd. Era împotriva întregului mers înainte al tuturor civilizațiilor omenești din vastele cuprinsuri ale Cosmosului.

M-am așezat obosit pe treptele de marmură rece ale monumentului ce domina una din piețele centrale ale orașului. Ridicată în spatele meu, statuia conducătorului de oști din străvechea epocă feudală

părea desprinsă chiar din noaptea ce se retrăgea treptat, lumina difuză dădă contur și forme stranie bronzului, în toată măreția sa gigantică.

La orizont cerul se deschidea încet, ca o pleoapă încercănată, copleșită de pojarul unei febre lăuntrice mistuitoare, și primele raze solare prelinse spre Pământ lăsau impresia emoționantă a unei singurări tăcute. Începea o nouă zi.

Mă pregăteam tocmai să plec, renunțând la așteptare, la veghe, când am auzit deodată răsunând, peste liniștea orașului pustiu, acel hohot de râs barbar ce-mi era atât de bine cunoscut. În primul moment n-am vrut să-mi cred urechilor. Mi se părea aproape imposibil să fie adevărat; mă înfiorasem — poate emoția așteptării, poate surpriza întâlnirii acum inevitabile, sau poate amîndouă îmi strecurau în suflet un soi de teamă, de febrilă neliniște. M-am ridicat și am cercetat piața de jur împrejur, scrutînd deopotrivă străzile desprinse din ea, pînă departe, cît puteam cuprinde cu ochii. N-am deslușit nimic. Mi-am îndreptat privirile peste înălțimile edificiilor, fără să descopăr nicăieri silueta *acelui om*. Orașul părea la fel de pustiu ca mai înainte, numai gilgiitul risului răutăcios alerga de colo-colo, în ecouri de cascadă frîntă, izbindu-se de zidurile impasibile ale vechiului oraș de cîmpie.

— Ha, ha, ha...

Voiam să-l strig, să-l chem să se arate. Voiam să-l ameninț, să-i cer să se predea. Voiam să-l văd, în fine. Dar vorbele îmi înghețaseră pe buze și nu puteam articula nici un sunet.

Cuprins de o neînțeleasă panică, m-am surprins retrăgîndu-mă fără să vreau, cu spatele, pînă cînd

am atins cu umărul corpul rece și dur al statuii. Acolo m-am oprit, încordat ca un arc, cu degetul încheștat pe trăgaciul pistolului. Așteptam. O clipă, două... Infernal cât de greu trecea timpul — o secundă cât un veac, pînă ce totul s-a clătinat sub detunătura puternică, asurzitoare, a exploziei. În aer s-au ridicat trombe de praf și de moloz, bucăți de beton și fiare — o trombă de scrum și de cenușă ce acoperea lumina încă slabă a orizontului. Apoi s-a auzit huietul fantastic al definitivei prăbușiri, și una dintre străzile ce conduceau spre fluviu s-a năruit amorfă în fața mea. Priveam spectacolul cu ochii dilatați, cu mușchii încordați, cu nervii solicitați la maximum. „Acum trebuia să se arate, îmi ziceam, acum“, dar el întîrzia, amîna mereu clipa întîlnirii, a confruntării noastre definitive.

Și iarăși clipe grele de așteptare...

Din fumul străzii s-a desprins încet, parcă nehotărît, parcă abia smulgîndu-se ruinel, o umbră vagă mai întîi, apoi o siluetă certă, un om voinic, și tinăr, și robust — îl vedeam deja foarte bine, îl deslușeam perfect, îl cîntăream din ochi, îl așteptam să se apropie, să vină lîngă mine, mai mult, cât mai aproape cu putință...

— Ce zici? Te surprinde că mă vezi, nu-i așa? m-a întrebat cu vocea lui de bas, profundă, înfi-gîndu-și picioarele în asfaltul pieții, crăcănat, cu minile în șold, cu zîmbetul flegmatic afișat pe față.

— Nu. Te bănuiam. Așteptam însă ziua cînd să te demaști singur. Așteptam ziua aceasta...

— Ești un lăudăros. Ți-era teamă de mine și tremurai ca o jigodie.

— Te înșeli, Ol. N-am tremurat niciodată de teama ta. Și îți dau un sfat. Nu căuta să mă insulti, să mă provoci acum mai mult. Nu e în favoarea ta.

— De ce? O să mă bați?

Ridea încet, sfidător, stăpîn pe sine, calm.

— De ce faci asta, Ol?

— Ce-ți pasă.

— Îmi pasă. Eu m-am născut aici, pe Pămînt, pe meleagurile acestei planete...

— Vorbești ca un sentimental senil. Meleaguri! Privește în jur. E totul mort. Un conglomerat de procedee tehnice. O epavă!

— Ol!

— Ce vrei?

— Pămîntul acesta sfînt trebuie păstrat cu sfințenie. Aici sînt îngropați strămoșii și strămoșii strămoșilor noștri, generații după generații de gînditori, de oameni care au visat aievea viitorul pe care noi astăzi îl trăim. Oameni care au devenit *oameni* din nimic și s-au ridicat prin jertfe la rangul lor de demnitate și de înțelepciune, oameni...

— Să ingenunchez în fața unui trecut anost?

— Ce știi tu, Ol!? Tu te-ai născut undeva aiurea — nici nu știi exact unde — pe-o navă intergalactică. Ce te leagă pe tine de acest Pămînt? Nimic. Ești un venetic. Un mercenar, la urma urmei. Asta însă nu înseamnă că poți sfida...

— Sfidez? Pe tine te sfidez. Ești un om de nimic. Un ratat care face pe moralistul cu mine. Dar, n-o să-ți meargă. În fond, ce cauți tu pe această planetă? De ce ai ținut morțiș să vii aici, în pustiu asta? Îmi poți răspunde?... Am să-ți spun eu, să

nu crezi cumva că n-am habar. Ai venit aici pentru că te tentau grotele acelea blestemate ale lumii subterane. Spion? S-ar putea. Dar mai degrabă un instigator. Am greșit? Spune-mi ce urmărești, ce urmăriți voi ăștia care mai credeți în posibilitatea coborîrii oamenilor în subsoluri? Îmi poți răspunde? Pe mine nu mă interesează decît ca o curiozitate. Eu n-am să mă-ngrop niciodată acolo. Dar tu? Răspunde-mi! Hai răspunde-mi, trădătorule... lașule... spionule...

În tot acest timp cît îmi vorbise, Ol se apropiase de mine, imprudent, amenințător. De pe față îi dispăruse zîmbetul ironic, lăsînd loc unei umbre de pornire violentă care îi copleșea privirea. Voiam să-l opresc să înainteze, voiam să-l avertizez că nu-i îngăduiam apropierea, dar nu-mi dădea răgaz. Țipa; pe buze i se prelingea un fir albicios de salivă scirboasă, iar ochil i se bulbucaseră în orbite. Era bolnav?! Mă speria. Începusem să tremur și încercînd să dau înapoi am simțit la spate, ca un obstacol de netrecut, bronzul rece al statuii. N-aveam unde mă retrage.

Ol a întins mîinile spre mine, căutîndu-mi pieptul, apoi umerii; în sfîrșit, cînd degetele i s-au încheștat nervoase pe gîtul meu, am tras. O flacăară scurtă, ca o părere numai, a țîșnit din gura metalică a revolverului, apoi totul n-a mai fost decît cenușă. Corpul lui Ol zăcea la pămînt fără de viață.

În urmă, orașul părea o uriașă vietate răpusă. Nemișcat, tolănit în mijlocul cîmplei înverzite, zăcea

așteptînd ca trecerea timpului să-i acopere rănile
ou praful uitării.

M-am depărtat mult. Iarba crudă îmi ștergea tă-
cută picioarele — iarba înaltă, crescută fără știre,
pînă aproape de briu, iarbă subțire și mlădioasă,
legănată leneș de suflul abia simțit al vîntului de
dimineată, venit răcoros din munți.

Eram obosit. Îmi simțeam mîinile și picioarele
vlăguite, corpul întreg istovit; tîmplele parcă îmi
erau apăsate fără încetare de tăișul ascuțit al unor
pumnale nevăzute.

Întins în iarbă, cu fața în sus, priveam cerul. Ce-
rul senin al zorilor de zi, însîngerat la orizont de
razele unui Soare îmbătrînit, aproape fără de viață.
Contemplarea aceasta îmi făcea bine, mă liniștea
și îmi dădea forțe noi. Așa am început să mă simt
mai ușor, eliberat de tristețea și de coșmarul exis-
tenței mele confuze de pînă atunci. Așa am început
să mă simt din nou demn, puternic, liber, și am
știut că puteam începe de-acum o nouă viață, viața
mea cea adevărată, o viață de *om*.

În jur, firele înalte ale ierbii se clătinau domol,
proiectate gigantic pe bolta însîngerată de jertfa
nașterii unei noi zile. O nouă zi... și iarba... Pă-
rea crescută din cer; era iarba cerului, aprinsă în
lumină, arzînd viu în iradierea roșie a Soarelui ce
sîngera... Iarba cerului era acoperită de singe...
Iarba cerului... Iarba...

Capitolul I

Un caz fără precedent pe planetă . . .	7
---	----------

Capitolul II

Vulcanii se trezesc din cind în cind	28
---	-----------

Capitolul III

Pe aceeași treaptă cu... criminalul	38
--	-----------

Capitolul IV

Intr-un lung păienjenis de deltă ireală .	50
--	-----------

Capitolul V

Există lucruri despre care nu se vorbește	61
--	-----------

Capitolul VI

O veșnicie se decanta în clipe de plumb .	70
--	-----------

Capitolul VII

Santa Barbara	86
--------------------------------	-----------

Capitolul VIII

Lungile drumuri cosmice	97
--------------------------------	-----------

Capitolul IX

Intimplări ciudate	117
-------------------------------------	------------

Capitolul X

Un bătrîn pisălog, agasant și nesuferit . 155

Capitolul XI

Casa roboților 172

Capitolul XII

Pămîntul 194

1

Lector: VICTOR ZEDNIC
Tehnoredactor: MARIANA PUȘCAȘU

Bun de tipar: 29. IV. 1974. Apărut: 1974. Comanda nr. 274. Tiraj: 21 200 broșate. Coli de tipar: 13,5.

Tiparul executat sub comanda nr. 141
la întreprinderea poligrafică „Crișana”, Oradea
str. Moscovei nr. 5.
Republica Socialistă România

Fantastic Club

IN ACEEAȘI COLECȚIE

au apărut:

Gérard Klein
PLANETA CU ȘAPTE MĂȘTI

Romulus Bărbulescu, George Anania
PARALELA-ENIGMA

Edgar R. Burroughs
TĂRIMUL UITAT DE TIMP

André Maurois
MAȘINA DE CITIT GÎNDURILE

Leonida Neamțu
BLONDUL ÎMPOTRIVA UMBREI SALE

Voicu Bugariu
SFERA

Mircea Oprea
NOPTILE MEMORIEI